การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี

นางสาวดวงเดือน บัวเขียว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2562

An Extension of Appropriate Agricultural Occupation for Farmers in the Urban Community of Nonthaburi Province

Miss Duangduan Buakhaiao

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวดวงเดือน บัวเขียว

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์

2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ชาญยุทธ์ ภาณุทัต)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)

.....ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี
ผู้วิจัย นางสาวดวงเดือน บัวเขียว **รหัสนักศึกษา** 2599000425
ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมือง ประเด็นต่อไปนี้ (1) ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร (3) ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง (4) ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง (5) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง และ (6) ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ประชากรในการศึกษาคือ เกษตรกรที่เป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในเขตชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี จำนวน 315 ราย คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 177 ราย สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย เกือบหนึ่งในสามจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น และเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 160,598.87 บาทต่อปี (2) เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำสวน ใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ ประมาณสองในสามจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อ สองในสามปรึกษาปัญหาทางการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หาแหล่งความรู้ทางการเกษตรจากสำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด และส่วนใหญ่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และครึ่งหนึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ (3) ปัญหาในการทำการเกษตร ได้แก่ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ น้ำเค็ม เมล็ดพันธุ์มีราคาแพง มีโรคระบาด ราคาสินค้าตกต่ำ รายได้ไม่เพียงพอ ขาดแคลนแรงงาน (4) เกษตรกรต้องการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นในรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม เกษตรอินทรีย์ และเกษตรผสมผสาน (5) เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะเรื่อง น้ำเค็มต้องแก้ความเป็นกรดเสียก่อน และการบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด การสนับสนุนตลาดรองรับผลผลิต การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับรุ่นลูกรุ่นหลานเพื่อสืบทอดกิจกรรม และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชน (6) ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง ประกอบด้วย อายุของเกษตรกร จำนวนแรงงานภาคการเกษตร ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร และการได้รับข้อมูลข่าวสารการเกษตรจากสื่อต่าง ๆ

คำสำคัญ อาชีพการเกษตร ความต้องการส่งเสริมการเกษตร จังหวัดนนทบุรี

Thesis title: An Extension of Appropriate Agricultural Occupation for Farmers in the Urban Community of Nonthaburi Province
Researcher: Miss Duangduean Buakhaiao; ID: 2599000425;
Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);
Thesis advisors: (1) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor;
(2) Dr. Sineenuch Krutmuang Sanserm, Associate Professor; **Academic year**: 2019

Abstract

The objectives of this research were to study the extension of appropriate agricultural occupation in the urban community in the following aspects (1) socio-economic status of farmers, 2) situations of agricultural production by farmers, 3) the problems of appropriate area for agricultural production, 4) extension needs in appropriate agricultural occupation, 5) suggestion of farmers, and (6) factors affecting the farmers' needs in an extension of appropriate agricultural occupation in the urban community.

The population of the study consisted of 315 farmers who were members of agricultural occupation group in the urban area of Nonthaburi Province, 177 samples were determined by Taro Yamane's formula with an error of 0.05 and selected by multi-stage random sampling method. Data were collected by using structural interview questionnaire and analyzed to determine descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that (1) more than a half of the group members was male; about one-thirds finished lower primary education; most of them had agricultural occupation; and an average annual income was 160,598.87 baht. (2) The majority of farmers had land utilization for horticultural produces by using natural water source. Two-thirds of them sold produces to local merchants and received advisement and knowledge from agricultural extensionists at district and provincial agricultural offices. Most farmers contacted agricultural extensionists and a half of them received information frequently. (3) The problems of appropriate area for agricultural production, these were lack of soil fertility, salty water, high-price seeds, plant disease, low price of produce, insufficient income and lack of labor. (4) The extension needs of the farmers were good agricultural practice, organic agriculture, and mix-farming for orchard plantation. (5) The farmers suggested that saline water should be solved before using it by reducing acidity and alkalinity of water and water resource maintenance for clean water should be done. Moreover produce marketing should be supported; agricultural knowledge should be transferred to the next generation of farmers. In addition, the agricultural extensionist should support the activities based on community needs. (6) Factors affecting the farmers' needs in an extension of appropriate agricultural occupation in the urban community included age of farmers, number of farm labor, farm size, non-farm income, and receiving agricultural information from various sources.

Keywords: Agricultural occupation, Agricultural extension needs, Nonthaburi Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ และแนวคิดทางด้านวิชาการอันมีคุณค่า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจ ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ในการนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ ชาญยุทธ์ ภาณุทัต ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณเพื่อนมหาบัณฑิตรุ่นที่ 17 โดยเฉพาะกลุ่มภาคกลางและภาคตะวันออก ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดนนทบุรี ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ปัจจัยการผลิตข้าวของเกษตรกร ทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจจาก บิดา มารดา สามี และทุกคนในครอบครัว ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกทราบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ดวงเดือน บัวเขียว

พฤศจิกายน 2562

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ
สารบัญตาราง ..... ฌ
สารบัญภาพ ..... ฑ
บทที่ 1 บทนำ 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 3
วัตถุประสงค์การวิจัย 3
กรอบแนวคิดการวิจัย 3
สมมติฐานการวิจัย 4
ขอบเขตการวิจัย 5
นิยามศัพท์เฉพาะ 5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 8
สภาพทั่วไป และการทำการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี 8
การทำการเกษตรในเมือง 12
แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมอาชีพการเกษตร 15
แนวคิดและทฤษฎีความต้องการในการส่งเสริมการเกษตร 30
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 44
การเก็บรวบรวมข้อมูล 46
การวิเคราะห์ข้อมูล 47

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 50
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร 50
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี 62
ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม 69
ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม 73
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม 76
ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน 82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 111
สรุปการวิจัย 111
อภิปรายผล 119
ข้อเสนอแนะ 124
บรรณานุกรม 126
ภาคผนวก 130
แบบสัมภาษณ์ 131
ประวัติผู้วิจัย 145

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 จำนวนเกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี 44
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร 51
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลครัวเรือนของเกษตรกร 52
ตารางที่ 4.3 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการเป็นสมาชิกของเกษตรกร 54
ตารางที่ 4.4 พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรของเกษตรกรหวัดนนทบุรี 55
ตารางที่ 4.5 พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรใน 55
ตารางที่ 4.6 รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 58
ตารางที่ 4.7 หนี้สินจากการทำการเกษตรของเกษตรกร 61
ตารางที่ 4.8 แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 62
ตารางที่ 4.9 ทรัพยากรการผลิตของเกษตรกร 63
ตารางที่ 4.10 การตลาดและการแปรรูปของเกษตรกร 65
ตารางที่ 4.11 การได้รับการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร 66
ตารางที่ 4.12 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกร 69
ตารางที่ 4.13 ปัญหาด้านกายภาพในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 70
ตารางที่ 4.14 ปัญหาด้านชีวภาพในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 71
ตารางที่ 4.15 ปัญหาด้านเศรษฐกิจในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 71
ตารางที่ 4.16 ปัญหาด้านสังคมในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 72
ตารางที่ 4.17 ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกรเองในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกร 72
ตารางที่ 4.18 ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตร 73
ตารางที่ 4.19 ประเภทของอาชีพการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ 74
ตารางที่ 4.20 วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการในจังหวัดนนทบุรี 76
ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะด้านกายภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 77
ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะด้านชีวภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 79
ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 79

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.24 ข้อเสนอแนะด้านสังคมของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 80
ตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะการพัฒนาเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 81
ตารางที่ 4.26 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับบทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 82
ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ 83
ตารางที่ 4.28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกร ในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม 85
ตารางที่ 4.29 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปร โดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานทางสังคม 86
ตารางที่ 4.30 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร 87
ตารางที่ 4.31 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกร ในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร 87
ตารางที่ 4.32 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปร โดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้าน เศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 88
ตารางที่ 4.33 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการ ของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม 88
ตารางที่ 4.34 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกร ในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำการเกษตร 89
ตารางที่ 4.35 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปร โดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานทางสังคม 89

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.36 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร 90
ตารางที่ 4.37 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร 91
ตารางที่ 4.38 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 91
ตารางที่ 4.39 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ 93
ตารางที่ 4.40 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ 94
ตารางที่ 4.41 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 94
ตารางที่ 4.42 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ 96
ตารางที่ 4.43 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ 97
ตารางที่ 4.44 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 97

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.45 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) 99
ตารางที่ 4.46 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ 99
ตารางที่ 4.47 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานทางสังคม 100
ตารางที่ 4.48 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ 101
ตารางที่ 4.49 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ 102
ตารางที่ 4.50 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 102
ตารางที่ 4.51 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสาน 103
ตารางที่ 4.52 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสาน 104
ตารางที่ 4.53 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 104

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.54 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล 105

ตารางที่ 4.55 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล 106

ตารางที่ 4.56 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานทางสังคม 106

ตารางที่ 4.57 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม 108

ตารางที่ 4.58 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม 109

ตารางที่ 4.59 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร 109

ตารางที่ 4.60 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน 110

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 4

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในการเพาะปลูก และจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ อาทิเช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ฝ้าย ผัก และผลไม้ชนิดต่าง ๆ ตามฤดูกาลและนอกฤดูกาล (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2006) ซึ่งเกษตรกรทั่วทุกภาคของประเทศ ผลิตอาหารเลี้ยงผู้บริโภคภายในและภายนอกประเทศ และผลิตวัตถุดิบการเกษตรป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม สามารถช่วยส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไปกับสาขาอุตสาหกรรม บริการ และการก่อสร้าง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม และกระทรวงศึกษาธิการ ในการผลักดันนโยบายให้การสนับสนุนวิธีการปลูกพืช สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูก เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทย แต่เกษตรกรยังคงมีรายได้ต่ำกว่าประชากรในกลุ่มอาชีพอื่น ครอบครัวเกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรเพียงร้อยละ 40 อีกร้อยละ 60 เป็นรายได้นอกภาคการเกษตร โดยโครงสร้างการผลิตภายในภาคเกษตร ต้องเผชิญกับความเสี่ยงภัยจากภาวะธรรมชาติ ความไม่แน่นอนของตลาดและราคาผลผลิต รวมทั้งศักยภาพการผลิตต้องให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้ภาคการเกษตรยังล่าช้ากว่าภาคการผลิตอื่นๆ ทั้งที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นครอบครัวเกษตรกรต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวเพื่อให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งหากทำการส่งเสริมอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกรของประเทศอย่างจริงจังจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ เศรษฐกิจขยายตัวขึ้นและประเทศชาติจะมั่นคง (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2542: 5)

โดยทั่วไปเข้าใจว่าเกษตรกรรมเป็นสิ่งที่คู่กับชนบท แต่เกษตรกรรมที่ทำในเมือง (Urban agriculture) มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานย้อนไปไกลถึงศตวรรษที่ 19 ในสหรัฐอเมริกา เกษตรกรรมในเมืองมีจุดกำเนิดจากแรงบันดาลใจหลากหลาย นับตั้งแต่ความต้องการผลิตอาหารกินเอง ความต้องการให้การศึกษาแก่คนในเมือง ความต้องการพัฒนาสังคม ไปจนถึงความต้องการสร้างชุมชนโดยผ่านการเกษตรกรรรม และความต้องการสร้างความมั่นคงทางอาหาร เกษตรกรรม

ในเมืองมีรูปแบบหลากหลาย นับตั้งแต่สวนขนาดใหญ่ของชุมชน ไปจนถึงสวนหลังบ้านของครอบครัว ที่ต้องการผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน และฟาร์มขนาดเล็ก โครงการให้การศึกษาแก่เยาวชน รวมถึงการทำฟาร์มเชิงพาณิชย์เต็มรูปแบบ นอกจากนี้ เกษตรกรรมในเมืองยังครอบคลุมกิจกรรมทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดอีกด้วย ผู้นำบางพื้นที่มีการริเริ่มเกษตรกรรมในเมืองมักจะมีบทบาททางสังคมอื่นๆ ด้วย เช่น การส่งเสริมสุขภาวะของสังคม การรณรงค์ปัญหาโรคร้อน ความเป็นธรรมทางอาหาร และนิเวศวิทยาในเขตเมือง เป็นต้น ทำให้มีคำพูดว่าเกษตรกรรมในเมืองจึงถูกมองว่าเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคม (urban agriculture as a social movement) ในสังคมสมัยใหม่ การที่ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบนี้เอื้อประโยชน์หลากหลาย ทำให้เห็นว่าเกษตรกรรมในเมืองสามารถนำไปเชื่อมโยงกับประเด็นทางสังคมอย่างกว้างขวาง ความต้องการใช้เกษตรกรรมเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคมเรื่องต่างๆ ทำให้เกษตรกรรมในเมืองมีภาพลักษณ์ของการปฏิวัติในแบบที่ Michael Ableman เกษตรกรและนักเขียนเรียกว่า “การปฏิวัติเงียบ” (A Quiet Revolution) ซึ่งเป็นการปฏิวัติการผลิตอาหารและการตลาด และเป็นเครื่องสะท้อนความต้องการที่จะใช้เกษตรกรรมเพื่อช่วยให้บรรลุอุดมคติที่ต้องการและสร้างความยั่งยืน อย่างไรก็ดี เกษตรกรรมในเมืองอาจนับเป็นส่วนหนึ่งของกระแสต่อต้านโลกาภิวัตน์ หรืออาจเป็นแค่การทำสวนธรรมดาๆ หรือทางเลือกในการดำรงชีวิตของคนในเมืองก็ได้ เกษตรกรรมในเมืองจะมีความหมายอย่างไรก็ขึ้นกับเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมของการทำเกษตรกรรมในเมืองแต่ละโครงการเป็นสำคัญ (เนตรดาว เถาถวิล, 2554: 1)

พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามีสภาพพื้นที่และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ทำให้ประชากรของจังหวัด มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การทำนาข้าว การเพาะปลูกมะพร้าว มะม่วง มังคุด และผลไม้ นอกจากนี้ยังมี การประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์ คือ เป็ด ไก่ โคเนื้อ สุกร กระบือ โคนม และประมงน้ำจืด มีสัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยง คือ ปลานิล ปลาดุก และปลาตะเพียน ปัจจุบันพื้นที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรของจังหวัดนนทบุรี มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับอิทธิพลความเจริญของกรุงเทพมหานครขยายเข้าสู่จังหวัดทำให้พื้นที่ของจังหวัดมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ทำการเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยและธุรกิจการค้ามากขึ้น ลักษณะกลายเป็นสังคมเมือง การส่งเสริมการเกษตรในเมือง ถือเป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันยังอาจช่วยแก้ปัญหาในเมืองได้อีกหลายอย่าง เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร การปรับตัวเข้ากับภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง การป้องกันความเสี่ยงจากการเกิดอุทกภัย การลดความยากจน และการส่งเสริมสุขภาพของคนในเมือง ซึ่งการส่งเสริมเกษตรกรรมในเมืองจำเป็นต้องอาศัยวิธีการเชิง

บูรณาการ เพื่อหารูปแบบของการทำการเกษตรกรรมในเมืองที่เหมาะสม และเป็นแนวทางของการพัฒนาต่อไป (สภาเกษตรกรจังหวัดนนทบุรี, 2553: 1)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาถึงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี โดยทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของเกษตรในปัจจุบัน หรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น และนำมาหาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืน มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ มีรายได้เสริมที่สูงขึ้น สามารถยกระดับเป็นผู้ผลิตที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในระดับสากล และยกระดับเศรษฐกิจรากฐานของประเทศที่จะเข้มแข็งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร

2.2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร

2.3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

2.4 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

2.5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

2.6 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี โดยกำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1 ปัจจัยด้านสังคม จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวนสมาชิกในครอบครัว

3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร ภาวะหนี้สินแหล่งเงินทุน

3.3 ปัจจัยอื่นๆ จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ สภาพการผลิตทางการเกษตร การรับข้อมูลข่าวสาร

ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ เป็นตัวแปรอิสระที่อาจมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งเป็นตัวแปรตาม ดังกรอบแนวคิดการวิจัย ต่อไปนี้

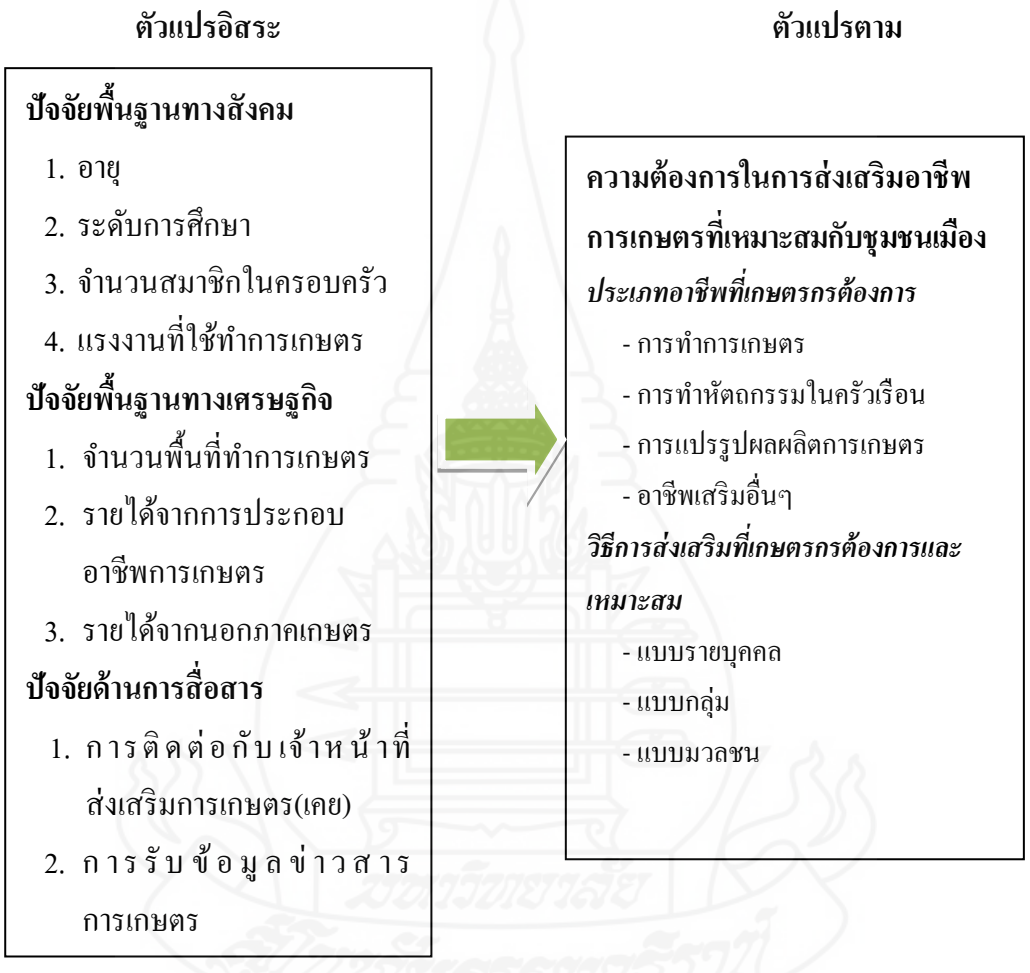

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1 ขอบเขตประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากร คือ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรีที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ประชากรจำนวน 315 ราย

5.2 ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่ คือ จังหวัดนนทบุรี ทั้งหมด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย

5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาและกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ปัจจัยพื้นฐานทางด้านข้อมูลส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมในจังหวัดนนทบุรี ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร

5.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัย ตั้งแต่เดือนเมษายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **เกษตรกร** หมายถึง เกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ใน 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย

6.2 **อาชีพการเกษตร** หมายถึง การจัดการงานภายในฟาร์มเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ รวมถึงการแปรรูปผลิตทางการเกษตร โดยเลือกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ภูมิอากาศ และการตลาด

6.3 **ขนาดพื้นที่** หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่เกษตรกรใช้ในการทำการเกษตร ทั้งพื้นที่ที่เป็นของตนเองและพื้นที่เช่า

6.4 **จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตร** หมายถึง จำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการทำการเกษตร ทั้งจำนวนแรงงานที่เป็นสมาชิกในครอบครัว และจำนวนแรงงานจ้าง

6.5 **ความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตร** หมายถึง ความปรารถนาของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับการส่งเสริมการอาชีพการเกษตร และความเป็นอยู่ในปัจจุบันให้มีความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ทำให้มีรายได้สม่ำเสมอ สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควรแก่ฐานะ

6.6 **การส่งเสริมการเกษตร** หมายถึง เป็นการให้การศึกษาที่มุ่งเน้นในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การเกษตร พร้อมทั้งมีการอนุรักษ์ พัฒนาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยการผลิตอย่างฉลาด ที่สอดคล้องกับสภาวะและความต้องการของตลาด การอุตสาหกรรม อันจะเป็นการสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงประเทศ

6.7 **การส่งเสริมอาชีพ** หมายถึง กระบวนการให้การศึกษานอกระบบและบริการทางวิชาการด้านอาชีพที่หน่วยงานภาครัฐ เอกชนจัดให้แก่เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ ทักษะ ให้สามารถนำไปพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ ยกระดับฐานะการครองชีพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

6.8 **การเกษตรในเขตเมือง** หมายถึง การทำการเกษตรในพื้นที่เมืองและรอบๆเขตพื้นที่เมือง การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการปลูกป่าในพื้นที่เมืองก็ได้ เพื่อการผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรที่อาศัยอยู่ในเมือง หลักการสำคัญของการทำการเกษตรในเมือง คือ ทำเอง กินเอง และขายเอง โดยอาจใช้พื้นที่ที่มีอยู่ พื้นที่รกร้างว่างเปล่า พื้นที่สาธารณะ สวนสาธารณะของชุมชน หรือพื้นที่ในอาคาร หรือแม้แต่ดาดฟ้าของอาคารต่าง ๆ ทำการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามความเหมาะสมของพื้นที่

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางหรือวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรีให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร

7.2 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี และเป็นต้นแบบให้กับจังหวัดที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

7.3 สำหรับผู้สนใจทั่วไป สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปได้

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า วรรณกรรม เอกสารวิชาการ ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพทั่วไปและการทำการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี
2. การทำการเกษตรในชุมชนเมือง
3. แนวคิดและวิธีการส่งเสริมอาชีพการเกษตร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
5. ความหมายและทฤษฎีความต้องการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพทั่วไปและการทำการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี

ลักษณะสภาพทั่วไปและการทำการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไป พื้นที่และอาณาเขตจังหวัดของจังหวัดนนทบุรี อาชีพและรายได้ประชากร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี ได้รวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลของจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2559 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรี เป็นเมืองเก่าแก่มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมชื่อ"บ้านตลาดขวัญ" ในปี พ.ศ. 2092 สมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดให้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี พร้อมกับเมืองสาครบุรีและเมืองนครชัยศรี "บ้านตลาดขวัญ" เป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์และเป็นสวนผลไม้ที่ขึ้นชื่อของกรุงศรีอยุธยาดังปรากฏในจดหมายเหตุบันทึกการเดินทางของลาลูแบร์ชาวฝรั่งเศสผู้ซึ่งเดินทางเข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชว่า "สวนผลไม้ที่บางกอกนั้นมีอาณาบริเวณยาวไปตามชายฝั่ง โดยทวนขึ้นสู่เมืองสยามถึง 4 ลี้ กระทั่งจรด ตลาดขวัญทำให้เมืองหลวงแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลาหารซึ่งคนพื้นเมืองชอบบริโภคกันนักหนา"

สภาพพื้นที่จังหวัดนนทบุรีเป็นที่ราบลุ่ม ตั้งขนาบอยู่ 2 ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาภายในพื้นที่จังหวัดมีคูคลองธรรมชาติและคูคลองที่ขุดขึ้นใหม่ในสมัยกรุงศรีอยุธยากว่า 35 สาย แต่ละสายเชื่อมต่อกัน และใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาหาสู่กันระหว่างหมู่บ้าน ตำบลและเชื่อมกับการเดินทางในแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้เกิดเป็นย่านชุมชนหนาแน่นขึ้นตามริมฝั่งน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาและริมคลองสายต่าง ๆคลองที่สำคัญคือคลองบางกอกน้อย คลองอ้อมเกร็ดและคลองบางใหญ่ซึ่ง ยังใช้เป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญของชุมชนริมน้ำในปัจจุบัน ชาวนนทบุรีจึงดูจะเป็นชาวไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่คุ้นเคยกับสายน้ำมาตั้งแต่อดีต ระหว่างคูคลองต่างๆ เป็นสวนผลไม้ที่มีการใช้ภูมิปัญญาจัดระบบการปลูกดูแลรักษาจนได้ผลไม้ที่มีรสชาดดีเยี่ยมมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็น ทุเรียน มังคุด ชมพู่มะเหมี่ยว ซึ่งผู้บริโภคยอมซื้อรับประทานแม้ว่าจะมีราคาสูงกว่าแหล่งผลิตอื่น แต่ปัจจุบันสวนผลไม้ดังกล่าว ค่อย ๆ ถูกเปลี่ยนเป็นย่านธุรกิจและที่อยู่อาศัยของคนในกรุงเทพฯ เนื่องจากเป็นจังหวัดปริมณฑลที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกระบบเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครฯ จนแยกแทบไม่ออก

นอกจากนี้พื้นที่รอบนอกบางอำเภอยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมมีการจัดสรรพื้นที่เพื่อก่อสร้างอาคารโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น นนทบุรีจึงเป็นจังหวัดที่มีปริมาณการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีสูงอีกจังหวัดหนึ่งของประเทศ

1.2 พื้นที่และอาณาเขตจังหวัด

จังหวัดนนทบุรี มีพื้นที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือ 388,939 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เพียง 20 กิโลเมตร เป็นหนึ่งในห้าจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

ทิศเหนือ ติดจังหวัดปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา
ทิศใต้ ติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก ติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เขตดุสิต เขตบางเขน ไปจนจรดจังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันตก ติดจังหวัดนครปฐม

แบ่งเขตการปกครองเป็น 6 อำเภอ ประกอบด้วย

- อำเภอเมืองนนทบุรี ระยะทางจากอำเภอเมืองนนทบุรี 0 กิโลเมตร
- อำเภอปากเกร็ด ระยะทางจากอำเภอเมืองนนทบุรี 10 กิโลเมตร
- อำเภอบางกรวย ระยะทางจากอำเภอเมืองนนทบุรี 15 กิโลเมตร
- อำเภอบางใหญ่ ระยะทางจากอำเภอเมืองนนทบุรี 20 กิโลเมตร
- อำเภอบางบัวทอง ระยะทางจากอำเภอเมืองนนทบุรี 25 กิโลเมตร
- อำเภอไทรน้อย ระยะทางจากอำเภอเมืองนนทบุรี 30 กิโลเมตร

1.3 อาชีพและรายได้ประชากร

จากสภาพภูมิประเทศ ของจังหวัดที่ตั้งอยู่ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีสภาพพื้นที่และ แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ประชากรของจังหวัดส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาข้าว การเพาะปลูก มะพร้าว มะม่วง มังคุด และผลไม้ที่ทำชื่อเสียงให้กับจังหวัด คือ ทุเรียนเมืองนนท์ นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์และประมงน้ำจืด ตลอดจนมีการทำอุตสาหกรรม หลายชนิด อาทิ อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรมในครัวเรือนจำพวกเครื่องจักรสานและเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและพาณิชกรรมก็ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการขยายตัวของธุรกิจในเขต กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่เพื่อการเกษตรของจังหวัดนนทบุรีลดน้อยลง โดยในปัจจุบันนนทบุรี มีพื้นที่ทางการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 39 ของพื้นที่จังหวัดประชากรจังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ย 113,713 บาทต่อปี โดยรายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นสาขาการก่อสร้าง สาขาบริการ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขาธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ส่วนสาขาเกษตรกรรม ทำรายได้เป็นอันดับที่หก ของจังหวัด

1.4 การทำการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร ได้แก่ พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 11,156 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชผัก สมุนไพร ไม้ดอกไม้ประดับ 8,549 ไร่ พื้นที่ทำนา 220,581 ไร่ รวมพื้นที่ทั้งหมด 240,286 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรของจังหวัดนนทบุรี มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับอิทธิพลความเจริญของกรุงเทพมหานครขยายไปสู่จังหวัดนนทบุรี ทำให้พื้นที่ของจังหวัดมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ทำการเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต

1.4.1 ข้าว การผลิตข้าวของจังหวัดนนทบุรี เกษตรกรมีการปลูก โดยมีการเพาะปลูกเกือบตลอดทั้งปี มีการเพาะปลูกข้าวนาปีและนาปรัง แบ่งตามช่วงเวลาที่ปลูกคือ ข้าวนาปีปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม และข้าวนาปรัง ปลูกในช่วงเดือนพฤศจิกายน - เมษายนของปีถัดไป พันธุ์ข้าวที่นิยมและใช้ปลูกในจังหวัดนนทบุรี จะเป็นพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง ได้แก่ พันธุ์สุพรรณบุรี 60 พันธุ์สุพรรณบุรี 2 และพันธุ์ชัยนาท 1

1.4.2 พืชผัก ในปัจจุบันเกษตรกรจังหวัดนนทบุรีหลายรายได้หันมาปลูกพืชเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากพืชอายุค่อนข้างสั้น มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวค่อนข้างเร็ว เป็นพืชที่ให้ผลผลิตและรายได้ต่อ เนื้อที่สูงกว่าพืชอื่น เกษตรกรจึงสามารถปลูกหมุนเวียนได้ปีละหลายครั้ง จังหวัดนนทบุรี

มีพื้นที่ปลูกพืชผักสมุนไพรและ ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งสิ้นประมาณ 8,549 ไร่ จำนวน 2,218 ครัวเรือน การปลูกพืชผักของจังหวัดนนทบุรี เกษตรกรจะปลูกกระจายไปในทุกอำเภอ อำเภอที่มีการเพาะปลูกมาก ได้แก่ อำเภอบางบัวทอง ไทรน้อย บางใหญ่ และบางกรวย ตามลำดับ ชนิดของผักที่ปลูกในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ กุยช่าย ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักบุ้งจีน ผักกาดหอม ผักชี ถั่วฝักยาว บวบ พริกขี้หนู มะเขือเทศ เป็นต้น

1.4.3 ไม้ผลและไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นทั้งสิ้นประมาณ 11,156 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 15,263.54 ตัน เนื่องจากจังหวัดนนทบุรี มีนโยบายปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร โดยสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่มาเป็นพื้นที่สวน หรือส่งเสริมให้ทำการเกษตรในลักษณะไร่นาสวนผสม ผลไม้ที่มีการปลูกกันมากในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ มะพร้าว มะม่วง กล้วยน้ำว้า ส้มโอ มะละกอ มังคุด ทุเรียน กระท้อน เป็นต้น โดยมีแหล่งปลูกที่สำคัญ คือ อำเภอบางใหญ่ ปากเกร็ด บางบัวทอง และอำเภอเมืองนนทบุรี ฤดูเก็บเกี่ยวผลไม้อยู่ในช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน ของทุกปี

1.4.4 ไม้ดอกไม้ประดับ จังหวัดนนทบุรี มีศักยภาพเหมาะสมกับธุรกิจเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับ เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งใกล้กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายที่สำคัญและอยู่ใกล้วิทยาการด้านการเกษตร จังหวัดจึงมีนโยบายส่งเสริมให้มีการลงทุนในธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับ และไม้ใบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ การจัดตกแต่งสวนการผลิตไม้ดอกประดับ และการให้เช่าต้นไม้

1.4.5 การปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดนนทบุรี มีปริมาณไม่มากนัก เนื่องจากที่ดินมีราคาสูง โอกาสที่จะขยายฟาร์มให้มีขนาดใหญ่ทำได้ยาก ประกอบกับต้นทุนการเลี้ยงสูงขึ้น เกษตรกรจึงเลิกกิจการไปบางส่วน ในขณะที่ราคาปรับเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการผลิตรวมเพิ่มขึ้นด้วย โดยสัตว์เลี้ยงที่เกษตรกรในจังหวัดเลี้ยงโดยทั่วไป ดังนี้

1) เป็ด เกษตรกรเลี้ยงเป็ด จำนวน 315,897 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงเป็ดมากที่สุด คือ อำเภอบางบัวทอง จำนวน ตัว 161,480 ตัว

2) ไก่ เกษตรกรเลี้ยงไก่ จำนวน 189,441 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงไก่มากที่สุด คือ อำเภอ ไทรน้อย จำนวน ตัว 82,189 ตัว

3) โคเนื้อ เกษตรกรเลี้ยงโค จำนวน 2,298 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงโคมากที่สุด คือ อำเภอบางบัวทอง จำนวน ตัว 1,604 ตัว

4) สุกร เกษตรกรเลี้ยงสุกร จำนวน 23 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงสุกรมากที่สุด คือ อำเภอ ปากเกร็ด จำนวน ตัว 23 ตัว

5) แพะ เกษตรกรเลี้ยงแพะ จำนวน 2,731 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงแพะมากที่สุด คือ อำเภอบางบัวทอง จำนวน 1,904 ตัว

6) กระบือ เกษตรกรเลี้ยงกระบือ จำนวน 214 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงกระบือมากที่สุด คือ อำเภอปากเกร็ด จำนวน 120 ตัว

7) แกะ เกษตรกรเลี้ยงแกะ จำนวน 255 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงแกะมากที่สุด คือ อำเภอ บางบัวทอง จำนวน 138 ตัว

1.4.6 การประมง พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี มีเกษตรกรประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพื่อการค้า ปี 2557 มีผลผลิตทั้งจังหวัดรวม 2,911.58 ตัน อำเภอที่มีการผลิตสัตว์น้ำจืดมากที่สุด คือ อำเภอบางบัวทอง ปริมาณ 1,647.37 ตัน และอำเภอที่มีการผลิตสัตว์น้ำจืดน้อยที่สุด คือ อำเภอเมืองนนทบุรี ปริมาณ 12.77 ตัน

จากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลลักษณะสภาพทั่วไป และการทำการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ทำให้ทราบถึงภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งสามารถใช้ประกอบการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดนนทบุรีได้

2. การทำการเกษตรในชุมชนเมือง

การศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการทำการเกษตรในชุมชนเมืองของการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยความหมาย ความสำคัญของเกษตรในเมือง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของเกษตรในเมือง

เกษตรในเมือง หมายถึง การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ภายในหรือรอบพื้นที่เมือง รูปแบบเกษตรในเมืองซึ่งจะแตกต่างจากพื้นที่เกษตรตามชนบท โดยมากจะบูรณาการความรู้ทางนิเวศวิทยา และเศรษฐศาสตร์ตามสภาพพื้นที่เมือง การทำเกษตรในเมืองต้องพึ่งพาแรงงานในพื้นที่เมือง การใช้ทรัพยากรทั่วไปภายในเมือง เช่น ขยะอินทรีย์เป็นปุ๋ยหมัก และน้ำเสียจากชุมชนเพื่อการชลประทาน (มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน สวนผักคนเมือง, 2559: 1)

อังคณา สุวรรณกูฏ (2560: 1) กล่าวว่า เกษตรกรในเมือง (urban agriculture) หมายถึง การทำการเกษตรในพื้นที่เมืองและรอบๆ เขตพื้นที่เมือง ซึ่งการทำการเกษตรดังกล่าวจะเป็นการเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการปลูกป่าในพื้นที่เมืองก็ได้ วัตถุประสงค์สำคัญของการเกษตรในเมือง คือการผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรที่อาศัยอยู่ในเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างโอกาสในการเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพของประชาชนผู้ยากไร้ในเขตเมือง หลักการสำคัญของการทำการเกษตรในเมือง คือ ทำเอง กินเอง และขายเอง โดยอาจใช้พื้นที่

ที่มีอยู่ พื้นที่รกร้างว่างเปล่า พื้นที่สาธารณะ สวนสาธารณะของชุมชน หรือพื้นที่ในอาคาร หรือแม้แต่ดาดฟ้าของอาคารต่าง ๆ ทำการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามความเหมาะสมของพื้นที่

FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) เมืองและเขตชนบท (UPA) ว่า "การเติบโตของพืชและการเลี้ยงสัตว์ภายในและรอบ ๆ เมือง การเกษตรในเขตเมืองและชานเมืองให้ผลิตภัณฑ์อาหารจากพืชหลายชนิด (ธัญพืชพืชรากผักเห็ดผลไม้) สัตว์ (สัตว์ปีกกระต่ายแพะแกะวัวหมูตะเภาปลา ฯลฯ) รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหาร (เช่นสมุนไพรหอมและสมุนไพรไม้ประดับผลิตภัณฑ์จากไม้) UPA รวมถึงต้นไม้ที่มีการจัดการสำหรับการผลิตไม้ผลไม้และไม้เช่นเดียวกับระบบต้นไม้แบบบูรณาการและจัดการกับพืชผล (วนเกษตร) และขนาดเล็กเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

Luc J.A. Mougeot, (2000: 1) การปลูกหรือการเลี้ยงดู การทำให้เพิ่มพูน การนำเข้าสู่กระบวนการที่เกี่ยวข้อง และการกระจายสิ่งที่เป็นผลผลิตที่เป็นอาหารอย่างเนื้อสัตว์ ผักและผลไม้ และที่ ไม่ใช่อาหารอย่างพืชที่เป็นยาสมุนไพร รวมถึง การใช้และนำกลับมาใช้ใหม่ของทรัพยากร ผลิตภัณฑ์ และการบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่ง เกิดขึ้นและมีอยู่ในและรอบๆ พื้นที่เมือง กล่าวคือ พื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมและย่าน พาณิชย์ตั้งอยู่ หรือ ในขอบเขตของพื้นที่ที่ถูกพัฒนาให้เป็นศูนย์กลาง โดยที่ กิจกรรมเหล่านั้นมุ่งเน้นดำเนินไปเพื่อตอบสนองคนที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นเป็น สำคัญ”

สรุปเกษตรในเมือง คือ การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เมือง และรอบๆ พื้นที่เมือง รวมถึงการจัดการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพืชและสัตว์ เส้นใยและเชื้อเพลิง ด้วยวิธีการเกษตรแบบเข้มข้น มีการบูรณาการความรู้ทางนิเวศวิทยาและเศรษฐศาสตร์ตามสภาพพื้นที่เมือง โดยรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ใช้วิธีกลับมาใช้ใหม่และรีไซเคิลขยะในพื้นที่เมือง

2.2 ความสำคัญของการทำการเกษตรในชุมชนเมือง

การทำการเกษตรในพื้นที่ชุมชนเมืองและรอบๆ เขตพื้นที่ชุมชนเมือง มีนโยบายบทบาทความสำคัญ กฎระเบียบ และเงื่อนไขต่างๆ ของพื้นที่เมือง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้หลายมิติด้วยกันดังนี้ (อังคณา สุวรรณกูฏ, 2560: 4)

2.2.1 เกษตรในชุมชนเมืองช่วยสร้างความมั่นคงทางอาหาร คงปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันเรากำลังเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงทางอาหารมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเกษตรกรที่อายุเฉลี่ยสูงขึ้น พื้นที่เกษตรลดน้อยลง มีการปลูกพืชพลังงานมากขึ้น มีการใช้สารเคมีสูง ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม และสภาพภูมิอากาศก็เปลี่ยนแปลง ยังไม่นับเรื่องภัยคุกคามจาก

ระบบการผลิตอาหารแบบอุตสาหกรรมซึ่งถูกครอบครองโดยบรรษัทขนาดใหญ่ การทำเกษตรในเมือง ไม่ว่าจะเป็นการทำสวนผักในชุมชน หรือการปลูกผักกินเองที่บ้าน ก็ถือเป็นหลักประกันสำคัญ ที่แม้ว่าอาหารจะขาดแคลน หรือราคาแพงขึ้นเพียงใด เราก็ยังมีอาหารที่ปลอดภัยไว้กินอย่างพอเพียง อีกทั้งยังเพียบพร้อมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการ

2.2.2 เป็นแหล่งสำรองอาหารในยามฉุกเฉิน น้ำท่วม เส้นทางถูกตัดขาด อาหารขาดแคลน อาจเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งหากใครได้ปลูกผักไว้ทั้งบนระเบียง บนดาดฟ้า หรือทำเป็นสวนลอยฟ้า สวนแนวตั้ง ซึ่งน้ำท่วมไม่ถึง รวมถึงเรียนรู้ที่จะเพาะเห็ด เพาะถั่วงอกไว้ ก็จะยังมีอาหารสดใหม่สำรองไว้กินได้

2.2.3 ลดรายจ่าย สร้างงานและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว บางบ้านหรือบางชุมชนหากมีผลผลิตเหลือจากกินเองแล้ว ก็สามารถแบ่งขาย สร้างรายได้เสริมได้ นอกจากนี้ยังอาจนำไปสู่การสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่นการแปรรูปอาหาร หรือทำปุ๋ยหมักชีวภาพจำหน่าย เป็นต้น

2.2.4 ช่วยสร้างพื้นที่สีเขียว ลดโลกร้อน และลดการใช้พลังงาน นอกจากพื้นที่สีเขียวจะมีส่วนช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ลดภาวะโลกร้อนได้แล้ว จากการศึกษาพบว่าการปลูกผัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกผักบนดาดฟ้า หรือหลังคา สามารถช่วยลดอุณหภูมิภายในอาคารได้ ซึ่งก็มีส่วนช่วยลดค่าไฟจากเครื่องปรับอากาศได้ ที่สำคัญยังมีส่วนช่วยป้องกันน้ำท่วมจากฝนตกหนักได้อีกด้วย

2.2.5 รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อต้นไม้และธรรมชาติถูกแทนที่ด้วยตึกและสิ่งก่อสร้างต่างๆมากมาย ความหลากหลายทางชีวภาพในเมืองจึงลดน้อยลง การทำเกษตรในเมืองจึงถือเป็นการช่วยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพไว้ได้ส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเรารู้จักนำพันธุ์ผักพื้นบ้านที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือมักจะถูกแทนที่ด้วยผักจีนเพียงไม่กี่ชนิด ก็จะเป็นการช่วยอนุรักษ์พันธุกรรมไว้ได้อีกทางหนึ่ง ที่สำคัญการปลูกผัก ยังช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศน์ให้ดีขึ้น บางแห่งนอกจากมีผักแล้ว ยังตามมาด้วยนก และแมลงอีกนานาชนิด

2.2.6 ลดระยะทางในการขนส่งอาหารและลดพลังงานในการเก็บรักษา ปัจจุบันอาหารที่ซื้อกินกันในเมืองกรุงจำนวนไม่น้อยที่เดินทางขนส่งมาไกล และสิ่งที่มาคู่กับระยะทางในการขนส่งคือการสูญเสียพลังงานทั้งในการเดินทาง และการเก็บรักษา ซึ่งนอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายสูงแล้ว ยังก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่ปัญหาโลกร้อนตามมา การทำเกษตรในเมืองจึงมีส่วนช่วยอย่างมากที่จะลดระยะทางในการขนส่งอาหาร ลดพลังงานในการเก็บรักษา และลดมลภาวะ อันก่อให้เกิดโลกร้อนตามมา

2.2.7 ลดขยะและทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การทำเกษตรในเมือง มีส่วนช่วยทำให้เมืองสามารถจัดการกับขยะอินทรีย์ พวกเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ รวมถึงกิ่งไม้ ใบไม้

ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น คือสามารถนำมาใช้ทำปุ๋ย และหมุนเวียนกลับไปใช้ ปลูกผักได้ หรือบางแห่งอาจมีการเลี้ยงสัตว์ พวกไส้เดือน หรือหมูช่วยกำจัดขยะอินทรีย์ ในขณะเดียวกันก็ได้ปุ๋ยจากมูลสัตว์เหล่านี้ได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ ภาชนะเหลือใช้ต่างๆ ยังสามารถนำมาทำเป็นที่ปลูกผักได้อย่างคุ้มค่าอีกด้วย

2.2.8 สร้างความสัมพันธ์ในสังคมตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน หน่วยงาน และประเทศ โดยมีกิจกรรมการปลูกผักหรือการทำเกษตรในเมืองเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ ทำให้คนได้ร่วมกันเรียนรู้ ทำกิจกรรม และแบ่งปันกัน

2.2.9 สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มคนต่าง ๆ ในชุมชนเมือง ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ คนชรา โดยเฉพาะการเรียนรู้เรื่องที่มาของอาหาร ทักษะและเทคนิคการปลูกผัก ตลอดจนการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตและธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบว่าการทำเกษตรในเมืองยังสามารถช่วยบำบัดเยียวยารักษาผู้ป่วยทางด้านจิตใจได้อย่างดีด้วย

จากความหมาย และความสำคัญของเกษตรในชุมชนเมือง ทำให้ทราบถึงลักษณะการทำการเกษตรในชุมชนเมือง และวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการผลิตเกษตรในชุมชนเมือง ซึ่งจะนำมาเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรให้ควบคู่กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงสู่สังคมเมือง ซึ่งมีข้อจำกัดของพื้นที่ทำการเกษตร

3. แนวคิดและวิธีการส่งเสริมการเกษตร

การศึกษา ค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมอาชีพการเกษตร ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2556: 4) ได้สรุปว่า การส่งเสริมการเกษตร คือ การบริการการศึกษาแบบเสริม หรือขยายออกไปสู่ประชาชนทั่วไป เป็นกระบวนการถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และการบริการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตทางการเกษตร โดยอาศัยการให้การศึกษาแบบนอกโรงเรียนเกษตรกร ครอบครัวเกษตรกรและบุคคลอื่นที่สนใจ โดยวิธีการฝึกปฏิบัติจริง และเน้นถึงการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตและความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของเกษตรกร

พงศักดิ์ อังกสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร (2553: 3) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรคือ การบริการศึกษาที่ขยายออกไปสู่ประชาชนทั่วไป เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ

ประสบการณ์ต่างๆ ด้านการเกษตร โดยใช้การศึกษาแบบนอกโรงเรียน แก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2554: 72) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรคือ การนำความรู้หรือเทคนิคใหม่ๆ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรไปแนะนำเผยแพร่แก่ประชาชน หรือบุคคลที่สนใจ

พันธรัฐ สิทธิปรุ (2555: 13) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการให้การศึกษาแก่บุคคลเป้าหมาย เช่น เกษตรกร หรือผู้ที่สนใจในด้านการเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม โดยอาศัยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกร เพื่อให้เกิดการพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้

โดยสรุปแล้ว การส่งเสริมการเกษตรเป็นการนำความรู้และวิทยาการที่ทันสมัยที่ได้มาจากการค้นคิดและวิจัยของนักวิชาการไปสู่เกษตรกร โดยมีองค์กรส่งเสริมการเกษตรเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดและแพร่กระจายความรู้ดังกล่าว การส่งเสริมการเกษตรยังเป็นการให้การศึกษาแก่เกษตรกรในรูปแบบของการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นครูผู้ให้ความรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการนำข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรไปสู่เกษตรกร เช่น เรื่องปัจจัยการผลิต การผลิตพืช-สัตว์ การตลาดสินค้าเกษตรการแปรรูปผลิตผลการเกษตร และแหล่งสินเชื่อการเกษตร เป็นต้น โดยที่เป้าหมายสูงสุดของการส่งเสริมการเกษตรก็คือ การพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเท่าเทียมกัน

3.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2553: 223) กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร (agricultural extension methods) เป็นกระบวนการของการนำความรู้ วิชาการและเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร เป็นลักษณะของการถ่ายทอด ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นวิธีการสอนหรือฝึกอบรมวัตถุประสงค์มุ่งที่จะให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจ ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการส่งเสริมการเกษตร

วรรณธิดา เบญจกุล (2556 : 42) ได้ให้ความหมาย วิธีการส่งเสริมการเกษตร เป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมติดต่อกับบุคคลเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอน ให้ความรู้แจ้งข่าวสาร แนะนำจูงใจให้ปฏิบัติ หรือรับฟังปัญหาข้อคิดเห็นต่างๆ

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2553: 223 -225) ได้แบ่งวิธีการส่งเสริมการเกษตรมีดังนี้

3.2.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์

1) วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล (individual method) ให้เกษตรกรหรือบุคคลผู้รับการถ่ายทอดความรู้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกร โดยตรงเป็นรายบุคคล

(1) การเยี่ยมไร่นาและบ้านของเกษตรกร (farmer and home visit) เจ้าหน้าที่ไปพบปะรับฟังปัญหาและถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรถึงฟาร์มหรือไร่นา โดยจะเห็นสภาพ ความเป็นจริงของเกษตรกร

(2) เกษตรกรผู้รับการส่งเสริมมาติดต่อที่สานักงาน (office calls) เกษตรกรมีความสนใจและเชื่อว่าเจ้าหน้าที่จะให้ข่าวสารหรือความรู้ได้

(3) การติดต่อทางโทรศัพท์ (telephone calls) สามารถช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ลดเวลาและระยะทางในการติดต่อ

(4) การติดต่อทางจดหมายส่วนตัว (personal letter) เขียนจดหมายเมื่อเกิดปัญหาและต้องการคาตอบหรือ เพื่อแจ้งข่าวสาร ติดตามผลการส่งเสริม

(5) การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ (informal contract) ได้พบเกษตรกรโดยบังเอิญ เพื่อพูดคุยซักถามปัญหา

2) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล (group method)

(1) การประชุมกลุ่ม (group meeting) ช่วยในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างทุกคนที่เกี่ยวข้องทาให้ผู้เข้าประชุมได้มีโอกาสร่วมปรึกษากัน

(2) การฝึกอบรม (training) ทาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ (Learning) หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์

(3) การสาธิต (demonstration) ใช้การบรรยายประกอบการการแสดง ทำให้ผู้เรียนรู้ได้รับฟังและได้เห็นไปพร้อมกัน การสาธิตแบ่งออกเป็น 2 แบบ

ก. การสาธิตวิธี (method demonstration) เป็นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการปฏิบัติให้เห็นถึงขั้นตอนเป็นลาดับไป

ข. การสาธิตผล (result demonstration) การแสดงเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าการปฏิบัติที่ได้ปรับปรุงหรือที่ได้มีการวิจัยค้นคว้า สามารถนำไปปฏิบัติได้ในท้องถิ่น

(4) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (field trip or study tour) มีโอกาสได้พบเห็นผลงานของผู้อื่นซึ่งได้ทำสำเร็จแล้ว มีผลในการเพิ่มความเชื่อมั่น ให้ยอมรับสิ่งใหม่มากขึ้น

3) วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (mass method) โดยสื่อสารมวลชนจะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรม ใช้กับคนจำนวนมากๆ ได้อย่างกว้างขวาง

ก. เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ (printed media)

ข. ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ (poster)

ค. หนังสือพิมพ์ (newspapers)

ง. วิทยุ (radio)

จ. โทรทัศน์ (television)

ฉ. ภาพยนตร์ (motion picture)

ช. การจัดนิทรรศการ (exhibition or exposition)

3.2.2 วิธีการส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์

1) การส่งเสริมโดยการเลือกการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว มีข้อสมมุติว่าถ้าผู้รับการเปลี่ยนแปลงพบว่าเขาปฏิบัติได้ผลเป็นการง่ายที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอื่นๆ ภายหลัง

2) การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องที่จะส่งเสริมหลายๆ เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ส่งเสริมให้ผลผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งโดยการปรับปรุงปัจจัยการผลิตหลายๆอย่างตามความจำเป็น

3) การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน คำนึงว่าฟาร์มและบ้านเรือนรวมกันเป็นหน่วยเดียว และคำนึงว่าทำอย่างไรจึงทำให้การจัดการฟาร์มและบ้านเรือน ในลักษณะที่ครอบครัวที่รายได้สุทธิสูง

4) การส่งเสริมโดยการเลือกท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเป้าหมาย โดยการส่งเสริมเน้นเฉพาะพื้นที่ลักษณะของการผลิตและการเกษตรที่เฉพาะพื้นที่นั้น

3.2.3 วิธีการส่งเสริมโดยอิงเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์

1) การใช้ change agent ที่มีความรู้แบบกว้าง โดยถ่ายทอดแบบทั่วไปไม่เป็นรายวิชาหรือเฉพาะอย่าง

2) การใช้ทีมนักวิชาการ (team approach) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเข้าไปในหมู่บ้านเป็นทีม

3) การใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย (interagency) หรือ Cooperative approach) ร่วมกันทางานพร้อมกันหรือประสานกันในการพัฒนาการเกษตร

4) การใช้เจ้าหน้าที่เป็นสื่อมวลชน (change Agent as media approach) โดยการนำเอาสื่อมวลชนต่างๆ มาเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคิดของเกษตรกร

3.2.4 วิธีการส่งเสริมโดยเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology Oriented) วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศจะเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดและเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

3.2.5 วิธีการส่งเสริมโดยอ้างอิงชุมชนเป็นเกณฑ์ (community oriented) การประสานงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะผสมผสานกันตามความต้องการและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งเรียกว่าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร โดยจัดให้เป็นศูนย์ของการเรียนรู้ของเกษตรกร ตลอดจนผู้สนใจในการพัฒนาเกษตรในลักษณะครบวงจร

นอกจากนี้ Bradfield (1966) ได้แบ่งวิธีการส่งเสริมออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1) วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (individual methods) เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมายในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว เป็นวิธีการส่งเสริมที่ช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับได้มาก และจะได้รับประโยชน์มากหากบุคคลเป้าหมายเป็นผู้นำท้องถิ่น ประธานกลุ่มต่างๆ การส่งเสริมรายบุคคล อาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้

(1) การเยี่ยมเยือนที่บ้านหรือไร่นา (farm visits) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกไปเยี่ยมเยือนบุคคลเป้าหมายถึงบ้าน หรือที่ไร่นาเกษตรกร Mosher (1978) กล่าวว่า การเยี่ยมเยือนที่บ้านหรือไร่นา เป็นวิธีการส่งเสริมที่ได้ผลมากที่สุด และใช้อย่างแพร่หลายในประเทศที่ด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา วิธีการส่งเสริมวิธีนี้ มีข้อเสียคือ ต้องใช้เวลามากและลงทุนสูง และได้บุคคลเป้าหมายน้อย

(2) การติดต่อที่สำนักงาน (office calls) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนัดหมายบุคคลเป้าหมายไปติดต่อที่สำนักงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อขอคำแนะนำหรือเอกสารเผยแพร่ต่างๆ การติดต่อแบบนี้บุคคลเป้าหมายต้องมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจในการใฝ่หาความรู้ เพราะบุคคลเป้าหมายทิ้งกิจกรรมที่ไร่นาและต้องเสียเวลาจากการเดินทางไปที่สำนักงานด้วยตนเอง

(3) การติดต่อทางจดหมาย (letters) การเขียนจดหมายติดต่อกัน เป็นอีกวิธีหนึ่งของการส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรอาจเขียนจดหมายไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือนักวิชาการเกษตร ณ สำนักงาน เพื่อขอคำแนะนำหรือถามปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร อาจเป็นด้านการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง หรือด้านอื่น นอกจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว ยังมีหน่วยราชการอีกหลายหน่วยงาน ซึ่งจัดบริการทางด้านนี้ แต่วิธีนี้จะช้าไปบ้างเพราะต้องผ่านขั้นตอนการดำเนินงานและการจัดส่ง ไม่รวดเร็วเหมือนการพบด้วยตนเอง

(4) การติดต่อทางโทรศัพท์ (telephone calls) การใช้โทรศัพท์ติดต่อสอบถามปัญหาหรือขอความช่วยเหลือต่างๆ นับว่าเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็วและใช้กันมากในประเทศที่

พัฒนาแล้ว แต่สำหรับประเทศเรายังมีขีดจำกัดอยู่มาก ในด้านความสะดวกและการขอติดตั้ง และราคาที่ยังสูงอยู่ มีการใช้กันในเขตเมือง ซึ่งรวมถึงตำบลที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ สำหรับชนบทที่ห่างไกลในบางตำบลนั้นโทรศัพท์ยังเข้าไปไม่ถึง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร เป็นการให้ความรู้และเทคโนโลยีกับบุคคลเป้าหมาย แจ้งข่าวสาร แนะนำจูงใจให้ปฏิบัติ หรือรับฟังปัญหาข้อคิดเห็นต่างๆ ซึ่งวิธีการส่งเสริมการเกษตร แบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่ การส่งเสริมรายบุคคล การส่งเสริมแบบกลุ่ม และการส่งเสริมแบบมวลชน

4. แนวคิดการส่งเสริมอาชีพ

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2554 อ้างถึงใน นพดล อานทอง: 10-14) กล่าว่า การประกอบอาชีพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอันมาก ทั้งนี้ก็เพราะอาชีพไม่ใช่จะสนองตอบความต้องการของมนุษย์เพียงด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังสนองความต้องการด้านอื่น เช่น ด้านสังคม และจิตใจ เป็นต้น การเลือกอาชีพจึงมีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคล ถ้าเราเลือกอาชีพได้เหมาะสม เราก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอันมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าเราเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสมโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพก็มีอยู่มากเช่นกัน

การส่งเสริมอาชีพมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาชาวบ้านในชนบท ให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพให้ก้าวหน้า และมีรายได้เพิ่มขึ้น ชีวิตความความเป็นอยู่ในครอบครัวดีขึ้นโดยการนำเทคโนโลยีไปเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้าน แล้วติดตามให้คาแนะนาช่วยเหลือจนบรรลุผลสำเร็จตามความประสงค์

ปรัชญาในการปฏิบัติ คือ เริ่มจากสภาวการณ์จริงในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อชาวบ้าน ช่วยให้เขาช่วยตัวเอง เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม ตรงกับความสนใจและความต้องการ เข้าใจและรู้จักใช้ประโยชน์ของสังคมชนบท

4.1 งานส่งเสริมอาชีพมีหลักการปฏิบัติที่สำคัญบางประการ ดังนี้

4.1.1 มุ่งที่จะแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง และต้องปรับให้เข้ากับวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในชุมชนและอาชีพของชาวบ้าน

4.1.2 มีการเรียนรู้จากการอภิปราย การสาธิตและการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือโดยการกระทำของตนเองซึ่งมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ

4.1.3 ชาวบ้านอาจมาเรียนหรือมาร่วมกิจกรรมตามความพอใจ และสถานที่เรียนหรือพบปะกันไม่แน่นอนอาจเป็นชุมชน ไร่นา

4.1.4 การจูงใจมาจากความต้องการที่จะปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ในชีวิตความพอใจของตนเองจากการพบปะกับเจ้าหน้าที่และเพื่อนบ้าน

“การพัฒนาอาชีพ” หรือการเลือก การพิจารณาตัดสินใจ และการเข้าประกอบอาชีพของชาวบ้านจะเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.2 ความรู้รากฐานเบื้องต้นของทฤษฎี มีอยู่ 12 ประการ คือ

4.2.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences) ทฤษฎีของความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักสำคัญ ทั้งด้านที่เกี่ยวกับการศึกษา และจิตวิทยาทางอาชีพเพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลก็ควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.2.2 ความสามารถหลายๆ อย่างในตัวบุคคล (multi-potentiality) บุคคลแต่ละคนมีขีดความสามารถประจำตัวของแต่ละบุคคล ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือพอใจในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่จะนำเอาคนหนึ่งไปเปรียบกับอีกคนหนึ่งไม่ได้ ทุกคนจะมีความสามารถเฉพาะตัว แต่มีคนละอย่าง

4.2.3 กระสวนของความสามารถในอาชีพ (occupational ability patterns) อาชีพแต่ละอาชีพมีกระสวนของความสามารถเฉพาะของแต่ละอาชีพ เช่น ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ นั่นคือ อาชีพหนึ่งๆก็ต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพต่างไปจากอีกอาชีพหนึ่ง

4.2.4 การเลียนแบบบทบาทของรูปแบบ (identification and role of models) บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดามารดาหรือบุคคลอื่น ในด้านการประกอบอาชีพ วัยรุ่นจะสนใจโดยการเลียนแบบอาชีพจากผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ใหญ่ก็ควรจะเป็นรูปแบบที่ดีให้แก่เด็ก

4.2.5 ความต่อเนื่องของการตัดสินใจเลือกจะต้องจัดให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (continuous process) ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่หรือทำงานอยู่ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และประสบการณ์ ดังนั้น การเลือกและการตัดสินใจก็ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป

4.2.6 ช่วงของชีวิต (life stage) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1) ขั้นของการเจริญเติบโต (growth stage) **เริ่ม**ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 เป็นระยะที่เด็กกำลังเจริญเติบโต

2) ขั้นของการสำรวจ (exploration stage) ระหว่างอายุ 14 - 25 ปีเป็นช่วงที่บุคคลพยายามทำความเข้าใจตนเอง ทดลองสวมบทบาทของผู้ใหญ่ เช่น การหาคู่ การหาอาชีพและการหาตำแหน่งในสังคม

3) ขั้นของการสร้างหลักฐาน (establishment stage) ระหว่างอายุ 25-45 ปี เป็นช่วงที่บุคคลคิดมีครอบครัว มีบทบาทในสังคม มีอาชีพแน่นอน มีงานทำมั่นคง และมีบ้านอยู่อาศัย

4) ขั้นของชีวิตมั่นคง (maintenance stage) ระหว่างอายุ 45-65 ปี เป็นช่วงที่เห็นความสำคัญของครอบครัว พยายามที่จะมีหน้าตา หาความก้าวหน้าในการทำงาน

5) ขั้นของความเสื่อม (decline stage) ตั้งแต่อายุ 65 ปี ถึงตาย เป็นช่วงที่ทำงานน้อยและ มีความรับผิดชอบน้อย และมีบทบาทในสังคมน้อย

4.2.7 กระสวนของอาชีพ (career patterns) กระสวนของอาชีพขึ้นอยู่กับระดับสังคมเศรษฐกิจ และโอกาส ซึ่งกระสวนของอาชีพนี้ได้แก่ระดับสูงต่ำของอาชีพ

4.2.8 การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม โดยการให้ทดลองฝึกงานบ้างตามโอกาสอันควร

4.2.9 การพัฒนาอาชีพเป็นผลของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (development of the result of interaction) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียน และจากสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยประเมินแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและทดลองวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อทาให้เกิดความเข้าใจตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างความคิดเกี่ยวกับตนเอง เช่น รู้จักความสนใจ รู้จักความถนัด และความสามารถของตนเอง ที่จะเป็นไปได้จริง

4.2.10 การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการประกอบอาชีพ (the dynamics of career patterns) กระบวนการประกอบอาชีพนี้ขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ ของบิดามารดาสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ ของบุคคลซึ่งไม่คงที่ เช่นเดียวกับการพัฒนาของบุคคลตามช่วงของการเจริญเติบโต (the growth stage) และระยะต้นของช่วงการสำรวจ (the early exploration stage) บุคคลจะมีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยต่อกระบวนการพัฒนาอาชีพแต่ความเข้าใจอันเล็กน้อยนี้ จะมีประโยชน์สาหรับกระบวนการประกอบอาชีพในช่วงของการเจริญเติบโตระยะสุดท้ายของการสำรวจ (late exploratory stage) การสร้างหลักฐาน (establishment stage) และขั้นของชีวิตที่มั่นคง (maintenance stage)

4.2.11 ความพอใจในงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตำแหน่ง และบทบาทของบุคคล (job satisfaction: individual differences, status and role) บุคคลจะพึงพอใจใน

งาน ถ้างานนั้นไปกับวิถีชีวิต ความสามารถ และการได้สวมบทบาทตามบุคคลนั้นต้องการ ระดับของความพอใจขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเองของบุคคล

4.2.12 งานคือวิถีทางของชีวิต (work is a way of life) งานเป็นวิถีทางแห่งชีวิตของบุคคล ได้ค้นพบทางออกที่ใช้แสดงความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยมของบุคคลนั้นๆ และความสามารถกระทำได้ตามบทบาทที่บุคคลนั้นเลือกสรรแล้ว

สรุป แนวคิดการส่งเสริมอาชีพ เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อให้พึ่งตนเองได้หรือช่วยเหลืองตนเองได้ทั้งในความคิด การตัดสินใจ และการดำเนินการแก้ไขปัญหาตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม รวมถึงการพัฒนาอาชีพให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้ความเป็นอยู่ทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม มีความเจริญรุ่งเรือง

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

วราภรณ์ ประสาทกุล (2540 : 14-21) กล่าวว่า การประกอบอาชีพในประเทศไทยและต่างประเทศ บางอาชีพมีอิทธิพลต่อภาวะเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความต้องการของมนุษย์มิได้หยุดอยู่ที่การมีอาหารเพียงพอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง มียาสำหรับรักษายามเจ็บป่วย มีบ้านสำหรับพักอาศัย และมีเครื่องนุ่งห่มเท่านั้น แต่มนุษย์ยังมีการควบผาสุกความสะดวกสบายในด้านต่าง ๆ อีกมากมายมนุษย์จึงได้ขวนขวายค้นคว้าประดิษฐ์สินค้า และบริการต่าง ๆ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ มีสาระสำคัญดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 การจำแนกประเภทอาชีพ สามารถแยกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท

1) อาชีพอิสระ ที่ประกอบการตามความประสงค์ของตนเอง หรือกลุ่มอาชีพอิสระแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มอาชีพตามระดับการใช้ความรู้ ความสามารถในการประกอบการ ดังนี้

(1) กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะ หรือความรู้ในระดับปริญญา หรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร ทนายความ และตรวจบัญชี

(2) กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะ หรือความรู้ที่ต่ำ กว่าอนุปริญญา เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ ช่างวิทยุ ช่างเขียนแบบ ช่างตัดเสื้อ และช่างเสริมสวย

(3) กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ หรือความรู้ในวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบการค้าร้านของชำ ขายอาหาร ขายผลไม้ ขายหนังสือ หาบเร่ แผงลอยและกรรมการ

อาชีพอิสระเป็นกลไกอันสำคัญในการสร้างงานให้เกิดขึ้น อันจะเป็นผลให้ลดปัญหาการว่างงานลงได้ แต่ผู้คิดจะประกอบอาชีพอิสระจะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีคุณสมบัติในด้านความขยัน อดทน ตั้งใจจริงในการทำงานประหยัดและคิดริเริ่มในการปรับปรุง

กิจการงานอาชีพให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และสำคัญอย่างยิ่งคือความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ

2) อาชีพรับจ้าง หมายถึง การประกอบการงานอยู่ในกิจการของนายจ้างมีรายได้จากค่าจ้างแรงงาน โดยแบ่งอาชีพรับจ้าง เป็น 2 กลุ่ม

(1) กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะ ความรู้ในวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเสริมสวย

(2) กลุ่มอาชีพที่ไม่ใช้ทักษะ หรือความรู้ในวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะโดยทั่วไปมักเรียกว่าผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมและกรรมการก่อสร้างอาชีพรับจ้างจะเกิดได้เมื่อมีการตกลงให้ทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด จากบุคคล 2 ฝ่าย คือฝ่ายผู้ว่าจ้างและฝ่ายผู้รับจ้าง โดยปกติผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้เสนอความต้องการในการว่าจ้างทำงานกำหนดรายละเอียด รวมถึงค่าจ้างตามระยะเวลาที่กำหนด หรือตามจำนวนชิ้นงาน

4.3.2 ช่องทางในการประกอบอาชีพ อาชีพต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่เท่ากัน ผู้ประกอบการจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกให้ถูกต้องเหมาะสมที่สุด การประกอบอาชีพจึงจะให้ผลดีจะต้องมีการศึกษาและปรับปรุงอยู่เสมอ คนเราสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตามความต้องการ ตามความชอบและความสนใจด้วยตัวเอง ซึ่งอาชีพเหล่านั้นอาจจะเป็นอาชีพอิสระดำเนินการได้โดยตนเองหรือโดยกลุ่มอย่างไรก็ดีการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ เลี้ยงชีพได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความสามารถของตนเองนั้น มีความจำเป็นจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ก่อนว่าอาชีพนั้นคืออะไร เขาทำกันอย่างไร มีสภาพปัญหาอย่างไร และมีแนวทางในการพิจารณาว่าอาชีพอะไรจะดีที่สุด เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ดีที่สุดมีผลดีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมมากที่สุด ตลอดจนมีแนวทางในการค้นหาช่องทางในการพัฒนาอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้น โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ การเลือกอาชีพหรือหาช่องทางในการประกอบอาชีพนั้น นอกจากจะต้องทราบข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพแล้ว ที่สำคัญคือตนเองเพราะตนเองเท่านั้นจะทราบได้ว่าตนนั้นมีความรู้ ความชำนาญ ความถนัด มีคุณสมบัติดีพอจะประกอบอาชีพใดให้ประสบความสำเร็จได้ และจะสามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นได้

4.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การเลือกหรือตัดสินใจเลือกอาชีพให้ได้ถูกต้องนั้นส่วนประกอบที่สำคัญ และ มีความจำเป็นที่จะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

1) พบผู้รู้

2) ศึกษาค้นคว้า

3) ทัศนศึกษา (ทัวร์อาชีพ)

4) พบกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มนิทรรศการต่าง ๆ

5) สำรวจข้อมูลทางอาชีพจากสื่อต่าง ๆ

6) การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล

4.3.4 แนวทางการตัดสินใจประกอบอาชีพ

1) พิจารณาตนเอง คือจะต้องสำรวจตนเองให้ทราบ ว่าตนเองมีอะไรเป็นทุนเดิมอยู่บ้าง เช่นสถานที่เงินทุน แรงงาน ความสนใจ ความรู้และทักษะเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

2) พิจารณาสิ่งแวดล้อม จะต้องสำรวจและพิจารณาสภาพรอบ ๆ ว่าจะมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพนั้น ๆ ว่าจะมีผลกระทบหรือไม่ เช่น พิจารณาว่าอาชีพนั้นมีคนอื่นทำอยู่ก่อนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีตลาดรองรับหรือไม่ มีทรัพยากรเพียงพอและหาได้ในท้องถิ่นหรือไม่ หากทำอาชีพนั้น ๆ แล้ว จะมีผลกระทบอย่างไรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3) พิจารณาความรู้พื้นฐานหรือวิชาการ การประกอบอาชีพให้ได้รับความสำเร็จนั้น ความรู้เป็นหัวใจสำคัญต่ออาชีพนั้น เช่น ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น มีอะไรบ้าง ตนเองมีความรู้เพียงพอหรือไม่ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการทำอาชีพนั้น มีอะไรบ้างจะนำมาใช้ได้อย่างไร จึงจะทำได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ที่ทำอยู่ ความรู้เหล่านั้นจะมีอยู่ที่ไหน จะหาได้อย่างไร

4.3.5 ช่องทางสร้างอาชีพใหม่ ๆ ในท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ความเจริญทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางทรัพยากร ทำให้การดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดช่องทางในการสร้างงานอาชีพใหม่ ๆ ในท้องถิ่นได้ โดยพิจารณาสร้างงานอาชีพจากสภาพการณ์ ดังนี้

1) พิจารณาสร้างงานให้เกิดขึ้นจากช่องว่างระหว่างอาชีพ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลอาชีพหนึ่งกับอีกอาชีพหนึ่งที่มีความเกี่ยวพันกัน ตัวอย่างเช่น พบว่าชาวบ้านแห่งหนึ่งเลี้ยงไก่เป็นอาชีพทำให้มีมูลไก่มากมาย และอีกหมู่บ้านหนึ่งมีอาชีพปลูกผักแต่ขาดแคลนปุ๋ย ช่องว่างระหว่างอาชีพคือ การซื้อมูลไก่จากบ้านเลี้ยงไก่ไปขายให้หมู่บ้านปลูกผัก เป็นต้น

2) พิจารณาประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ จากการสำรวจข้อมูลของตนหากพบว่าในท้องถิ่นมีทรัพยากรที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ อาจนำมาประยุกต์ใช้เป็นอาชีพหารายได้ โดยการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย เช่น อัดอิฐบล็อกเพื่อการก่อสร้าง

3) การหาแหล่งตลาดและการประเมินความต้องการของตลาดเพื่อการสร้างอาชีพใหม่ การหาแหล่งตลาดเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพ หรือ การสร้างงาน

อาชีพใหม่ ๆ หากมีแหล่งซื้อหรือมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ซื้อเพราะมีความจำเป็นและความต้องการแล้วก็จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดอาชีพใหม่ได้

4.3.6 การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ กลุ่ม คือการมีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่รวมกันและมีอิทธิพลต่อกัน ดังนั้น การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ ย่อมหมายถึงการมีคนหลาย ๆ คนที่มีความต้องการในการประกอบอาชีพเดียวกันมาร่วมกันทำอาชีพนั้น ๆ เพื่อจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน

1) ประโยชน์ของการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ

(1) สามารถหาทุนเพื่อทำอาชีพนั้นได้เร็วขึ้นโดยช่วยกันระดมเงินทุน

(2) มีแรงงานจากสมาชิกในกลุ่ม

(3) สามารถใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละคนมาเสริมสร้างงานในส่วนที่ขาดได้

(4) สามารถระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่ม

2) การพิจารณาเลือกสมาชิกกลุ่ม ในการเลือกสมาชิกกลุ่มพิจารณาอย่างง่าย ๆ ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

(2) รู้จักกันดีเป็นส่วนตัว

(3) อยู่ในพื้นที่ท้องถิ่นเดียวกัน

(4) มีเงินทุน ที่ดินหรือแรงงาน และพร้อมที่จะใช้เพื่อการนี้ด้วย

(5) มีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ ตรงกัน

(6) มีความยินดีที่จะเสี่ยงร่วมกัน

3) ลักษณะของกลุ่มที่ดี

(1) ช่วยเสริมกันและกันได้ดี

(2) มีส่วนช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มในการพัฒนาอาชีพ

(3) ตอบสนองความต้องการของกันและกันในส่วนที่เกี่ยวกับงาน

(4) มีความเข้าใจกันอย่างมีเหตุผล

(5) รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะของกันและกัน

(6) มีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4) ข้อควรคำนึงถึงในการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ

(1) ควรให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนได้ส่วนเสีย และมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน

(2) ควรกำหนดเป้าหมายของกลุ่มไว้อย่างชัดเจนสามารถปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

(3) ควรมีการพบปะ พูดคุย ทำความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องงานอาชีพและเรื่องส่วนตัวอยู่เสมอ

5) การพัฒนาตนเองเพื่องานอาชีพ ผู้ที่จะพัฒนาตนเองเพื่องานอาชีพไปสู่ความสำเร็จได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ ดังนี้

(1) มีความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจและทำงานมากขึ้น มีความกระตือรือร้น

(2) มีความเชื่อมั่นในตนเอง

(3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ข้อผิดพลาดเป็นบทเรียนและประยุกต์ใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีเหมาะสมกับตนเอง

(4) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หลอกลวงตนเองและผู้อื่น

(5) มีบุคลิกภาพที่น่าพึงพอใจ

(6) มีสุขภาพทางกายและจิตใจดี

การประกอบอาชีพอิสระ จะประสบความสำเร็จได้ดีเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการเริ่มต้นที่ดีด้วย โดยแต่ละงานจะต้องมีแนวทางการเลือกอาชีพให้เหมาะสมอย่างง่าย ๆ เป็นขั้นตอนคือ รวบรวมข้อมูลที่ควรรู้เกี่ยวกับอาชีพศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางการตัดสินใจประกอบอาชีพนอกจากนี้การรวมกลุ่มประกอบอาชีพก็มีส่วนทำให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จด้วย

4.3.7 สภาพและปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ สภาพการประกอบอาชีพโดยทั่วไป ในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งมีทั้งทำเองเป็นเจ้าของเอง และที่รับจ้างทำ

นอกจากอาชีพทางเกษตรแล้วยังมีอาชีพทางอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เมืองไทยยังไม่มีขอบข่ายกว้างขวางนัก เนื่องจากขาดวิทยากร และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนมีข้อจำกัดในด้านการลงทุน นอกจากนี้ยังมีอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรม ซึ่งเป็นอาชีพที่เชื่อมระหว่างอาชีพต่าง ๆ ให้เกิดการเคลื่อนไหวและหมุนเวียนในรูปของสิ่งอุปโภค บริโภค และการลงทุน สภาพปัญหาโดยทั่วไปมีดังนี้

1) ปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ศัตรูพืช

2) ปัญหาการทำตามอย่าง เช่น มีผลผลิตเกินความต้องการของตลาดราคาผลผลิตตกต่ำ ผู้ผลิตขาดทุน ไม่มีตลาดจำหน่าย

3) ปัญหาการตลาด เช่น ขาดตลาดเพื่อการจำหน่ายผลผลิตขาดความรู้เรื่องของกลไกการตลาด ขาดการประเมินปริมาณความต้องการของตลาด และขาดการจัดการ

4) ปัญหาคนล้นงาน เช่น เกิดการสูญเปล่าทางแรงงานทำให้เศรษฐกิจในครอบครัวตกต่ำ และทำให้เศรษฐกิจส่วนรวมตกลงไปด้วยปัญหาทางสังคมเชื่อมโยงไปถึงปัญหาสุขภาพจิตเสื่อมสภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดผลกระทบต่อการประกอบอาชีพนั้น ๆ โดยตรง และยังมีผลกระทบต่อสังคม และเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวมด้วย ในการประกอบอาชีพทุกชนิด ผู้ประกอบอาชีพจำเป็นต้องทราบสภาวะและแนวโน้มของการตลาดเพื่อดำเนินการผลิตหรือบริการได้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การที่จะทราบภาวะของตลาดได้ ก็ด้วยวิธีการหาข้อมูลทางด้านการตลาด โดยการสังเกตจากการสำรวจการประมาณจากผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาเอกสาร ตลอดถึงการรับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อการประกอบอาชีพผู้ประกอบอาชีพทุกอาชีพ จำเป็นต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แหล่งวิทยาการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ในด้านเพิ่มพูนทักษะการทำงานมีอยู่ทั่วไป ดังนี้

(1) สถานบริการด้านอาชีพ มีทั้งของรัฐและเอกชน แยกเป็นหน่วยงานให้ความรู้ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งจะให้บริการด้านความรู้ทักษะตลอดถึงชี้แนวทางในการดำเนินอาชีพกับประชาชนผู้สนใจ หน่วยงานที่ให้การบริการด้านอาชีพ เพื่อให้สามารถดำ เนินธุรกิจต่าง ๆ เป็นไปได้ด้วยดี ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรมกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง สำนักนายกรัฐมนตรีและหอการค้นไทย

(2) บุคคลผู้ให้บริการด้านอาชีพ มีบุคคลผู้มีประสบการณ์หลาย ๆ ประเภทที่ผู้สนใจด้านอาชีพสามารถจะสอบถามเรื่องต่าง ๆ ที่ตนสนใจ ได้แก่ ครู อาจารย์ สนใจสถานศึกษาวิชาชีพทั้งในโรงเรียน มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้รู้และผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านอาชีพนั้น ๆ สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

(3) แหล่งตลาดแรงงานในประเทศไทย การมีรายได้มีงานทำตรงกับความรู้ความสามารถ และความพอใจในอาชีพ เป็นความสุขของผู้ประกอบการอาชีพอย่างหนึ่ง ตลาดแรงงานแยกประเภทของแรงงาน เป็นดังนี้

ก. แรงงานที่ใช้ความรู้ความชำนาญพิเศษ ได้แก่ ประเภทที่จะต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นระยะเวลานาน เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก แรงงานประเภทนี้ยังขาดแคลนจึงไม่มีปัญหาการว่างงาน รัฐบาลได้เร่งการผลิตแรงงานประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของสังคม

ข. แรงงานประเภทฝีมือ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานมานานพอสมควร เช่น ช่างยนต์ ช่างไม้ ช่างปูน เป็นต้น

ค. แรงงานไร้ฝีมือ แรงงานประเภทนี้ไม่มีปัญหาในด้านอาชีพการเกษตรแต่มีปัญหาในด้านอุตสาหกรรม เพราะไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานเท่าที่ควร ส่วนมากจะใช้แรงงานการใช้กำลังกายมากกว่ากำลังสมอง เช่น รับจ้าง แบกหาม ขุดดิน แรงงานประเภทนี้มักจะได้รับค่าแรงงานต่ำ ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ มีความเป็นอยู่อย่างอัตคัดขัดสน คุณภาพชีวิตต่ำ

ง. แรงงานประเภทปัญญาชน แรงงานประเภทนี้เป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ส่วนมากเป็นการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ มีความรู้ และสติปัญญาสูงแต่ไม่ค่อยมีฝีมือในวิชาชีพ แรงงานประเภทนี้กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นแต่มีหน่วยงานรองรับแรงงานประเภทนี้คือ ภาครัฐบาล กล่าวคือ เมื่อจบการศึกษาก็มุ่งเข้ารับราชการเป็นเป้าหมายหลักแต่การขยายอัตรากำลังของภาครัฐบาลเพิ่มได้เพียงปีละ 2% ทำให้แรงงานประเภทนี้ไม่ค่อยมีงานทำจำนวนบัณฑิตว่างงานจึงเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ การจะประกอบอาชีพทุกอาชีพให้ประสบความสำเร็จได้ดีนั้น จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่ดีโดยจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มในการพัฒนา หรือปรับปรุงอาชีพของตนเองอยู่เสมอ และสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการอาชีพทุกอาชีพพึงมีคือความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต การประหยัด และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ความรู้ความชำนาญเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำ เป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพ สามารถติดตามการดำเนินงานและสามารถที่จะประเมินผลในการดำเนินงานอาชีพได้

สรุปการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพเป็นการทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบการที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการที่แตกต่างกันไป โดยมีลักษณะการประกอบอาชีพ 2 ลักษณะ คือ อาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง และอาชีพที่ดีจะต้องเป็นอาชีพสุจริต ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม

สรุปความสัมพันธ์ของการส่งเสริมอาชีพและการประกอบอาชีพ

ในการประกอบอาชีพบุคคลจะเลือกประกอบอาชีพที่สนองความต้องการของตนเองมากที่สุด โดยเน้นความสำคัญของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในเรื่องความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะนิสัย จุดเด่น จุดด้อย เพื่อไปเปรียบเทียบข้อมูลทางอาชีพ จะช่วยเลือกอาชีพได้ถูกต้อง และประสบความสำเร็จ ซึ่งในการประกอบอาชีพจะประสบความสำเร็จ มั่นคง และยั่งยืนจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอาชีพเพื่อมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน โดยการเพิ่มพูน

ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการแก้ไขปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพเพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่

5. ความหมายและทฤษฎีความต้องการ

5.1 ความหมายของความต้องการ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการนั้น มีผู้ให้ความหมายดังนี้

พรพิมล คงฉิม (2554: 18) ให้ความหมายความต้องการว่า ภาวะที่ขาดแคลนของบุคคลในสิ่งที่จำเป็นจริง เพื่อดำรงชีวิตให้อยู่รอด เช่น คนเราโดยทั่วไปต้องการมีปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเพื่อการคงไว้ซึ่งพืชพันธุ์ของมนุษย์ที่เรียกว่า มีความต้องการทางเพศอีกด้วยส่วนใหญ่ ชนิดต่างๆ ของความต้องการ ตามหลักพัฒนาการมนุษย์ คนเราย่อมมีความต้องการ 4 อย่าง คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางอารมณ์ ความต้องการทางสังคม และความต้องการทางสติปัญญา

ศรีชล ฉายาพงษ์ (2553: 10) ได้ให้ความหมายของความต้องการว่า ความต้องการของคนที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ และเมื่อมนุษย์มีความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ ทำให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน ต้องการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีความเจริญก้าวหน้า มนุษย์ย่อมต้องปรารถนาที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทำให้ตนเองมีศักยภาพสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างประสิทธิภาพ

5.2 ทฤษฎีความต้องการ

Maslow อ้างถึง (อนิชวัง แก้วจำนงค์, 2552 : 66-68) เป็นนักจิตวิทยาอยู่ ที่มหาวิทยาลัยแบนดีส์ได้พัฒนาทฤษฎีการจงใจที่รู้จักกันมากที่สุดทฤษฎีหนึ่งขึ้นมา Maslow ระบุว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานมากที่สุดไปยงระดับสูงสุด มาสโลว์ (Maslow) เรียกลำดับความต้องการนี้ว่า “Hierarchy of Needs” ซึ่งประกอบด้วย ลำดับความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำไประดับสูง 5 ระดับ ดังนี้

5.1.1 ความต้องการขั้นพื้นฐาน (physiological needs) คือ เป็นความต้องการด้านร่างกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ นำ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

5.1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safety needs) ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการลำดับที่สองของ Maslow จะถูกกระตุ้นภายหลังจากที่ความต้องการทาง

ร่างกายถูกตอบสนองแล้ว ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยจะหมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ ความมั่นคงในการทำงาน

5.1.3 ความต้องการทางสังคม (social needs) คือ ความต้องการระดับที่สาม โดยความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะเกี่ยวพัน การมีเพื่อนและการ ถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคม

5.1.4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (esteem needs) คือ ความต้องการระดับที่สี่ เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสถานภาพทางสังคม ต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

5.1.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (self-actualization needs) คือ ความต้องการ ระดับสูงสุดบุคคลมักจะต้องการโอกาสที่จะคิดสร้างสรรค์ภายในงาน หรือพวกเขาอาจจะต้องการ ความเป็นอิสระและความรับผิดชอบ ซึ่งความต้องการความสมหวังของชีวิตคือ ความต้องการ ที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการความสมหวังของชีวิตจะแสวงหางานที่ท้าทายความสามารถ ของพวกเขา การเปิดโอกาสให้พวกเขาใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดค้นสิ่งใหม่

การศึกษาทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ของ มาสโลว์ (Maslow) เป็นการศึกษา เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความต้องการของมนุษย์นั้นมีลำดับขั้นตอนที่แน่นอนจากขั้นต่ำไปขั้นสูง ซึ่งความปรารถนาขั้นสูงสุดของมนุษย์ทุกคน คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ตามที่ตนเองมุ่งหวัง แต่การที่มนุษย์จะเกิดความต้องการในแต่ระดับได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ ทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับที่ต่ำกว่าเสียก่อน เพื่อที่จะทำให้เกิดความต้องการในระดับต่อไป ซึ่งถ้าบุคลากรที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการแล้ว ก็จะเกิดความพึงพอใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมถึงสามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 การส่งเสริมอาชีพ

ผการัตน์ พินิจวัฒน์ (2561) ได้ทำการศึกษา การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน: กรณีศึกษาบ้านโพนไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.40) มีอายุระหว่าง 56 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 55.50) และมีอายุระหว่าง 25-35 ปีน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.20) การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (ร้อยละ

54.50) การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน มากที่สุด (ร้อยละ 68.80) ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ มากที่สุด (ร้อยละ 55.40) แนวทางและวิธีการส่งเสริมอาชีพที่ต้องการมากที่สุด คือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ (ร้อยละ 71.40) และต้องการให้หาตลาดรองรับสินค้าน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.70)

อำนาจ บุตรรักษ์ (2551) ได้ศึกษาการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ในอดีตที่ผ่านมาการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับได้ดำเนินการในลักษณะที่ยังไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากในระยะแรกยังมีหน่วยงานราชการที่ดูแลเรื่องการส่งเสริมอาชีพเป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มอาชีพอยู่ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นยังมีไม่มากนัก การให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งเสริมอาชีพจึงเป็นเพียงแต่การให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณเท่านั้น และเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณทำให้การดำเนินการเรื่องการส่งเสริมอาชีพทำได้ไม่ดีตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ได้เข้าไปสนับสนุนในเรื่องการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น โดยให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมแก่กลุ่มอาชีพต่างๆ ทำให้การดำเนินการเรื่องการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีความชัดเจนขึ้น 3) แนวทางในการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับคาดหวังว่า การดำเนินการในเรื่องการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ จะดำเนินการได้ครอบคลุมทั่วถึงในทุกกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นต่อไป

นพดล อานทอง (2555) ได้ศึกษาการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีจุฬา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีจุฬา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก มีรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพโดยเน้นเป็น 4 กลุ่มอาชีพ คือ 1) การผลิตไม้กวาด 2) การผลิตพรม เช็ดเท้า 3) การผลิตปลาร้า 4) การผลิตเทียนหอม วิธีการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีจุฬา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก คือ 1) แผนงาน ด้านการส่งเสริมอาชีพบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 2) การรวมกลุ่ม มีการส่งเสริมและการสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมทำให้เกิดรายได้ 3) การส่งเสริมด้านวิชาการ รวมถึงทักษะในการประกอบอาชีพการสร้างและพัฒนาผลผลิตให้เป็นที่ต้องการและตรง

ตามความต้องการของผู้บริโภคในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงจนถึงระดับประเทศ โดยมีแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพ ขององค์บริหารส่วนตำบลศรีจุฬา อำเภอเมือง จังหวัด นครนายก (1) ควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ (2) ควรส่งเสริมการตลาด ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำธุรกิจ (3) ควรส่งเสริมการขนส่งสินค้า (4) ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่าย

ยงยุทธ ศีเกี่ยวฝั้น (2555) ได้ศึกษาการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และการบริหารจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่า 1) หลังรับการส่งเสริมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานแตกต่างจากก่อนรับการส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หลังรับการส่งเสริมมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่า พฤติกรรมการทำการเกษตรของเกษตรกรเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินพฤติกรรมแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรงดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีและหันไปใช้ชีววิธี ซึงสอดคล้องกับหลักการของระบบเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ต้องการให้ใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี 2) เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญเรื่องการขาดเงินทุนหมุนเวียนสำหรับทำการเกษตร และปัญหาเงินไม่เหลือออมทั้งก่อนและหลังรับการส่งเสริม แต่แนวโน้มของปัญหาลดลง เนื่องมาจากรายจ่ายการซื้อปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภาพสำหรับการเกษตรอินทรีย์จะลดต่ำลงในระยะยาว เพราะเกษตรกรผลิตขึ้นมาใช้เอง แม้ว่าเกษตรกรงดใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี แต่ในช่วงระหว่างรับกาส่งเสริม เกษตรกรประสบปัญหาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลดและงดใช้ เนื่องจากความเคยชินและพื้นที่เกษตรกรรมข้างเคียงยังไม่ลดหรืองดใช้ และปัญหาภายหลังรับการส่งเสริม คือ ผลผลิตยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

6.2 ความต้องการส่งเสริมอาชีพ

นฤชล สีดี (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรบนพื้นที่สูงจังหวัดเลย ผลจากการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 46.70 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.51 คน ประสบการณ์ในการผลิตบนพื้นที่สูงเฉลี่ย 17.26 ปี พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 25.14 ไร่ รายได้ครัวเรือนจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 161,961.82 บาท และรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 46,739.13 บาท (2) พืชที่เกษตรกรผลิตมากที่สุดคือมะคาเดเมีย รองลงผลิตข้าวไร่และคริสต์มาส ผลผลิตเฉลี่ยของข้าวไร่ 281.19 ก.ก./ไร่ มะคาเดเมีย 427.27 ก.ก./ไร่ และคริสต์มาส 4,048.38 ต้น/ไร่ การจาหน่ายผลผลิตผ่านกลุ่มเป็นหลัก (3) เกษตรกรมีความต้องการในวิธีการส่งเสริม 3 แบบได้แก่ แบบรายบุคคลเน้นการเยี่ยมเยือนเป็นหลัก แบบรายกลุ่มเน้นการจัดเวทีเสวนาในกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เกิดการจัดการปัญหาร่วมกัน และแบบมวลชนเน้นส่งเสริมด้วยเอกสารวิชาการเพื่อให้เกษตรกรสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและขยายผลได้กว้างขวางขึ้น ซึ่งความรู้ที่ต้องการให้มีการส่งเสริมคือความรู้เพื่อรองรับการจัดตั้ง

ประชาคมอาเซียนที่ภาคเกษตรจะได้รับผลกระทบและแนวทางการจัดการ รองลงมาเป็นเทคโนโลยีการผลิต (4) ปัญหาอยู่ในระดับน้อย เป็นปัญหาด้านวัชพืช ดิน พันธุ์พืช แหล่งน้ำ และโรค/แมลง ศัตรูหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเกษตรบนพื้นที่สูงในจังหวัดเลย สามารถนำ ไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริม โดยการส่งเสริมเยี่ยมเยือนในพื้นที่ร่วมกับการใช้เวทีเสวนากลุ่มในการกำหนดแนวทางในการจัดการปัญหา ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม เช่น การทำ ไร่เลื่อนลอย การพังทลายของหน้าดิน การแปรรูปเพื่อ เพิ่มมูลค้าของผลิตภัณฑ์และการจัดการตลาด ทำ ให้เกิดกาจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นชุมชน ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาการส่งเสริมการเกษตรและส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการส่งเสริมที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริงและยั่งยืน

จิตร เกื้อช่วย (2553) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4-6 นับถือศาสนาพุทธ เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 73,700.41 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 67,311 บาทต่อปี มีรายได้รวมเฉลี่ย 141,011.40 บาทต่อปี มีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 120,668.06 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 22,418.12 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ กู้ยืมจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ การประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกพืช เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกข้าวเพื่อการบริโภค พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ข้าวหอมกระดังงา ด้านปศุสัตว์ พบว่า เกษตรกรมีการเลี้ยงโคเพื่อจำหน่าย พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมเลี้ยงคือ พันธุ์พื้นเมือง ด้านประมงพบว่า เกษตรกรมีการเลี้ยงและหาปลาช่อนจากแหล่งธรรมชาติ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน การประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพแรงงานหรือรับจ้าง ความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรโดยภาพรวมต้องการให้มีการส่งเสริมการทำการเกษตรอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และการทำประมง ส่วนการได้รับความรู้ข้อมูลของเกษตรกรจากวิธีการส่งเสริมต่างๆ ในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และเกษตรกรมีความต้องการที่จะได้รับข้อมูลความรู้จากวิธีการส่งเสริมต่างๆ อยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกรโดยภาพรวมแล้วมีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรโดยภาพรวมแล้วมีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความต้องการส่งเสริมอาชีพในด้านองค์ความรู้ต้องการความรู้ด้านการเกษตรและต้องการไปดูงานนอกสถานที่ และควรมีวิทยากรมาฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรที่ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรใน

ชุมชน ด้านเงินทุนและเครื่องมือขอสนับสนุนรถไถนาขนาดใหญ่ไว้ใช้ประจำหมู่บ้านและควรมีการส่งเสริมด้านเงินทุน ส่วนด้านการลาด ต้องการให้หาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตรเพื่อจะได้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางอีกต่อไป

ทองสุข สุวรรณนวล, จ.ส.ต. (2552) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพทอผ้าซิ่นตีนจกของกลุ่มสตรีอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการส่งเสริมอาชีพทอผ้าซิ่นตีนจกของกลุ่มสตรีทอผ้าซิ่นตีนจกอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านองค์ความรู้ ด้านการตลาด ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านเงินทุน/เครื่องมือเครื่องใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน ขณะที่ด้านวัตถุดิบ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มสตรีผลิตผ้าซิ่นตีนจก โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านขาดความรู้ความเข้าใจในการรักษาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การส่งเสริมการตลาดในประเทศ ต่างประเทศ การตัดราคาผลิตภัณฑ์ และการลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์

6.3 แนวทางการส่งเสริมอาชีพ

สุกัญญา หวันลำโส๊ะ (2557) ได้ทำการศึกษา แนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านไร่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ความต้องการของผู้สูงอายุในเรื่องการฝึกอบรมวิชาชีพ และแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุนั้น พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพ อาชีพที่ผู้สูงอายุต้องการ คือ อาชีพนวดแพทย์แผนไทย ทำลูกประคบ และอาชีพทำดอกไม้จันซึ่งหน่วยงานเทศบาลตำบลบ้านไร่ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจโดยมีวิทยากรมาให้ความรู้สร้างกิจกรรมสานความสัมพันธ์ในชุมชน สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วสนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ จัดตั้งแหล่งเงินทุน ส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และจัดหาสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนจัดโครงการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น มีการติดตามประเมินผลปรับปรุงแก้ไขพัฒนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่น และให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยอาศัยภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสร้างผลผลิต และผลิตภัณฑ์ตลอดจนส่งเสริมอาชีพที่เป็นประโยชน์และนำไปสู่ความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

วิลัยวรรณ์ แฝดสุระ (2558) ทำการศึกษา แนวทางการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรสำหรับเยาวชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น การวิเคราะห์ข้อมูลความสนใจในการทำอาชีพด้านการเกษตร กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในการทำอาชีพการเกษตร (ร้อยละ

58.33) สาเหตุของความสนใจเพราะเป็นอาชีพของครอบครัว ได้ทดลองปลูกพืชใหม่จึงสนุกกับการลงมือทำ ถึงแม้ว่าจะไม่มีรายได้มากมายแต่ได้บริโภคเองในครัวเรือน ส่วนกลุ่มที่ไม่สนใจอาชีพการเกษตร(ร้อยละ 41.67) สาเหตุที่ไม่สนใจในเพราะราคาผลผลิตไม่คงที่ รายได้ไม่มั่นคง รวมทั้งครอบครัว ไม่ต้องการให้ทำงานหนักตรากตรำ ไม่มีรายได้ที่เพียงพอ ด้านความต้องการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานท้องถิ่น ต้องการด้านงบประมาณ มากสุด (ร้อยละ25) รองลงมาคือด้านการแปรรูปผลผลิต (ร้อยละ 20) และน้อยสุดคือการเพิ่มทักษะและเทคโนโลยี (ร้อยละ 8.33) สำหรับความต้องการสนับสนุน หมายความว่าต้องการให้ อบต.บ้านแท่นอุดหนุน ด้านงบประมาณต้องการมากสุด (ร้อยละ 41.67) รองลงมาคือการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ (ร้อยละ 31.66) และน้อยสุดคือต้องการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 6.67) สุดท้ายคือความต้องการได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างต้องการอย่างต่อเนื่องมากสุดคิดเป็น (ร้อยละ 91.67) รองลงมา (ร้อยละ8.33) ต้องการส่งเสริมบางครั้ง

จุ๊บแจง อ่อนกล้า (2554) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมอาชีพประชาชนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการประเมินตามเกณฑ์แสดงว่าเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ด้านผู้รับผิดชอบโครงการ และด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งผลการประเมินตามเกณฑ์แสดงว่าไม่เหมาะสม ส่วนกระบวนการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการประเมินตามเกณฑ์แสดงว่าไม่เหมาะสม สำหรับผลผลิตการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ กลุ่มอาชีพเกิดการเรียนรู้การประกอบอาชีพ 3) แนวทางพัฒนาการส่งเสริมอาชีพประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า แนวทางพัฒนาที่สำคัญคือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรมีความชำนาญ ความรู้ เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมอาชีพประชาชน การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตามสถานการณ์ และเกิดการบูรณาการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และราคาไม่แพงจนเกินไป และขยายเครือข่ายกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้นสำหรับผู้ที่สนใจต้องการเข้าร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันหรือใกล้เคียง

ชำนาญ อินทรา ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการปลูกถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ: กรณีศึกษาบ้านกลาง ตำบลผาน้อย อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย (2552) ผลการศึกษาพบว่า

1) ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการปลูกถั่วเหลืองมาแล้วมากกว่า 10 ปีใช้แรงงานในครัวเรือนในการปลูกส่วนใหญ่ 2 คน ใช้พื้นที่ในการปลูกถั่วเหลืองเฉลี่ยประมาณ 10ไร่ต่อครัวเรือนและส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตัวเองในการปลูกถั่วเหลืองและมีส่วนน้อยที่กู้เงินมาลงทุนในการปลูกถั่วเหลืองและส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เกษตรกรส่วนมากมีค่าใช้จ่ายด้านเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยต่ำกว่า 2,000 บาท ค่าเตรียมดินเพาะปลูกต่ำกว่าเฉลี่ย 2,000 บาท ค่าเก็บเกี่ยวประมาณเฉลี่ย 4,000 - 4,999 บาท เกษตรกรส่วนมากไม่แสดงความคิดเห็นและไม่ระบุค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องปุ๋ยเคมี

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ในการปลูกถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ การป้องกันและกำจัดศัตรูถั่วเหลือง หลักการเกษตรอินทรีย์และการส่งเสริมอาชีพปลูกถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ อยู่ในระดับความรู้มาก ถ้าเกษตรมีปัญหาจะเข้าพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยตรง

3) ปัญหาของเกษตรกรในการปลูกถั่วเหลืองคือ ราคาผลผลิตในการจำหน่ายตกต่ำ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้หายากและไม่เพียงพอ การรบกวนของโรคและแมลงมีมากขึ้นนอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพอากาศที่แปรเปลี่ยนทำให้ส่งผลต่อการเก็บเกี่ยว

4) การจำหน่ายถั่วเหลอง ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริโภคถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ แต่มีผู้บริโภคบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อยมากที่ต้องการและบริโภคถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ นอกจากนี้ ผู้รับซื้อหรือพ่อค้าคนกลางไม่ใส่ใจในการรับซื้อถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษเนื่องจากหาตลาดส่งยาก และต้องซื้อในราคาที่แพงกว่าถั่วเหลืองปกติไม่มั่นใจว่าปลอดภัยจากสารพิษร้อยเปอร์เซ็นต์หรือไม่

5) การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการปลูกถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร ได้แก่

(1) ภาครัฐควรให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์และการประกันราคาผลผลิตถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ

(2) การกระตุ้นเตือนเกษตรกรและผู้บริโภคเพื่อให้ตระหนักและรับรู้ถึงอันตรายที่เกิดจากสารเคมีที่ตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร

(3) ควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกันและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

(4) ควรสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับ การรณรงค์การผลิตสินค้าทางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ การพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต การจัดระบบควบคุมคุณภาพการผลิตและการจัดการด้านการตลาดของถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษ

(5) ควรสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปลูกถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษร่วมกัน

(6) ควรสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันขึ้นเป็นเครือข่ายเพื่อการสร้างระบบการผลิตถั่วเหลืองปลอดภัยจากสารพิษที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงการสร้างอำนาจในการต่อรองราคาสินค้าทางการเกษตร

6.4 ความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ

สมนึก เดชโพธิ์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมโดยองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตอำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ได้แก่ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลครบทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ด้านงบประมาณ ด้านเงินทุนหมุนเวียน ด้านการตลาด ส่วนใหญ่เคยได้รับการสนับสนุนอย่างน้อย 1 ครั้ง ได้รับการติดตามตรวจสอบหรือนิเทศจากเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือองค์การบริหารส่วนตำบลครบทั้ง 3 ประเด็น คือ การตรวจสอบบัญชีหรือครุภัณฑ์ การนิเทศงานกลุ่มอาชีพและการมาเยี่ยมเยือนกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่เคยได้รับการติดตามอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่วนประเด็นกลุ่มอาชีพได้รับข่าวสารหรือวิชาการในด้านต่างๆ เกี่ยวกับด้านประกอบอาชีพจากหน่วยงาน หรือแหล่งต่างๆ คือ การได้รับข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล และจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่อาย และสามารถสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่มอาชีพพบว่า อยู่ในระดับกลาง

แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพโดยองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบความสำเร็จพบว่า กลุ่มอาชีพต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณรองลงมา คือ ด้านวิชาการความรู้ในเรื่องแต่ละอาชีพที่ดำเนินการอยู่ ด้านการตลาดเพื่อขยายช่องทางจำหน่ายสินค้า ตามลำดับ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้การจัดตั้งกลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มพูดคุยของกลุ่มผู้สนใจร่วมก่อตั้งกลุ่มก่อนการจัดตั้งกลุ่ม ให้กลุ่มอาชีพมีการเลือกประธานกลุ่มอาชีพกรรมการบริหารกลุ่มจากการเลือกตั้งของสมาชิกกลุ่มอาชีพและให้กลุ่มมีระเบียบข้อบังคับในการบริหารกลุ่มอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมด้านการตลาดในระดับที่เหมาะสมกับกลุ่มโดยการจัดให้กลุ่มอาชีพพบผู้บริโภค โดยตรงและหาช่องทางการตลาดผ่านระบบการสื่อสารที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วย ประกอบกับการส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานด้วย

ชไมพร ชนูดหอม (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการส่งเสริมชีพ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสาคู อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการส่งเสริมอาชีพนั้น สมาชิกในกลุ่มเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ซึ่งกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นเคารพในความเป็นสมาชิก ไม่สร้างความขัดแย้งที่รุนแรง กลุ่มที่ประสบความสำเร็จจะมีการเรียนรู้งานโดยการร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานและร่มกันถ่ายทอดความรู้ และยังพบว่า ผู้นำมีส่วนอย่างมากในการนำกลุ่มสู่ความสำเร็จ ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทในการนำกลุ่มคอยติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มและแกนนำอื่นๆ และยังคอยกระตุ้นให้มีการรวมกลุ่มอยู่เสมอ ส่วนกลุ่มอาชีพที่ประสบความล้มเหลวนั้นพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มไม่มีความต่อเนื่อง สมาชิกในกลุ่มมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตัวผู้นำ สมาชิกในกลุ่มบางส่วนหวาดระแวงต่อพฤติกรรมของผู้เกิดความเบื่อหน่ายไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นจนบางกลุ่มต้องยุติกิจกรรมกลุ่มไป สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการกรีดยางพารา ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่า รายได้จากการกรีดยางพาราให้ผลตอบแทนที่มากกว่าทำให้ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่ม ด้านการดำเนินงานของกลุ่มพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และยังพบว่า การบริหารงานของท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำบ่อยจึงส่งผลให้นโยบายในการส่งเสริมอาชีพไม่มีความต่อเนื่อง ผู้บริหารท้องถิ่นไม่เคยให้ความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพแต่จะมุ่งเน้นในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มไม่มีความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารของท้องถิ่นควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มอาชีพและนำข้อมูลที่ได้ไปส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพในตำบลเพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคงเข้มแข็ง ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและวิกฤตทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน

ภาวะดี นัยนามาศ (2553) ได้ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชนด้านการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชนด้านการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลขามป้อม พบว่า การให้บริการแก่ประชาชนของพนักงานเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการโดยให้เจ้าหน้าที่ออกพื้นที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริม

อาชีพต่างๆ แก่ประชาชน ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน แนะนำให้ความรู้ในการประกอบอาชีพมีการจัดฝึกอบรมโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน ให้ความรู้ผ่านเสียงตามสายในทุกหมู่บ้าน ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการประกอบอาชีพกลุ่มต่างๆ ทั้งในส่วนของกระบวนการในการผลิตสินค้าต่างๆ การบริหารจัดการการส่งเสริมงบประมาณ และแนะนำช่องทางการตลาด นอกจากนี้ยังพบว่า การประเมินผลการดำเนินการยังมีน้อย ขาดความต่อเนื่องจึงทำให้การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร สมรรถนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบริการประชาชนด้านการส่งเสริมอาชีพ พบว่า เทศบาลตำบลขามป้อมได้ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เข้าร่วมฝึกอบรมความรู้ เพื่อนำมาแนะนำกลุ่มอาชีพต่างๆ ร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มโดยจัดให้มีการประชุมและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนทั้งในส่วนของประธาน รองประธาน และกรรมการ มีความสามัคคี เสียสละ และให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ใช้วิธีการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ด้านการจัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มอาชีพ พบว่า เทศบาลตำบลขามป้อง ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม เนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัด จึงเป็นปัญหาใหญ่ในการส่งเสริมอาชีพทำให้การช่วยเหลือไม่ครอบคลุมปัญหาของกลุ่มอาชีพ เมื่อกลุ่มอาชีพมีปัญหาด้านการเงินมักจะใช้วิธีการระดมเงินทุนจากสมาชิกภายในกลุ่ม และขอเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

แนวทางการแก้ไขด้านงบประมาณ ควรสำรวจความต้องการของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในพื้นที่เกี่ยวกับงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการแล้วจัดทำแผนงานในการส่งเสริมเพื่อขออนุมัติงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพให้เพียงพอ และในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลหาจุดอ่อนจุดแข็งของกลุ่มอาชีพและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ประจักษ์ เทพคุณ (2557) ได้ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า จากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดนราธิวาส ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน มากที่สุด แต่เนื่องจากข้อจำกัดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จึงส่งผลให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สามารถลงพื้นที่ได้เท่าที่ควร ดังนั้นการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนราธิวาสภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบจึงควรใช้รูปแบบการส่งเสริมแบบบูรณาการ คือ มีการประยุกต์ใช้รูปแบบการส่งเสริมหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน มีการเลือกรูปแบบในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมของสถานการณ์แวดล้อมใน

ขณะนั้น และรูปแบบที่เลือกใช้ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามลักษณะของข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีที่ต้องการถ่ายทอด ลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ ของพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งต้องคำนึงถึงความชำนาญในการประกอบอาชีพเกษตรของเกษตรกร ทั้งนี้เจ้าหน้าที่จะต้องมีส่วนร่วมวางแผนการผลิตกับเกษตรกร และกระตุ้นให้เกษตรกรมีความตื่นตัวที่จะแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ สนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม หรือสถาบันเกษตรกร มีการดำเนินงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ดำเนินการในพื้นที่

กมล สมิติรัต (2549) ทำการศึกษา การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวสวนในคลองบางกรวย นนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2445 - 2511 พบว่า อาชีพในอดีตของคนบางกรวยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน โดยเฉพาะสวนทุเรียนเป็นที่นิยมปลูกมากเป็นอันดับหนึ่งและมีอาชีพเสริมที่สำคัญคือการทำงอบเป็นรายได้เสริมและมีหลายครอบครัวที่ไม่มีสวนก็จะยึดเป็นอาชีพทำงอบขาย มีการพัฒนาอาชีพโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์และทดลองพัฒนาผลผลิตในสวนให้มีประสิทธิภาพ

ปุรินทร์ นาคสิงห และคณะ (2560) ศึกษาถึงลักษณะทิศทาง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจของชนบทที่ส่งผลต่อการดำรงชีพและการปรับตัวของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า บ้านข้างคลองเป็นชุมชนเกษตรกรรม มีการเพาะปลูกที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่เข้มแข็งและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ แต่คนส่วนใหญ่ของบ้านข้างคลองดำรงชีพด้วยอาชีพนอกภาคเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและการรับจ้างทั่วไป ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรส่วนใหญ่ต่างมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีนัก เนื่องจากต้องเผชิญกับปัญหาและความเสี่ยงในหลายๆ ด้าน โดยการปรับตัวของคนแต่ละกลุ่มจะนำมาซึ่งความมั่นคงในชีวิตได้มากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่ทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่างกันมาแต่เดิม ขณะที่นโยบายและโครงการพัฒนาของรัฐที่เข้ามาในพื้นที่มีบทบาทอย่างมากต่อศักยภาพในการปรับตัวผลการวิจัยนำมาสู่ข้อเสนอแนะที่ว่านโยบายและโครงการพัฒนาที่ไม่จำกัดเฉพาะแต่ในด้านการเกษตร ไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะแต่ในคนบางกลุ่ม และที่หันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มแรงงานรับจ้างไร้ที่ดินที่มีฐานะยากจน จะมีส่วนอย่างสำคัญในการเสริมสร้างมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ชีวิตทางเศรษฐกิจของชาวบ้านข้างคลอง

พัสรินณ์ พันธุ์แน่น (2561) ทำการศึกษาการพัฒนาสวนเกษตรชุมชนเมืองกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษา ชุมชนพูนทรัพย์ เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสามารถบอกความต้องการของชุมชนได้ คือ การฟื้นฟูดินและสร้างกิจกรรมในสวนเกษตรให้คนใน

ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสวนเกษตรชุมชนริเริ่มขึ้นโดยชาวบ้านที่เป็นกลุ่มแกนนำที่มีการวางผังชุมชนตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนซึ่งมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายของคนใต้สะพานและสลัมสี่ภาคที่ยังมีความสัมพันธ์เหนียวแน่น ทำให้กลุ่มแกนนำที่มีคุณสมบัติคือ มีความอดทน มีภาวะผู้นำสูง เสียสละ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีศักยภาพในการพัฒนาทั้งตนเองและชุมชน สามารถสร้างเครือข่ายทางสังคม นำชาวบ้านเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การทำสวนเกษตรชุมชนจึงเป็นจุดที่สามารถลดปัญหาเรื่องอาหารปลอดภัยปัญหาสังคม ลดภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ลดความเสี่ยงในการติดเกมและห่างไกลยาเสพติดของเด็ก ปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีแหล่งสะสมขยะในชุมชน มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น และเศรษฐกิจของชุมชน โดยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นต้น นอกจากนี้สวนเกษตรชุมชนยังเป็นสวนเกษตรส่วนรวมของชุมชนที่ชาวบ้านทุกคนสามารถเข้าร่วมดำเนินการและรับผลประโยชน์ได้ สามารถร้อยความสัมพันธ์ของคนในชุมชนได้เป็นตัวอย่างหรือสวนเกษตรชุมชนนำร่องให้กับชุมชนอื่นๆ ในเขตสายไหม และเป็นต้นแบบสวนเกษตรชุมชนให้กับเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เกษตรกรผู้ทำอาชีพการเกษตร ที่เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรีที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 6 อำเภอ ประชากรจำนวน 315 ราย ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้สูตรหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ TaroYamane (Yamane 1973 : 1088 อ้างใน จินดา ขลิบทอง , 2544 : 19 - 20) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้

แทนค่า

$$n = \frac{315}{1+ 315 (0.05)^2}$$

$$= 176.22 \text{ ราย}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นเกษตรกร จำนวน 177 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.19 ของประชากรทั้งหมด

1.3 การสุ่มตัวอย่าง สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้น (multi-stage random sampling) ด้วยการจัดประชากรในแต่ละอำเภอเป็นกลุ่มย่อยได้จำนวน 6 กลุ่มย่อย และในแต่ละกลุ่มย่อย สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ร้อยละ 56.19 ของประชากรในแต่ละกลุ่มย่อย แล้วสุ่มโดยใช้วิธีการจับฉลากขึ้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มย่อย ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนเกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เมืองนนทบุรี	15	8
2	บางกรวย	30	17
3	ปากเกร็ด	30	17
4	บางใหญ่	135	76
5	บางบัวทอง	75	42
6	ไทรน้อย	30	17
	รวม	**315**	**177**

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2561)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview questionnaire) ที่มีคำถามแบบเลือกตอบและคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์และการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงกำหนดตัวชี้วัดและมาตรวัดในแต่ละประเด็นตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนำประเด็นตัวชี้วัดและมาตรวัดเหล่านั้นมาสร้างเป็นข้อคำถาม ประกอบด้วย คำถามแบบเลือกตอบและคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรีที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของครอบครัว การขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวนสมาชิก แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร หนี้สินในการทำการเกษตร แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร เครื่องมือทุ่นแรงทางการเกษตร แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาที่เกี่ยวกับการเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร แหล่งความรู้ด้านการเกษตร ระดับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แหล่งรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและเปิด ให้เกษตรกรได้เสนอปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการพัฒนาเกษตรกร และด้านบทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประเภทของอาชีพการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ และวิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ

สำหรับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกร โดยใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1 = น้อยที่สุด

\ 2 = น้อย

3 = ปานกลาง

4 = มาก

5 = มากที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและเปิด ให้เกษตรกรได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการพัฒนาเกษตรกร และด้านบทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2.2 การตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ได้ตรวจสอบแบบสอบสัมภาษณ์ เพื่อหาความถูกต้อง (validity) และความน่าเชื่อถือได้(reliability) แล้วปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ จริง ดังนี้

2.2.1 การตรวจสอบความถูกต้อง (content validity) เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ และครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องแนวทางการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา และขอรับคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือข้อความที่ควรแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปทดสอบต่อไป

2.2.2 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว และปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับเกษตรกรในศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ศึกษา จำนวน 20 ราย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตร ที่เหมาะสม และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ตามวิธี Cronbach's alpha ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.892 และ 0.987 ตามลำดับ แสดงว่า แบบสัมภาษณ์มีความเชื่อถือได้ จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวมรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่เป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยการสอบถามเกษตรกรสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอในจังหวัดนนทบุรี และผู้ใหญ่บ้านในการนัดหมายสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยพร้อมทั้งได้ทำการสัมภาษณ์ จนครบตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนดคือ เกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 177 ราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน 2561

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่และลงรหัส เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage)

4.3 ปัญหา ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพ และข้อเสนอแนะ โดยแบ่งระดับปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1 = น้อยที่สุด

2 = น้อย

3 = ปานกลาง

4 = มาก

5 = มากที่สุด

การใช้เกณฑ์ในการกำหนดระดับปัญหา ความต้องการ วิธีการส่งเสริม และข้อเสนอแนะ ดังนี้

$$\text{ช่วงห่างของคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= \frac{4}{5}$$

$$= 0.80$$

ดังนั้น สามารถแปลความหมายของระดับปัญหา ความต้องการ วิธีการส่งเสริม และข้อเสนอแนะตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.3.1 ระดับปัญหา และข้อเสนอแนะ

1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับปัญหา และข้อเสนอแนะ น้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับปัญหา และข้อเสนอแนะ น้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปัญหา และข้อเสนอแนะ ปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับปัญหา และข้อเสนอแนะ มาก

4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับปัญหา และข้อเสนอแนะ มากที่สุด

4.3.2 ความต้องการได้รับข้อมูล และวิธีการส่งเสริม

1.00 – 1.80 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับน้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง ความต้องการอยู่นระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับมาก

4.21 – 5.00 หมายถึง ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) โดยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ 2 กลุ่ม คือ

4.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพทางสังคมเศรษฐกิจของเกษตรกรและปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร รายได้รวมจากการประกอบอาชีพการเกษตร รายได้รวมนอกภาคการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ประกอบด้วย ประเภทของอาชีพการเกษตร (กิจกรรมการเกษตร หัตถกรรมในครัวเรือน การแปรรูปผลิตผลการเกษตร เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน) และวิธีการส่งเสริมการเกษตร (การส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล, แบบกลุ่ม และผ่านสื่อมวลชน)

4.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อข้อเสนอแนะประเด็นการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ประกอบด้วย ปัญหาด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม ตัวเกษตรกรเอง และเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

*2) ตัวแปรตาม **ได้แก่*** ข้อเสนอแนะประเด็นการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ประกอบด้วย ด้านกายภาพการจัดการดิน ด้านกายภาพการจัดการน้ำ ด้านกายภาพการจัดการสภาพแวดล้อม ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการพัฒนาเกษตรกร และด้านบทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เกณฑ์วัดระดับสหสัมพันธ์ (บุปผา อนันต์สุชาติ, 2549) โดยแบ่งเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระด้วยกันเอง (ปัญหา multicollinearity) ดังนี้

ค่าของ r_{xy}	แสดงว่า
+ 0.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก
+ 0.05 ถึง 0.69	ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
+ 0.30 ถึง 0.49	ความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง
+ 0.10 ถึง 0.29	ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย
- 0.01 ถึง 0.09	ความสัมพันธ์ในทางลบและแทบไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 0.10 ถึง 0.29	ความสัมพันธ์ในทางลบและต่ำ
- 0.30 ถึง 0.49	ความสัมพันธ์ในทางลบและปานกลาง
- 0.50 ถึง 0.69	ความสัมพันธ์ในทางลบและมากพอสมควร
- 0.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางลบและสูงมาก

โดยความสัมพันธ์ทางลบ (-) แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ตอนที่ 4 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ครอบครัวประกอบอาชีพ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวนสมาชิก จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

1.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้ทำการศึกษา เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า *เพศ* เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.11) เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 46.89) เป็นเพศหญิง *อายุ* เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.16) มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 28.81, 20.90 และ 11.30 มีอายุมากกว่า 60 ปี, 41 – 50 ปี และ 31 – 40 ปี ตามลำดับ และส่วนน้อย (ร้อยละ 2.82) มีอายุน้อยกว่า 31 ปี โดยเกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 22 ปี มากที่สุด 76 ปี และมีอายุเฉลี่ย 53.77 ปี และ*ระดับการศึกษา* เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.33) จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมาร้อยละ 18.64 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย เกษตรกรร้อยละ 10.73, 10.17, 6.78, 6.21, 6.21, 5.08 และ 2.82 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มัธยมศึกษา

ตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไม่ได้รับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 177

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
เพศ						
ชาย	94	53.11				
หญิง	83	46.89				
อายุ (ปี)			**22**	**76**	**53.77**	**10.34**
น้อยกว่า 31	5	2.82				
31 – 40	20	11.30				
41 - 50	37	20.90				
51 - 60	64	36.16				
มากกว่า 60	51	28.81				
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	11	6.21				
ประถมศึกษาตอนต้น	59	33.33				
ประถมศึกษาตอนปลาย	33	18.64				
มัธยมศึกษาตอนต้น	11	6.21				
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	10.17				
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	9	5.08				
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	12	6.78				
ปริญญาตรี	19	10.73				
สูงกว่าปริญญาตรี	5	2.82				

1.1.2 ข้อมูลครัวเรือน ได้ทำการศึกษา การประกอบอาชีพของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร พบว่า *การประกอบอาชีพ*

ของครอบครัว เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.61) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ 20.34 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรร้อยละ 6.78, 5.07 และ 4.52 ประกอบอาชีพหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย และพนักงานธุรกิจเอกชน ตามลำดับ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 0.56) ประกอบอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับ *จำนวนสมาชิกในครัวเรือน* เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 49.15) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 3 - 5 ราย รองลงมาร้อยละ 32.20 และ 18.64 เกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 3 ราย และมากกว่า 5 ราย ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัวน้อยที่สุด 1 ราย มากที่สุด 13 ราย และเฉลี่ย 4.32 ราย *จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร* เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.33) มีจำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตรน้อยกว่า 2 ราย รองลงมาร้อยละ 16.38 มีจำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตร 2 – 3 ราย เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.81 และ 0.56) มีจำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตรระหว่าง 4 – 5 ราย และมากกว่า 5 ราย ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตรน้อยที่สุด 1 ราย มากที่สุด 9 ราย และเฉลี่ย 2.07 ราย รายละเอียดตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลครัวเรือนของเกษตรกร

n = 177

ข้อมูลครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
การประกอบอาชีพของครัวเรือน						
เกษตรกรรม	171	96.61				
รับจ้างทั่วไป	36	20.34				
พนักงานธุรกิจเอกชน	8	4.52				
หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	6.78				
ค้าขาย + ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	10	5.64				
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ราย)			**1**	**13**	**4.32**	**1.92**
น้อยกว่า 3	**57**	32.20				
3 – 5	**87**	49.15				
มากกว่า 5	**33**	18.64				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 177

ข้อมูลครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ราย)						
ชาย						
น้อยกว่า 3	159	89.83				
3 – 5	15	8.47				
มากกว่า 5	3	1.69				
หญิง						
น้อยกว่า 3	152	89.83				
3 – 5	22	12.43				
มากกว่า 5	3	1.69				
จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร (ราย)			**1**	**9**	**2.07**	**1.09**
น้อยกว่า 2 ราย	142	80.23				
2 – 3	29	16.38				
4 - 5	5	2.81				
มากกว่า 5	1	0.56				

1.1.3 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการเป็นสมาชิกกลุ่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.14) ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 11.86) ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.92) เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร รองลงมาร้อยละ 37.85, 31.64, 31.07 และ 23.16 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ธกส. กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.47, 5.65 และ 3.39) เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มอนุรักษ์ทุเรียน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกร

n = 177

ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
การขึ้นทะเบียนเกษตรกร						
ขึ้นทะเบียน	156	88.14				
ไม่ขึ้นทะเบียน	21	11.86				
การเป็นสมาชิกกลุ่ม						
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	168	94.92				
ธกส.	56	31.64				
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	10	5.65				
กองทุนหมู่บ้าน	55	31.07				
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	41	23.16				
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	15	8.47				
สหกรณ์การเกษตร	67	37.85				
กลุ่มอนุรักษ์ทุเรียน	6	3.39				

1.2 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ พื้นที่ถือครอง พื้นที่ทำการเกษตร รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร หนี้สินจากการทำการเกษตร แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

1.2.1 พื้นที่ถือครอง ในการทำการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี จะเห็นได้ว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.98) ทำการเกษตรโดยใช้พื้นที่ของตนเอง โดยมีพื้นที่น้อยที่สุด 1 ไร่ มากที่สุด 30 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 6.47 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 27.12 ไร่ ทำการเกษตรโดยใช้พื้นที่เช่า โดยมีพื้นที่น้อยที่สุด 1 ไร่ มากที่สุด 44 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 12.65 เกษตรกรร้อยละ 16.38 ทำการเกษตรโดยใช้พื้นที่ของตนเองกับพื้นที่เช่า มีพื้นที่น้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 100 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 19.93 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 3.39 ทำการเกษตรโดยใช้พื้นที่ของตนเอง พื้นที่เช่า และพื้นที่ผู้อื่นให้ทำ มีพื้นที่ น้อยที่สุด 4 ไร่ มากที่สุด 24 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 11.17 ไร่ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.13) ทำการเกษตรโดยใช้พื้นที่ผู้อื่นให้ทำ มีพื้นที่น้อยที่สุด 5 ไร่ มากที่สุด 15 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 10.00 ไร่ โดยภาพรวม เกษตรกรมีพื้นที่น้อยที่สุด 1 ไร่ มากที่สุด 100 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.60 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

พื้นที่ถือครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ขนาดพื้นที่ (ไร่)			
			Min.	Max.	$\overline{X}$	S.D.
ของตนเอง	92	51.98	1	30	6.47	5.94
เช่า	48	27.12	1	44	12.65	9.35
ผู้อื่นให้ทำ	2	1.13	5	15	10.00	7.07
ของตนเอง+เช่า	29	16.38	2	100	19.93	20.16
ของตนเอง+เช่า+ผู้อื่นให้ทำ	6	3.39	4	24	11.17	7.73
รวม	**177**	**100**	**1**	**100**	**10.60**	**11.55**

1.2.2 พื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 68.36) มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 20.90 มีพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 10-20 ไร่ และเกษตรกรร้อยละ 6.78 และ 2.82 มีพื้นที่ทำการระหว่าง 21-30 ไร่ และมากกว่า 40 ไร่ ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.13) มีพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 31-40 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่น้อยที่สุด 1 ไร่ มากที่สุด 100 ไร่ และมีพื้นที่เฉลี่ย 10.60 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

พื้นที่ทำการเกษตร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\overline{X}$	S.D.
พื้นที่ทำการเกษตร			**1**	**100**	**10.60**	**11.55**
น้อยกว่า 10 ไร่	121	68.36				
10 – 20 ไร่	37	20.90				
21 – 30 ไร่	12	6.78				
31 – 40 ไร่	2	1.13				
มากกว่า 40 ไร่	5	2.82				

1.2.3 รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร พบว่า เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในห้า (ร้อยละ 23.16) มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรมากกว่า 200,000 บาท รองลงมาร้อยละ

22.60 มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท และเกษตรกรร้อยละ 19.21, 19.21 และ 15.82 มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรน้อยกว่า 50,001 บาท ระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท และระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท ตามลำดับ โดยเกษ(ตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรน้อยที่สุด10,000 บาท มากที่สุด 900,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 160,598.87 บาท โดยแยกรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรตามประเภทได้ดังนี้

1) รายได้จากข้าว เกษตรกรเกือบหนึ่งในห้า (ร้อยละ 14.12) มีรายได้จากการประกอบอาชีพปลูกข้าวระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 7.91, 6.78, 6.78 และ 4.52 มีรายได้จากการปลูกข้าวมากกว่า 200,000 บาท ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท ระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท และน้อยกว่า 50,001 บาท ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกข้าวน้อยที่สุด 20,000 บาท มากที่สุด 500,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 154,830.99 บาท

2) รายได้จากพืชผัก เกษตรกรเกือบหนึ่งในห้า (ร้อยละ 15.25) มีรายได้จากการประกอบอาชีพปลูกพืชผักน้อยกว่า 50,001 บาท รองลงมาร้อยละ 9.04 มีรายได้จากการปลูกพืชผักระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท และเกษตรกรร้อยละ 3.39 และ 2.82 มีรายได้จากการปลูกผัก ระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.69) มีรายได้จากการปลูกพืชผักระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกพืชผักน้อยที่สุด 10,000 บาท มากที่สุด 500,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 95,324.56 บาท

3) รายได้จากไม้ยืนต้น เกษตรกรหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25.42) มีรายได้จากการประกอบอาชีพปลูกไม้ยืนต้นน้อยกว่า 50,001 บาท รองลงมาร้อยละ 15.82 มีรายได้จากการปลูกไม้ยืนต้นระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท เกษตรกรร้อยละ 3.95 และ 1.13 มีรายได้จากการปลูกไม้ยืนต้นระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 0.56) มีรายได้จากการปลูกไม้ยืนต้นระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกไม้ยืนต้นน้อยที่สุด 2,000 บาท มากที่สุด 700,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 70,765.06 บาท

4) รายได้จากไม้ดอกไม้ประดับ เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสิบ (ร้อยละ 11.30) มีรายได้จากการประกอบอาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท รองลงมาร้อยละ 8.47 มีรายได้จากการปลูกไม้ดอกไม้ประดับน้อยกว่า 50,001 บาท และเกษตรกรร้อยละ 3.95, 1.13 และ 1.13 มีรายได้จากการปลูกไม้ดอกไม้ประดับระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท และ มากกว่า 200,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกไม้ดอกไม้ประดับน้อยที่สุด 2,000 บาท มากที่สุด 360,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 125,608.70 บาท

5) รายได้จากปศุสัตว์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 0.56 และ 0.56) มีรายได้จากการประกอบอาชีพปศุสัตว์น้อยกว่า 50,001 บาท และ ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพปศุสัตว์น้อยที่สุด 10,000 บาท มากที่สุด 54,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 32,000 บาท

6) รายได้จากประมง เกษตรกรร้อยละ 6.78 มีรายได้จากการประกอบอาชีพประมง น้อยกว่า 50,001 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพประมงน้อยที่สุด 2,000 บาท มากที่สุด 50,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 23,666.67 บาท

1.2.4 รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรเกือบหนึ่งในห้า (ร้อยละ 17.52) มีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่า 50,001 บาท รองลงมาร้อยละ 12.43 มีรายได้นอกภาคการเกษตรระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท และเกษตรกรร้อยละ 5.65, 5.08 และ 4.52 มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่า 200,000 บาท ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท และระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยที่สุด 3,000 บาท มากที่สุด 650,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 49,708.47 บาท โดยแยกรายได้นอกภาคการเกษตรได้ดังนี้

1) รายได้จากเงินเดือน เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสิบ (ร้อยละ 10.73) มีรายได้จากเงินเดือนระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 3.95, 2.26 และ 1.13 มีรายได้จากเงินเดือนระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท น้อยกว่า 50,001 บาท และระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 0.56) มีรายได้จากเงินเดือนมากกว่า 200,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้จากเงินเดือนน้อยที่สุด 10,000 บาท มากที่สุด 300,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 95,163.64 บาท

2) รายได้จากการรับจ้างทั่วไป เกษตรกรเกือบหนึ่งในสิบ (ร้อยละ 9.60) มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไปน้อยกว่า 50,001 บาท รองลงมาร้อยละ 1.69 มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไประหว่าง50,001 – 100,000 บาท และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.13 และ 1.13) มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไประหว่าง 150,001 – 200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้จากการรับจ้างทั่วไปน้อยที่สุด 3,000 บาท มากที่สุด 600,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 82,791.67 บาท

3) รายได้จากการค้าขาย เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสิบ (ร้อยละ 10.17) มีรายได้จากการค้าขายน้อยกว่า 50,001 บาท รองลงมาร้อยละ 2.82, 2.82 และ 2.26 มีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท มากกว่า 200,000 บาท และระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.13) มีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท โดย

เกษตรกรมีรายได้จากการค้าขายน้อยที่สุด 5,000 บาท มากที่สุด 470,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 107,970.59 บาท รายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร (บาท)	**177**	**100**	**10,000**	**900,000**	**160,598.87**	**126,492.29**
น้อยกว่า 50,001	34	19.21				
50,001 – 100,000	40	22.60				
100,001 – 150,000	28	15.82				
150,001 – 200,000	34	19.21				
มากกว่า 200,000	41	23.16				
ข้าว (บาท)	**71**	**40.11**	**20,000**	**500,000**	**154,830.99**	**102,809.67**
น้อยกว่า 50,001	8	4.52				
50,001 – 100,000	25	14.12				
100,001 – 150,000	12	6.78				
150,001 – 200,000	12	6.78				
มากกว่า 200,000	14	7.91				
พืชผัก (บาท)	**57**	**32.20**	**10,000**	**500,000**	**95,324.56**	**92,088.20**
น้อยกว่า 50,001	27	15.25				
50,001 – 100,000	16	9.04				
100,001 – 150,000	3	1.69				
150,001 – 200,000	6	3.39				
มากกว่า 200,000	5	2.82				

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 177

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
ไม้ยืนต้น (บาท)	**83**	**46.89**	**2,000**	**700,000**	**70,765.06**	**88,073.60**
น้อยกว่า 50,001	45	25.42				
50,001 – 100,000	28	15.82				
100,001 – 150,000	7	3.95				
150,001 – 200,000	1	0.56				
มากกว่า 200,000	2	1.13				
ไม้ดอกไม้ประดับ (บาท)	**46**	**25.99**	**2,000**	**360,000**	**125,608.70**	**82,478.68**
น้อยกว่า 50,001	15	8.47				
50,001 – 100,000	7	3.95				
100,001 – 150,000	2	1.13				
150,001 – 200,000	20	11.30				
มากกว่า 200,000	2	1.13				
ปศุสัตว์ (บาท)	**2**	**1.13**	**10,000**	**54,000**	**32,000**	**31,112.69**
น้อยกว่า 50,001	1	0.56				
50,001 – 100,000	1	0.56				
100,001 – 150,000	0	0.00				
150,001 – 200,000	0	0.00				
มากกว่า 200,000	0	0.00				
ประมง (บาท)	**12**	**6.78**	**2,000**	**50,000**	**23,666.67**	**18,282.29**
น้อยกว่า 50,001	12	6.78				
50,001 – 100,000	0	0.00				
100,001 – 150,000	0	0.00				
150,001 – 200,000	0	0.00				
มากกว่า 200,000	0	0.00				

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 177

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท)	**80**	**45.20**	**3,000**	**650,000**	**49,708.47**	**93,760.61**
น้อยกว่า 50,001	31	17.52				
50,001 – 100,000	22	12.43				
100,001 – 150,000	9	5.08				
150,001 – 200,000	8	4.52				
มากกว่า 200,000	10	5.65				
เงินเดือน (บาท)	**33**	**18.64**	**10,000**	**300,000**	**95,163.64**	**56,004.23**
น้อยกว่า 50,001	4	2.26				
50,001 – 100,000	19	10.73				
100,001 – 150,000	7	3.95				
150,001 – 200,000	2	1.13				
มากกว่า 200,000	1	0.56				
รับจ้างทั่วไป (บาท)	**24**	**13.56**	**3,000**	**600,000**	**82,791.67**	**142,851.08**
น้อยกว่า 50,001	17	9.60				
50,001 – 100,000	3	1.69				
100,001 – 150,000	0	0.00				
150,001 – 200,000	2	1.13				
มากกว่า 200,000	2	1.13				
ค้าขาย (บาท)	**34**	**19.21**	**5,000**	**470,000**	**107,970.59**	**108,865.98**
น้อยกว่า 50,001	18	10.17				
50,001 – 100,000	5	2.82				
100,001 – 150,000	2	1.13				
150,001 – 200,000	4	2.26				
มากกว่า 200,000	5	2.82				

1.2.5 หนี้สินจากการทำการเกษตร จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เกษตรกรมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 69.49) ไม่มีหนี้สินจากการทำการเกษตร ส่วนที่เหลือร้อยละ 30.51

เกษตรกรมีหนี้สินจากการทำการเกษตร โดยเกษตรกรร้อยละ 9.04, 9.04, 6.21 และ 4.52 มีหนี้สินจากการทำการเกษตรน้อยกว่า 50,001 บาท มากกว่า 200,000 บาท ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท และระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท ตามลำดับ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.69) มีหนี้สินจากการทำการเกษตรระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท โดยเกษตรกรมีหนี้สินจากการทำการเกษตรน้อยที่สุด 10,000 บาท มากที่สุด 3,000,000 บาท และมีหนี้สินเฉลี่ย 297,829.63 บาท รายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 หนี้สินจากการทำการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	Min.	Max.	$\bar{X}$	S.D.
หนี้สินจากการทำการเกษตร						
ไม่มีหนี้สิน	**123**	**69.49**				
มีหนี้สิน (บาท)	**54**	**30.51**	**10,000**	**3,000,000**	**297,829.63**	**494,708.63**
น้อยกว่า 50,001	16	9.04				
50,001 – 100,000	11	6.21				
100,001 – 150,000	3	1.69				
150,001 – 200,000	8	4.52				
มากกว่า 200,000	16	9.04				

1.2.6 แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเกษตรกรมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.62) ใช้ทุนส่วนตัวในการประกอบอาชีพการเกษตร รองลงมาร้อยละ 21.47 เกษตรกรกู้ยืมจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส) และเกษตรกรร้อยละ 15.25, 11.30 และ 10.17 เกษตรกรกู้ยืมเงินเพื่อทำการเกษตรจากกองทุนหมู่บ้าน จากสหกรณ์การเกษตร และกู้ยืมจากญาติพี่น้อง ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.13 และ 1.13) เกษตรกรกู้ยืมเงินทำการเกษตรจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	Min.	Max.
แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร				
กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน	27	15.25		
กู้ยืมจาก ธกส.	38	21.47		
กู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตร	20	11.30		
กู้ยืมจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	2	1.13		
กู้ยืมจากกลุ่มเกษตรกร	0	0.00		
กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์	2	1.13		
กู้ยืมจากญาติพี่น้อง	18	10.17		
ทุนส่วนตัว	125	70.62		

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร

สภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของที่ดิน แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร เครื่องทุนแรงที่ใช้ทำการเกษตร แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ที่ปรึกษาปัญหาทางการเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร แหล่งความรู้ทางด้านการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามประเด็นได้ดังนี้

2.1 ทรัพยากรการผลิต ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของที่ดิน แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร และเครื่องทุนแรงที่ใช้ทำการเกษตร ผลการวิเคราะห์พบว่า ***การใช้ประโยชน์ของที่ดิน*** เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 63.84) ใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำสวน รองลงมาร้อยละ 38.42 และ 31.07 เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำนา และปลูกพืชผัก ตามลำดับ และเกษตรกรร้อยละ 12.99, 9.60, 2.26, 2.26 และ 1.13 เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินในการเลี้ยงสัตว์ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ทำไร่ ให้เช่าพื้นที่ และเลี้ยงปลา เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 0.56) ไม่มีการ

ใช้ประโยชน์ที่ดินปล่อยให้พื้นที่ว่างเปล่า ***แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร*** เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.81) ใช้น้ำในการทำการเกษตรจากแหล่งธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ รองลงมาร้อยละ 41.81 เกษตรกรใช้น้ำฝนในการทำการเกษตร และเกษตรกรร้อยละ 16.38, 5.65 และ 2.26 เกษตรกรใช้น้ำประปาในทำการเกษตร ใช้แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นมา เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น เขื่อน และเกษตรกรใช้แหล่งน้ำใต้ดินในการทำการเกษตร เช่น น้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น ตามลำดับ และ ***เครื่องทุ่นแรงที่ใช้ทำการเกษตร*** เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.18) มีเครื่องสูบน้ำใช้เป็นเครื่องทุ่นแรง รองลงมาร้อยละ 76.84 และ 65.54 มีเครื่องฉีดพ่นสารเคมี และมีเครื่องตัดหญ้า เป็นเครื่องทุ่นแรงในการทำการเกษตร ตามลำดับ และเกษตรกรร้อยละ 39.54, 2.82 และ 2.26 มีรถไถเดินตาม มีรถอีแต๋น และรถฟาร์มแทรกเตอร์ เป็นเครื่องทุ่นแรงในการทำการเกษตร ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ทรัพยากรการผลิตของเกษตรกร

n = 177

ทรัพยากรการผลิต	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การใช้ประโยชน์ของที่ดิน		
1.1 ทำไร่	4	2.26
1.2 เลี้ยงสัตว์	23	12.99
1.3 ทำสวน	113	63.84
1.4 ปล่อยพื้นที่ว่างเปล่า	1	0.56
1.5 ทำนา	68	38.42
1.6 ให้เช่าพื้นที่	4	2.26
1.7 พืชผัก	55	31.07
1.8 ไม้ดอกไม้ประดับ	17	9.60
1.9 เลี้ยงปลา	2	1.13
2. แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร		
2.1 น้ำฝน	74	41.81
2.2 แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ	150	84.75

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 177

ทรัพยากรการผลิต	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2. แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร (ต่อ)		
2.3 น้ำใต้ดิน เช่น น้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น	4	2.26
2.4 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นมา เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น เขื่อน	10	5.65
2.5 น้ำประปา	29	16.38
3. เครื่องทุนแรงที่ใช้ทำการเกษตร		
3.1 รถไถเดินตาม	70	39.54
3.2 เครื่องสูบน้ำ	149	84.18
3.3 เครื่องฉีดพ่นสารเคมี	136	76.84
3.4 รถฟาร์มแทรกเตอร์	4	2.26
3.5 เครื่องตัดหญ้า	116	65.54
3.6 รถอีแต๋น	5	2.82

2.2 การตลาดและการแปรรูป ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ***แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร*** เกษตรกรประมาณสองในสาม (ร้อยละ 62.15) จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ รองลงมาร้อยละ 42.94 จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเอง และเกษตรกรร้อยละ 28.81, 10.17, 7.91, 2.82 และ 2.82 เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในตลาดท้องถิ่น รวมกลุ่มขาย แปรรูป จำหน่ายสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร และบริษัทมารับซื้อตามลำดับ ***การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร*** เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.44) ไม่มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.56 เกษตรกรมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น มะม่วงกวน กล้วยตาก ข้าวสาร มะนาวดอง ขนุนทอด เป็นต้น รายละเอียดตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การตลาดและการแปรรูปของเกษตรกร

n = 177

การตลาดและการแปรรูป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร		
- ตลอดท้องถิ่น	51	28.81
- สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร	5	2.82
- จำหน่ายเอง	76	42.94
- พ่อค้าคนกลางมารับซื้อ	110	62.15
- แปรรูป	14	7.91
- รวมกลุ่มขาย	18	10.17
- บริษัทมารับซื้อ	5	2.82
2. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร		
ไม่มีการแปรรูป	153	86.44
มีการแปรรูป	24	13.56

2.3 การได้รับการส่งเสริมการเกษตร ได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ที่ปรึกษาปัญหาทางการเกษตร แหล่งความรู้ทางด้านการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ***ที่ปรึกษาปัญหาทางการเกษตร*** เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 66.67) ปรึกษาปัญหาทางการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมาร้อยละ 59.32 ปรึกษาปัญหาทางการเกษตรกับคนในครอบครัว และเกษตรกรร้อยละ 46.89, 19.21 และ 5.08 ปรึกษาปัญหาทางการเกษตรกับญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน ผู้นำท้องถิ่น และพนักงานขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตามลำดับ ***แหล่งความรู้ทางด้านการเกษตร*** เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.23) หาแหล่งความรู้ทางด้านการเกษตรจากสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัด รองลงมาร้อยละ 38.42 ใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลเป็นแหล่งความรู้ และเกษตรกรร้อยละ 29.38, 27.12, 23.16, 9.04, 4.52, 2.26 และ 1.13 เกษตรกรมีแหล่งความรู้ทางด้านการเกษตรจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อินเตอร์เน็ต ฟาร์มของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ อื่นๆ (เรียนรู้เอง) สถาบันการศึกษา หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และห้องสมุด ตามลำดับ ***การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร*** เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.27) เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

การเกษตร โดยเกษตรกรร้อยละ 35.03 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 28.81 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับน้อย และเกษตรกรร้อยละ 25.42 ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง รายละเอียดตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การได้รับการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

การได้รับการส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. ที่ปรึกษาปัญหาทางการเกษตร		
1.1 คนในครอบครัว	105	59.32
1.2 ญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน	83	46.89
1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	118	66.67
1.4 พนักงานขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	9	5.08
1.5 ผู้นำท้องถิ่น	34	19.21
2. แหล่งความรู้ทางการเกษตร		
2.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	68	38.42
2.2 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรจังหวัด	142	80.23
2.3 หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	4	2.26
2.4 ห้องสมุด	2	1.13
2.5 อินเตอร์เน็ต	48	27.12
2.6 ฟาร์มของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ	41	23.16
2.7 สถาบันการศึกษา	8	4.52
2.8 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	52	29.38
2.9 อื่นๆ (เรียนรู้เอง)	16	9.04

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 177

การได้รับการส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร		
ไม่เคย	**19**	**10.73**
เคย	**158**	**89.27**
น้อย	51	28.81
ปานกลาง	45	25.42
มาก	62	35.03

2.4 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตร ผู้วิจัยได้ศึกษาการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรตามประเภทของสื่อต่างๆ คือ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

2.4.1 สื่อบุคคล พบว่า *ระดับความถี่บ่อยๆ หรือประจำ* เกษตรกรครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.85 และ 50.85) ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรบ่อยๆ หรือประจำจากเพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับ รองลงมาร้อยละ 37.85 ได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น และเกษตรกรร้อยละ 6.21 และ 2.26 ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนหรือบริษัท และบุคลากรจากสถาบันการศึกษา ตามลำดับ *ระดับความถี่นานๆ ครั้ง* เกษตรกรมากกว่าสองในห้า (ร้อยละ 41.24 และ 41.24) ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับ รองลงมาร้อยละ 40.68 ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากบุคลากรสถาบันการศึกษา และเกษตรกรร้อยละ 36.72 และ 28.81 ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนหรือบริษัท และเพื่อนบ้าน ตามลำดับ *ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร* เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.06 และ 57.06) ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนหรือบริษัท และบุคลากรจากสถาบันการศึกษา ตามลำดับ รองลงมาร้อยละ 20.90 และ 20.34 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น และจากเพื่อนบ้าน ตามลำดับ และเกษตรกรร้อยละ 7.91 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร รายละเอียดตามตารางที่ 4.12

2.4.2 สื่อมวลชน พบว่า *ระดับความถี่บ่อยๆ หรือประจำ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.90) ได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากวิทยุโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 25.99 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากอินเตอร์เน็ต และเกษตรกรร้อยละ 10.73, 9.04, 7.91, 6.78 และ 3.95 ได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากเอกสารเผยแพร่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วารสาร และวีดีทัศน์ ตามลำดับ *ระดับความถี่นานๆ ครั้ง* เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.59) ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากวิทยุโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 35.03, 34.46 และ 34.46 ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากเอกสารเผยแพร่ วารสาร และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ และเกษตรกรร้อยละ 32.77, 28.81 และ 25.99 ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากหนังสือพิมพ์ วีดีทัศน์ และอินเตอร์เน็ต ตามลำดับ *ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร* เกษตรกรมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 67.23) ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากวีดีทัศน์ รองลงมาร้อยละ 58.76, 58.19 และ 57.63 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากวารสาร หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ และเกษตรกรร้อยละ 54.24, 48.02 และ30.51 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ อินเตอร์เน็ต และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.12

2.4.3 สื่อกิจกรรม พบว่า *ระดับความถี่บ่อยๆ หรือประจำ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.90) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการฝึกอบรม รองลงมาร้อยละ 21.47 ได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากการสัมมนา และเกษตรกรร้อยละ 12.43 และ 7.91 ได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากการ ทัศนศึกษาดูงาน และจากการเข้าชมนิทรรศการ *ระดับความถี่นานๆ ครั้ง* เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.85) ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากการทัศนศึกษาดูงาน รองลงมาร้อยละ 44.63 ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากการสัมมนา และเกษตรกรร้อยละ 42.94 และ 41.24 ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากการฝึกอบรม และจากการเข้าชมนิทรรศการ ตามลำดับ *ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร* เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.85) ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากการเข้าชมนิทรรศการ รองลงมาร้อยละ 36.72 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากการทัศนศึกษาดูงาน และเกษตรกรร้อยละ 33.90 และ 23.16 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากการสัมมนา และจากการฝึกอบรม ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกร

n = 177

แหล่งที่รับข้อมูลข่าวสาร	ระดับความถี่ของการได้รับข่าวสาร					
	บ่อยๆ/ประจำ		นานๆ ครั้ง		ไม่เคยได้รับ	
	(คน)	ร้อยละ	(คน)	ร้อยละ	(คน)	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล						
1.1 เพื่อนบ้าน	90	50.58	51	28.81	36	20.34
1.2 เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท	11	6.21	65	37.72	101	57.06
1.3 ผู้นำท้องถิ่น	67	37.85	73	41.24	37	20.90
1.4 เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร	90	50.85	73	41.24	14	7.91
1.5 บุคลากรจากสถาบันการศึกษา	4	2.26	72	40.68	101	57.06
2. สื่อมวลชน						
2.1 วารสาร	12	6.78	61	34.46	104	58.79
2.2 เอกสารเผยแพร่	19	10.73	62	35.03	96	54.24
2.3 หนังสือพิมพ์	16	9.04	58	32.77	103	58.19
2.4 วิทยุกระจายเสียง	14	7.91	61	34.46	102	57.63
2.5 วิทยุโทรทัศน์	60	33.90	63	35.59	54	30.51
2.6 อินเตอร์เน็ต	46	25.99	46	25.99	85	48.02
2.7 วีดีทัศน์	7	3.09	51	28.81	119	67.23
3. สื่อกิจกรรม						
3.1 การฝึกอบรม	60	33.90	76	42.94	41	23.16
3.2 การสัมมนา	38	21.47	79	44.63	60	33.90
3.3 การทัศนศึกษาดูงาน	22	12.43	90	50.85	65	36.72
3.4 การเข้าชมนิทรรศการ	14	7.91	73	41.24	90	50.85

ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี ไว้ 6 ประเด็น ดังนี้

3.1 ด้านกายภาพ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านกายภาพคือ *ปัญหาเกี่ยวกับดิน* เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินมีความเป็นกรด ดินระบายน้ำไม่ดี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95, 2.72 และ 2.71 ตามลำดับ และเกษตรกรมีปัญหาหน้าดินตื้น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.55 ***ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ*** เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำเค็มและน้ำมีคุณภาพไม่ดี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.94 และ 2.90 ตามลำดับ และเกษตรกรมีปัญหาการขาดแหล่งน้ำ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.42 ***ปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ*** เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพน้ำท่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.79 และเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วง และมีพายุลมแรง อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.40 และ 2.34 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ปัญหาด้านกายภาพของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

n = 177

ปัญหาด้านกายภาพ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ปัญหาเกี่ยวกับดิน			
- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	2.95	1.41	ปานกลาง
- หน้าดินตื้น	2.55	1.34	น้อย
- ดินมีความเป็นกรด	2.71	1.39	ปานกลาง
- ดินระบายน้ำไม่ดี	2.72	1.40	ปานกลาง
2. ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ			
- การขาดแหล่งน้ำ	2.42	1.44	น้อย
- คุณภาพน้ำไม่ดี	2.90	1.54	ปานกลาง
- น้ำเค็ม	2.94	1.55	ปานกลาง
3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ			
- ความแห้งแล้ง/ฝนทิ้งช่วง	2.40	1.24	น้อย
- น้ำท่วม	2.79	1.24	ปานกลาง
- พายุลมแรง	2.34	1.21	น้อย

3.2 ปัญหาด้านชีวภาพ จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านชีวภาพเกี่ยวกับพันธุ์มีราคาแพง มีโรคระบาด และพันธุ์ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.01, 2.77

และ 2.67 ตามลำดับ และเกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.39 รายละเอียดตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ปัญหาด้านชีวภาพของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

n = 177

ปัญหาด้านชีวภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การขาดแคลนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม	2.39	1.31	น้อย
2. พันธุ์มีราคาแพง	3.01	1.41	ปานกลาง
3. พันธุ์ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ	2.67	1.33	ปานกลาง
4. โรคระบาด	2.77	1.32	ปานกลาง

3.3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ การขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร และปัจจัยการผลิตราคาแพงหรือไม่มีจำหน่าย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.23, 2.79, 2.65 และ 2.63 ตามลำดับ และเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดตลาดรองรับผลผลิต การขาดแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อเพื่อการเกษตร ผลผลิตไม่มีคุณภาพ และการคมนาคมไม่สะดวก อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.56, 2.34, 2.22 และ 1.99 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ปัญหาด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

n = 177

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การขาดแหล่งเงินทุน/สินเชื่อเพื่อการผลิต	2.34	1.13	น้อย
2. ปัจจัยการผลิตราคาแพง/ไม่มีจำหน่าย	2.63	1.23	ปานกลาง
3. การขาดตลาดรองรับผลผลิต	2.56	1.30	น้อย
4. การขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร	2.65	1.32	ปานกลาง
5. ผลผลิตไม่มีคุณภาพ	2.22	1.11	น้อย
6. การคมนาคมไม่สะดวก	1.99	1.01	น้อย
7. รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ	2.79	1.50	ปานกลาง
8. ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	3.23	1.51	ปานกลาง

3.4 ปัญหาด้านสังคม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านสังคมเกี่ยวกับการขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ การขาดผู้นำที่ดี และการขาดแหล่งความรู้ในการทำการเกษตร อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.54, 2.54, 2.47 และ 2.33 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ปัญหาด้านสังคมของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

n = 177

ปัญหาด้านสังคม	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร	2.54	1.25	น้อย
2. การขาดแหล่งความรู้ในการทำการเกษตร	2.33	1.16	น้อย
3. ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	2.54	1.28	น้อย
4. การขาดผู้นำที่ดี	2.47	1.30	น้อย

3.5 ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกรเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับตัวเองในเรื่องสุขภาพไม่ดี เนื่องจากอายุมากหรือป่วย การขาดโอกาสได้รับการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม การไม่มีเวลาทำการเกษตร เนื่องจากประกอบอาชีพอื่น การไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร และการไม่มีแรงจูงใจทำการเกษตร อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.52, 2.47, 2.40, 2.34 และ 2.25 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ปัญหาตัวเกษตรกรเองในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

n = 177

ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกรเอง	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร	2.34	1.04	น้อย
2. สุขภาพไม่ดี เนื่องจากอายุมาก/ป่วย	2.52	1.26	น้อย
3. การไม่มีเวลาทำการเกษตร เนื่องจากประกอบอาชีพอื่น	2.40	1.18	น้อย
4. การไม่มีแรงจูงใจทำการเกษตร	2.25	1.25	น้อย
5. การขาดโอกาสได้รับการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม	2.47	1.23	น้อย

3.6 ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผลการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเรื่อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มาเยี่ยมเยือนให้คำปรึกษาแนะนำ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.56, 2.19, 2.17 และ 2.11 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

n = 177

ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มาเยี่ยมเยือนให้คำปรึกษาแนะนำ	2.17	1.12	น้อย
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเกษตรกร	2.56	1.27	น้อย
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร	2.19	1.12	น้อย
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ	2.11	1.10	น้อย

ตอนที่ 4 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

4.1 ประเภทของอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมตามความต้องการของเกษตรกร ผู้วิจัยได้ศึกษากิจกรรมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการจะทำ การทำหัตกรรมในครัวเรือน การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร รูปแบบการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ อุตสาหกรรมในครัวเรือน และอาชีพเสริมอื่นๆ ที่เกษตรกรต้องการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

4.1.1 กิจกรรมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการจะทำ พบว่า เกษตรกรต้องการประกอบอาชีพการเกษตรการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น การปลูกผัก และการปลูกข้าว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.23, 2.94 และ 2.77 ตามลำดับ เกษตรกรต้องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการ

ประมง อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.32 และ 2.25 ตามลำดับ และเกษตรกรต้องการจะทำปศุสัตว์น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.64 รายละเอียดตามตารางที่ 4.19

4.1.2 การทำหัตกรรมในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการทำสานตะกร้าและสานเสื่อกก อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.07 และ 0.06 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.19

4.1.3 การแปรรูปผลผลิตการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการแปรรูปกล้วยตาก และมะม่วงกวน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.18 และ 0.07 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.19

4.1.4 รูปแบบการเกษตรที่ต้องการ เกษตรกรมีความต้องการทำการเกษตรแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.72, 3.57, 3.54 และ 3.44 ตามลำดับ เกษตรกรต้องการทำการเกษตรแบบเกษตรธรรมชาติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.28 รายละเอียดตามตารางที่ 4.19

4.1.5 อุตสาหกรรมในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.20 รายละเอียดตามตารางที่ 4.19

4.1.6 อาชีพเสริมอื่นๆ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการทำการค้าขายเป็นอาชีพเสริม อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.20 รายละเอียดตามตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ประเภทของอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมตามความต้องการของเกษตรกร

n = 177

ประเภทของกิจกรรมการเกษตร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. กิจกรรมการเกษตรที่ต้องการจะทำ			
1.1 การปลูกข้าว	2.77	1.71	ปานกลาง
1.2 การปลูกพืชผัก	2.94	1.44	ปานกลาง
1.3 การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น	3.23	1.51	ปานกลาง
1.4 การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	2.32	1.53	น้อย
1.5 การปศุสัตว์	1.64	1.09	น้อยที่สุด
1.6 การประมง	2.25	1.31	น้อย
2. การทำหัตกรรมในครัวเรือน			
2.1 สานตะกร้า	0.07	0.49	น้อยที่สุด
2.2 สานเสื่อกก	0.06	0.43	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

n = 177

ประเภทของกิจกรรมการเกษตร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
3. การแปรรูปผลผลิตการเกษตร			
3.1 กล้วยตาก	0.18	0.76	น้อยที่สุด
3.2 มะม่วงกวน	0.07	0.50	น้อยที่สุด
4. รูปแบบการเกษตรที่ต้องการ			
4.1 เกษตรธรรมชาติ	3.28	1.54	ปานกลาง
4.2 เกษตรอินทรีย์	3.57	1.35	มาก
4.3 เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)	3.72	1.36	มาก
4.4 เกษตรทฤษฎีใหม่	3.44	1.53	มาก
4.5 เกษตรผสมผสาน	3.54	1.33	มาก
5. อุตสาหกรรมในครัวเรือน	0.2	0.23	น้อยที่สุด
6. อาชีพเสริมอื่นๆ (ค้าขาย)	0.2	0.23	น้อยที่สุด

4.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามความต้องการของเกษตรกร ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม และวิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

4.2.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการเยี่ยมเยือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่บ้านหรือฟาร์มเกษตรกร การเดินทางไปพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำนักงาน และการติดต่อขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38, 3.05 และ2.98 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.20

4.2.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการทัศนศึกษา ดูงานด้านการเกษตร และการฝึกอบรม สัมมนาด้านการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.16 และ 3.15 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.20

4.2.3 วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการเกษตรผ่านรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย

2.76 และเกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมผ่านรายการวิทยุกระจายเสียงการเกษตร นิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตร สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และหอกระจายข่าวหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.52, 2.29, 2.10 และ 2.05 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามความต้องการของเกษตรกร

n = 177

ประเภทของกิจกรรมการเกษตร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล			
1.1 การเยี่ยมเยือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่บ้านหรือฟาร์มเกษตรกร	3.38	1.11	ปานกลาง
1.2 การเดินทางไปพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำนักงาน	3.05	1.12	ปานกลาง
1.3 การติดต่อขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	2.98	1.15	ปานกลาง
2. วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม			
2.1 การทัศนศึกษา/ดูงานด้านการเกษตร	3.16	1.20	ปานกลาง
2.2 การฝึกอบรม/สัมมนาด้านการเกษตร	3.15	1.16	ปานกลาง
3. วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน			
3.1 รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตร	2.76	1.24	ปานกลาง
3.2 รายการวิทยุกระจายเสียงการเกษตร	2.52	1.14	น้อย
3.3 นิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตร	2.29	1.20	น้อย
3.4 สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ	2.10	1.12	น้อย
3.5 หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	2.05	1.14	น้อย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี ไว้ 6 ประเด็นดังนี้

5.1 ด้านกายภาพ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านกายภาพ ดังนี้ **การจัดการดิน** เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปรับปรุงดินโดยวิธีผสมผสาน ปลูกพืช คลุมดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน ให้กรมพัฒนาที่ดินและหมอดินประจำตำบลเข้ามาส่งเสริมแนะนำให้คำปรึกษา หน้าดินตื้น ไถกลบพืชปุ๋ยสด ร่วมด้วยการใส่ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมัก น้ำท่วมขัง ทำคันดินล้อมพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน และดินที่เป็นกรด การใช้ปูนควบคู่ไปกับการใช้น้ำชะล้าง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03, 2.85, 2.81, 2.77 และ 2.66 ตามลำดับ **การจัดการน้ำ** เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ปัญหาน้ำเค็มต้องแก้ไขความเป็นกรดของดินเสียก่อน หรือใช้น้ำจืดผลักดันน้ำเค็ม และการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสะอาด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.96 และ 2.77 ตามลำดับ และเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้ในกรณีขาดแคลน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.58 และ**การจัดการสภาพแวดล้อม** เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า กรณีเกิดน้ำท่วม หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยระบายน้ำสู่แม่น้ำให้เร็วที่สุด กรณีที่เกิดพายุลมแรง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ขอให้ภาครัฐชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น และความแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วง หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ระบายน้ำจากแม่น้ำ สร้างเขื่อนหรือสระเก็บน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82, 2.72 และ 2.68 ตามลำดับ รายละเอียดตาม ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะด้านกายภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านกายภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การจัดการดิน			
- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปรับปรุงดินโดยวิธีผสมผสาน ปลูกพืชคลุมดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์	3.03	1.35	ปานกลาง
- หน้าดินตื้น ไถกลบพืชปุ๋ยสด ร่วมด้วยการใส่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก	2.81	1.37	ปานกลาง
- ดินที่เป็นกรด การใช้ปูนควบคู่ไปกับการใช้น้ำชะล้าง	2.66	1.33	ปานกลาง
- น้ำท่วมขัง ทำคันดินล้อมพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน	2.77	1.36	ปานกลาง

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะด้านกายภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านกายภาพ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
- ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน ให้กรมพัฒนาที่ดินและหมอดินประจำตำบลเข้ามาส่งเสริม แนะนำให้คำปรึกษา	2.85	1.36	ปานกลาง
2. การจัดการน้ำ			
- หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้ในกรณีขาดแคลน	2.58	1.38	น้อย
- การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด	2.77	1.42	ปานกลาง
- ปัญหาน้ำเค็มต้องแก้ไขความเป็นกรดของดินเสียก่อน หรือใช้น้ำจืดผลักดันน้ำเค็ม	2.96	1.48	ปานกลาง
3. การจัดการสภาพแวดล้อม			
- ความแห้งแล้ง/ฝนทิ้งช่วง หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ระบายน้ำจากแม่น้ำ สร้างเขื่อน/สระเก็บน้ำ	2.68	1.44	ปานกลาง
- กรณีเกิดน้ำท่วม หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วย ระบายน้ำ สู่แม่น้ำให้เร็วที่สุด	2.82	1.36	ปานกลาง
- กรณีเกิดพายุลมแรง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ขอให้ภาครัฐชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น	2.72	1.37	ปานกลาง

5.2 ด้านชีวภาพ

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนให้คำแนะนำพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม หน่วยงานภาครัฐแนะนำวิธีการป้องกันโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้น หน่วยงานภาครัฐแนะนำพันธุ์ที่มีคุณภาพและมีการรับรองคุณภาพ และหน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งพันธุ์ที่น่าเชื่อถือและราคาถูก อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86, 2.77, 2.73 และ 2.69 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะด้านชีวภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านชีวภาพ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. หน่วยงานภาครัฐจัดหา สนับสนุน ให้คำแนะนำพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม	2.86	1.35	ปานกลาง
2. หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งพันธุ์ที่น่าเชื่อถือและราคาถูก	2.69	1.34	ปานกลาง
3. หน่วยงานภาครัฐแนะนำพันธุ์ที่มีคุณภาพและมีการรับรองคุณภาพ	2.73	1.34	ปานกลาง
4. หน่วยงานภาครัฐแนะนำวิธีการป้องกันโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้น	2.77	1.34	ปานกลาง

5.3 ด้านเศรษฐกิจ

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมหรือแนะนำวิธีการผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสินค้า การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและส่งเสริมอาชีพอื่นๆ เพื่อเพิ่มรายได้ หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิต และให้มีการรวมกลุ่มผู้ผลิต เพื่อการต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต การสนับสนุนให้เปิดตลาดรองรับสินค้าทางการเกษตรภายในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่ม และการส่งเสริมให้ใช้แรงงานในครัวเรือนและจัดหาเครื่องทุ่นแรงมาช่วยงานเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82, 2.82, 2.68, 2.67 และ 2.67 ตามลำดับ และเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวก และหน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อที่น่าเชื่อถือและเป็นธรรม อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.57 และ 2.55 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งเงินทุน/สินเชื่อที่น่าเชื่อถือและเป็นธรรม	2.55	1.27	น้อย

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
2. หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิต และให้มีการรวมกลุ่มผู้ผลิต เพื่อการต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต	2.68	1.32	ปานกลาง
3. การสนับสนุนให้เปิดตลาดรองรับสินค้าทาการเกษตรภายในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่ม	2.67	1.33	ปานกลาง
4. การส่งเสริมให้ใช้แรงงานในครัวเรือนและจัดหาเครื่องทุ่นแรงมาช่วยงานเกษตร	2.67	1.26	ปานกลาง
5. การส่งเสริม/แนะนำวิธีการผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสินค้า	2.82	1.36	ปานกลาง
6. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวก	2.57	1.32	น้อย
7. การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและส่งเสริมอาชีพอื่นๆ เพื่อเพิ่มรายได้	2.82	1.31	ปานกลาง

5.4 ด้านสังคม

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรภายในชุมชนเพื่อสะดวกในการศึกษาเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนให้มีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมทางการเกษตร การคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มาจากความต้องการของสมาชิกภายในชุมชน และการประชาสัมพันธ์ ชักจูง เกษตรกรภายในชุมชนให้มาร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95, 2.92, 2.92 และ 2.84 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ข้อเสนอแนะด้านสังคมของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านสังคม	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การส่งเสริมชุมชนให้มีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมทางการเกษตร	2.92	1.35	ปานกลาง

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

n = 177

ข้อเสนอแนะด้านสังคม	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
2. การจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรภายในชุมชน เพื่อสะดวกในการศึกษาเรียนรู้	2.95	1.33	ปานกลาง
3. การประชาสัมพันธ์ ชักจูง เกษตรกรภายในชุมชนให้มาร่วมกิจกรรม	2.84	1.31	ปานกลาง
4. การคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มาจากความต้องการของสมาชิกภายในชุมชน	2.92	1.37	ปานกลาง

5.5 การพัฒนาเกษตรกร

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับรุ่นลูกหรือรุ่นหลานของเกษตรกรเพื่อสืบทอดกิจกรรมต่อไป หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมหรือสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั่วไป การจัดสรรเวลาของเกษตรกรสำหรับทำกิจกรรมทางการเกษตร นอกเหนือจากการประกอบอาชีพอื่น และการเลือกกิจกรรมที่สนใจจริงๆ และเกษตรกรมีความต้องการที่จะทำ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.05, 3.01, 2.93 และ 2.91 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะการพัฒนาเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

ข้อเสนอแนะการพัฒนาเกษตรกร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับรุ่นลูก/หลานของเกษตรกร เพื่อสืบทอดกิจกรรมต่อไป	3.05	1.44	ปานกลาง
2. การจัดสรรเวลาของเกษตรกรสำหรับทำกิจกรรมทางการเกษตร นอกเหนือจากการประกอบอาชีพอื่น	2.93	1.33	ปานกลาง
3. การเลือกกิจกรรมที่สนใจจริงๆ และเกษตรกรมีความต้องการ ที่จะทำ	2.91	1.32	ปานกลาง
4. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริม/สนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั่วไป	3.01	1.40	ปานกลาง

5.6 บทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรพัฒนาตนเอง โดยเพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสร้างผู้ช่วยหรือตัวแทนภายในชุมชน เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเข้ามาแนะนำให้ความรู้บ่อยๆ และใกล้ชิดเกษตรกรมากขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.14, 3.07, 3.06 และ 3.03 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับบทบาทเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

n = 177

บทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาแนะนำให้ความรู้บ่อยๆ และใกล้ชิดเกษตรกรมากขึ้น	3.03	1.35	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสร้างผู้ช่วยหรือตัวแทนภายในชุมชน เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร	3.06	1.36	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการพัฒนาตนเอง โดยเพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์	3.07	1.38	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชน	3.14	1.37	ปานกลาง

ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัวแปรกับตัวแปรอิสระหลายตัว เพื่อพยากรณ์ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใดกับตัวแปรตามและมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ตัวแปร ประกอบด้วย

6.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และแรงงานที่ใช้ทำการเกษตร

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร รายได้รวมจากการประกอบอาชีพการเกษตร และรายได้รวมจากนอกภาคเกษตร

3) ปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตร

6.1.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

6.1.3 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.77 ปี จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.32 แรงงานที่ใช้ทำการเกษตรเฉลี่ย 2.07 คน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.55 ไร่ รายได้รวมจากการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 160,598.87 บาท รายได้รวมจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 51,064.41 บาท การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 9. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรด้านสื่อบุคคลเฉลี่ย 2.03 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรด้านสื่อมวลชนเฉลี่ย 2.39 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรด้านกิจกรรมเฉลี่ย 2.17 รายละเอียดตามตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ

n = 177

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. อายุ (ปี)	53.77	10.34
2. ระดับการศึกษา	3.94	2.33
3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว (ราย)	4.32	1.92
4. จำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตร (ราย)	2.07	1.09
5. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	10.55	11.58
6. รายได้รวมจากการประกอบอาชีพการเกษตร (บาท)	160,598.87	126,492.30
7. รายได้รวมนอกการประกบอาชีพการเกษตร (บาท)	51,064.41	94,767.67
8. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(เคย)	1.89	0.31
9. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรด้านสื่อบุคคล	2.03	0.43
10. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรด้านสื่อมวลชน	2.39	0.46

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

n = 177

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรด้านกิจกรรม	2.17	0.56

6.1.4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร รายได้รวมจากการประกอบอาชีพการเกษตร รายได้รวมนอกภาคการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม และตัวแปตาม คือ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปร ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่

X_1 = อายุ

X_2 = ระดับการศึกษา

X_3 = จำนวนสมาชิกในครอบครัว

X_4 = จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร

X_5 = ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

X_6 = รายได้รวมจากการประกอบอาชีพการเกษตร

X_7 = รายได้รวมนอกภาคการเกษตร

X_8 = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

X_9 = การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล

X_{10} = การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน

X_{11} = การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม

2) ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ได้แก่

Y_1 = ความต้องการด้านกิจกรรมการเกษตร

Y_2 = ความต้องการด้านหัตถกรรมในครัวเรือน

Y_3 = ความต้องการด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร

Y_4 = ความต้องการด้านเกษตรธรรมชาติ

Y_5 = ความต้องการด้านเกษตรอินทรีย์

Y_6 = ความต้องการด้านเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

Y_7 = ความต้องการด้านเกษตรทฤษฎีใหม่

Y_8 = ความต้องการด้านเกษตรผสมผสาน

Y_9 = ความต้องการด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล

Y_{10} = ความต้องการด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม

Y_{11} = ความต้องการด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน

6.2 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

6.2.1 กิจกรรมการเกษตร จากตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่าใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรด้านกิจกรรมการเกษตร ร้อยละ 17.3 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 0.6447

ตารางที่ 4.28 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.371[a]	0.138	0.133	0.65636
2	0.416[b]	0.173	0.164	0.64469

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11}) อายุ (X_2)

ตารางที่ 4.29 แสดงถึงผลการทดสอบสมมติฐาน คือ แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.29 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
2	Regression	15.140	2	7.570	18.213	0.000**
	Residual	72.318	174	0.416		
	Total	87.457	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.30 ได้ดังนี้

Y_1 = 4.564+ -0.565 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + -0.13 (อายุ)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11}) = -0.565 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร ลดลง 0.565 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านกิจกรรมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B อายุของเกษตร (X_{12}) = -0.013 หมายความว่า อายุของเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร ลดลง 0.013 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า อายุของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ กับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านการทำการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.30 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านกิจกรรมการเกษตร

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
2	(Constant)	4.564	0.359		12.709	0.000**
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11})	-0.565	0.105	-0.370	-5.374	0.000**
	อายุ (X_2)	-0.013	0.005	-0.187	-2.719	0.007**

$R = 0.416$ $R^2 = 0.173$ SEE = 0.64469 F = 18.213 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.2 การทำหัตถกรรม จากตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่าใน Model ตัวแปรอิสระจำนวน 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านการทำหัตถกรรม โดยตัวแปรอิสระ1 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำหัตถกรรมร้อยละ 2.8 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 0.4584

ตารางที่ 4.31 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำกิจกรรม

Model	**R**	**R Square**	**Adjusted R Square**	**Std. Error of the Estimate**
1	0.166[a]	0.028	0.022	0.45841

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11})

ตารางที่ 4.32 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านการทำหัตถกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.32 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำหัตถกรรม

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
1	Regression	1.042	1	1.042	4.960	0.027*
	Residual	36.774	175	0.210		
	Total	37.816	176			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.33 ได้ดังนี้

Y_2 = 0.461+ -0.166 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน)

ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11}) = -0.166 หมายความว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชนที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำหัตถกรรม ลดลง 0.166 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำหัตถกรรม

ตารางที่ 4.33 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการทำหัตถกรรม

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.461	0.182		2.528	.012
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.166	0.075	-0.166	-2.227	0.027*

R = 0.166 R^2 = 0.028 SEE = 0.45841 F = 4.960Sig. of F = 0.027

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.3 การแปรรูปผลิตผลการเกษตร จากตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุพบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการการแปรรูปผลิตผลการเกษตร โดยตัวแปรอิสระ1 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร ร้อยละ 4.9 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 0.5698

ตารางที่ 4.34 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผล

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.222[a]	0.049	0.044	0.5698

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11})

ตารางที่ 4.35 แสดงถึง ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.35 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
1	Regression	2.957	1	2.957	9.111	0.003*
	Residual	56.808	175	0.325		
	Total	59.766	176			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.36 ได้ดังนี้

Y_3 = 0.632+ -0.233 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม)

ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11}) = -0.233 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดนนทบุรี ด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร ลดลง 0.233 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.36 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านการแปรรูปผลิตผลการเกษตร

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.632	0.173		3.642	.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11})	-0.233	0.077	-0.222	-3.018	0.003*

R = 0.222 R^2 = 0.049 SEE = 0.56975 F = 9.111Sig. of F = 0.003

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.4 รูปแบบการเกษตรธรรมชาติ จากตารางที่ 4.37 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ ร้อยละ 16.7 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 1.418

ตารางที่ 4.37 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.320[a]	0.102	0.097	1.463
2	0.374[b]	0.140	0.130	1.436
3	0.408[c]	0.167	0.152	1.418

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})

c. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})
จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร(X_4)

ตารางที่ 4.38 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อ กิจกรรมการเกษตร ของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.38 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
3	Regression	69.561	3	23.187	11.531	0.000**
	Residual	347.874	173	2.011		
	Total	417.435	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.39 ได้ดังนี้

Y_4 = 7.012+ -0.777 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + -0.700 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม) + -0.232 (จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.777 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดนนทบุรี ด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ ลดลง 0.777 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11}) = -0.700 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดนนทบุรี ด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ ลดลง 0.700 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4) = -0.232 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดนนทบุรี ด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ เพิ่มขึ้น 0.232 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.39 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
3	(Constant)	7.012	0.654		10.722	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_{11})	-0.777	0.277	-0.217	-2.805	0.006**
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X11)	-0.700	0.258	-0.210	-2.711	0.007**
	จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4)	-0.232	0.099	-0.164	-2.356	0.020*

R = 0.408 R^2 = 0.167 SEE = 1.418 F = 11.531 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.5 รูปแบบการเกษตรอินทรีย์ จากตารางที่ 4.40 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model ที่ 3 มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรอินทรีย์ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ ร้อยละ 15.3 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 1.255

ตารางที่ 4.40 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรอินทรีย์

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.327a	0.107	0.102	1.281
2	0.365b	0.133	0.123	1.265
3	0.391c	0.153	0.138	1.255

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X_9)

c. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X9)
จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร(X_4)

ตารางที่ 4.41 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.41 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
3	Regression	49.065	3	16.355	10.391	0.000**
	Residual	272.302	173	1.574		
	Total	321.367	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.42 ได้ดังนี้

Y_5 = 6.737+ -0.706 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + -0.549 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล) + -0.174 (จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.706 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดนนทบุรี ด้านรูปแบบเกษตรธรรมชาติ ลดลง 0.706 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_9) = -0.549 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ ลดลง 0.549 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ค่า B ของจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4) = -0.174 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ ลดลง 0.174 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.42 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
3	(Constant)	6.737	0.579		11.644	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11})	-0.706	0.228	-0.242	-3.093	0.002**
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.549	0.245	-0.175	-2.241	0.026*
	จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4)	-0.174	0.087	-0.140	-1.995	0.048*

R = 0.391 R^2 = 0.153 SEE = 1.255 F = 10.391 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.6 รูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) จากตารางที่ 4.43 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรอินทรีย์โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ ร้อยละ 2.77 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 1.163

ตารางที่ 4.43 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.421[a]	0.177	0.173	1.234
2	0.497[b]	0.247	0.239	1.184
3	0.527[c]	0.277	0.265	1.163

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})

c. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร(X_5)

ตารางที่ 4.44 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.44 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
3	Regression	89.790	3	29.930	22.120	0.000**
	Residual	234.086	173	1.353		
	Total	323.876	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.45 ได้ดังนี้

Y_6 = 7.062+ -0.981 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + -0.722 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม) + -0.020 (ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.981หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ลดลง 0.981เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 (P<0.01) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11}) = -0.722 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ลดลง 0.722 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 (P<0.01) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (X_5) = -0.020 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ลดลง 0.020 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 (P<0.01) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.45 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบเกษตรอินทรีย์

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
3	(Constant)	7.062	0.484		14.592	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.981	0.217	-0.311	-4.521	0.000**
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})	-0.722	0.168	-0.295	-4.294	0.000**
	ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (X_5)	0.020	0.008	-0.174	2.680	0.008**

R = 0.527 R^2 = 0.277 SEE = 1.163 F = 22.120 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.7 รูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ จากตารางที่ 4.46 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมด้านรูปแบบการเกษตรธรรมชาติ ร้อยละ 25.0 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 1.339

ตารางที่ 4.46 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.411[a]	0.169	0.164	1.401
2	0.472[b]	0.222	0.213	1.359
3	0.500[c]	0.250	0.237	1.339

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X_9)

c. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X_9)
จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร(X_4)

ตารางที่ 4.47 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.47 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
3	Regression	103.197	3	34.399	19.178	0.000**
	Residual	310.306	173	1.794		
	Total	413.503	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.48 ได้ดังนี้

Y_7 = 8.040+ -0.965 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + -0.892 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล) + -0.233 (จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.965 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ลดลง 0.965 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_9) = -0.892 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ ลดลง 0.892 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ

การทำการเกษตรทางสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4) = -0.233 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ลดลง 0.233 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.48 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
3	(Constant)	8.040	0.618		13.016	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.965	0.244	-0.291	-3.959	0.000**
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_9)	-0.892	0.262	-0.251	-3.409	0.001**
	จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4)	-0.233	0.093	-0.165	-2.503	0.013*

$R = 0.500$ $R^2 = 0.250$ SEE = 1.339 F = 19.178 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.8 รูปแบบการเกษตรผสมผสาน จากตารางที่ 4.49 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริม

อาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสานร้อยละ 13.0 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 1.249

ตารางที่ 4.49 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสาน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.325a	0.105	0.100	1.263
2	0.361b	0.130	0.121	1.249

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10}) จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร(X_4)

ตารางที่ 4.50 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.50 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสาน

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
2	Regression	40.716	2	20.358	13.057	0.000**
	Residual	271.295	174	1.559		
	Total	312.011	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสานซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.51 ได้ดังนี้

Y_8 = 6.116+ -0.909 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + -0.194 (จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.909 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพ

การเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรผสมผสานลดลง 0.909 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4) = -0.194 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสานลดลง 0.194 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม รูปแบบการเกษตรผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.51 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสาน

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
2	(Constant)	6.116	0.519		11.781	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.909	0.204	-0.316	-4.458	0.000**
	จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4)	-0.194	0.087	-0.158	-2.237	0.027*

$R = 0.361$ $R^2 = 0.130$ SEE = 1.249 F = 13.057 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.9 วิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล จากตารางที่ 4.52 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของ

เกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านกิจกรรมการเกษตร ร้อยละ 11.2 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ .65289

ตารางที่ 4.52 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.267[a]	0.071	0.066	0.66584
2	0.335[b]	0.112	0.102	0.65289

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10}) อายุ (X_1)

ตารางที่ 4.53 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.53 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย กิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
2	Regression	9.361	2	4.681	10.981	.000**
	Residual	74.171	174	0.426		
	Total	83.532	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.54 ได้ดังนี้

Y_9 = 2.582+ -0.399 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน) + 0.13 (อายุ)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.399 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคลลดลง 0.399 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B อายุของเกษตร (X_1) = 0.013 หมายความว่า อายุของเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล เพิ่มขึ้น 0.013 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า อายุของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ กับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.54 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
2	(Constant)	2.582	0.364		7.099	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.399	0.106	-0.268	-3.750	0.000**
	อายุ (X_1)	0.013	0.005	-0.202	2.830	0.005**

R = 0.335 R^2 = 0.112 SEE = 0.65289 F = 10.981 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.1.10 วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม จากตารางที่ 4.55 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มโดยตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของ

เกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มร้อยละ 26.7 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 0.63367

ตารางที่ 4.55 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.329[a]	0.108	0.103	0.69290
2	0.464[b]	0.215	0.206	0.65196
3	0.492[c]	0.242	0.229	0.64254
4	0.517[d]	0.267	0.250	0.63367

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11})

b. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X_9)

c. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X_9)
รายได้รวมนอกภาคการเกษตร(X_7)

d. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11})
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล(X_9)
รายได้รวมนอกภาคการเกษตร(X_7)
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร(X_5)

ตารางที่ 4.56 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 4 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.56 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
4	Regression	25.152	4	6.288	15.660	0.000**
	Residual	69.063	172	0.402		
	Total	94.215	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม ซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.57 ได้ดังนี้

Y_{10} = 2.181+ -0.545 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม) + 0.564 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล) + 1.563E-6(รายได้รวมนอกภาคการเกษตร)+-0.010 (ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร)

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{10}) = -0.545 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มลดลง 0.545 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_{11}) = 0.564 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มเพิ่มขึ้น 0.564 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของรายได้รวมนอกภาคการเกษตร (X_7) = 1.563E-6 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มเพิ่มขึ้น 1.563E-6 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

- ค่า B ของขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (X_5) = -0.010 หมายความว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม ลดลง 0.010 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.57 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
4	(Constant)	2.181	0.266		8.213	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11})	-0.545	0.092	-0.413	-5.921	0.000**
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_9)	0.564	0.118	0.332	4.769	0.000**
	รายได้รวมนอกภาคการเกษตร (X_7)	1.563E-6	0.000	0.202	3.006	0.003**
	ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (X_5)	-0.010	0.004	-0.164	-2.425	0.016*

R = 0.517 R^2 = 0.267 SEE = 0.63367 F = 15.660 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2.11 วิธีการส่งเสริมการเกษตแบบมวลชน จากตารางที่ 4.58 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่า ใน Model มีตัวแปรอิสระจำนวน 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชนโดยตัวแปรอิสระทั้ง 1 ตัว สามารถอธิบายความผันแปรความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน ร้อยละ 12.6 ด้วยความคลาดเคลื่อนประมาณ 0.66417

ตารางที่ 4.58 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยของตัวแปรอิสระโดยรวมกับความต้องการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.355[a]	0.126	0.121	0.66417

a. Predictors: (Constant) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})

ตารางที่ 4.59 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.59 การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่สามารถทำนาย ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
1	Regression	11.164	1	11.164	25.309	0.000**
	Residual	77.196	175	0.441		
	Total	88.360	176			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการผลวิเคราะห์สามารถเขียนสมการพยากรณ์ และสรุปเป็นสมการถดถอยพหุกิจกรรมการเกษตรของความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม ด้านรูปแบบการเกษตรผสมผสานซึ่งแสดงตามตารางที่ 4.60 ได้ดังนี้

Y_{11} = 3.257+ -0.545 (ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน)

ค่า B ของความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) = -0.545 หมายความว่า จำนวนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรผสมผสานลดลง 0.545 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่าปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ($P<0.01$) ยอมรับ H_1 แสดงว่า ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมรูปแบบการเกษตรผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.60 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระกับ ขั้นความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน

Model	ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3.257	0.264		12.336	0.000
	การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10})	-0.545	0.108	-0.355	-5.031	0.000**

R = 0.355 R^2 = 0.126 SEE = 0.66417 F = 25.309 Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร

1.1.2 สภาพการผลิตทางการเกษตร

1.1.3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

1.1.4 ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

1.1.5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

1.1.6 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย (population) คือ เกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ปี 2561 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 315 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 725-727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 177 คน คิดเป็นร้อยละ 56.19 ของประชากรทั้งหมด สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้น (multi-stage random sampling) ด้วยการจัดประชากรในแต่ละอำเภอเป็นกลุ่มย่อยได้จำนวน 6 กลุ่มย่อย และในแต่ละกลุ่มย่อย สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ร้อยละ 59.19 ของประชากรในแต่ละกลุ่มย่อย แล้วสุ่มโดยใช้วิธีการจับฉลากขึ้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview

questionnaire) ที่มีการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา และตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรในศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ศึกษา จำนวน 20 คน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 4 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ตามวิธี Cronbach's alpha ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.892 และ 0.987 ตามลำดับ แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อถือได้ จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 177 คน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

1.3 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร

1) ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.77 ปี เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น เกษตรกรเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร มีสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 3 ราย และมีจำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตรน้อยกว่า 2 ราย เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรมากกว่าครึ่งหนึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 11.55 ไร่ มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 160,598.87 บาท มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 49,708.47 บาท เกษตรกรมีหนี้สินจากการทำการเกษตรเฉลี่ย 297,829.63 บาท และเกษตรกรมากกว่าสองในสามใช้เงินทุนส่วนตัวในการประกอบอาชีพการเกษตร

1.3.2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรสองในสามมีการใช้ประโยชน์ของที่ดินในการทำสวน เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติในการทำการเกษตร และใช้เครื่องสูบน้ำเป็นเครื่องทุ่นแรง เกษตรกรประมาณสองในสามจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ เกษตรกรสองในสามปรึกษาปัญหาทางการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หา

แหล่งความรู้ความรู้ทางการเกษตรจากสำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด และเกษตรกรส่วนใหญ่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร

1) ด้านกายภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเกษตรในเรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับดิน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินระบายน้ำไม่ดี และดินมีความเป็นกรด ตามลำดับ ระดับปัญหาปานกลาง ปัญหาหน้าดินตื้นมีระดับปัญหาน้อย ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำเค็ม และคุณภาพน้ำไม่ดี ระดับปัญหาปานกลาง ปัญหาการขาดแหล่งน้ำ มีปัญหาระดับน้อย ปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วมในระดับปานกลาง ปัญหาความแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วง และพายุสมแรง มีระดับปัญหาน้อย

2) ด้านชีวภาพ เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับพันธุ์มีราคาแพง โรคระบาด และพันธุ์ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ ตามลำดับ ระดับปัญหาปานกลาง และเกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม ระดับปัญหาน้อย

3) ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ การขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร และปัจจัยการผลิตราคาแพงหรือไม่มีจำหน่าย ตามลำดับ ระดับปัญหาปานกลาง เกษตรกรมีปัญหาขาดตลาดรองรับผลผลิต การคมนาคมไม่สะดวก การขาดแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อเพื่อการผลิต และผลผลิตไม่มีคุณภาพ ตามลำดับ ระดับปัญหาน้อย

4) ด้านสังคม เกษตรกรมีปัญหาการขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ การขาดผู้นำที่ดี และการขาดแหล่งความรู้ในการทำการเกษตร ตามลำดับ มีระดับปัญหาน้อย

5) ด้านตัวเกษตรกรเอง ปัญหา เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพไม่ดีเนื่องจากอายุมากหรือป่วย ขาดโอกาสได้รับการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม การไม่มีเวลาทำการเกษตร เนื่องจากประกอบอาชีพอื่น การไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร และการไม่มีแรงจูงใจทำการเกษตร ตามลำดับ มีระดับปัญหาน้อย

6) ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มาเยี่ยมเยือนเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ตามลำดับ มีระดับปัญหาน้อย

7) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อกิจกรรม โดยสื่อบุคคลเกษตรกรครึ่งหนึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากเพื่อนบ้านและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรมากกว่าสองในห้าได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลนานๆ ครั้ง จากผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรมากกว่าครึ่งไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนหรือบริษัท และบุคคลจากสถาบันการศึกษา สื่อมวลชนที่เกษตรกรหนึ่งในสามได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากรายการวิทยุโทรทัศน์ เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสามได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากเอกสารเผยแพร่ วารสาร และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ และเกษตรกรมากกว่าสองในสามไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากวีดีทัศน์ สื่อกิจกรรมที่เกษตรกรหนึ่งในสามได้รับข้อมูลข่าวสารจากการฝึกอบรม เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งจากการทัศนศึกษาดูงาน และเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากการเข้าชมนิทรรศการ

1.3.4 ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

1) ประเภทของอาชีพการเกษตร เกษตรกรมีความต้องการประกอบอาชีพปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น การปลูกผัก และการปลูกข้าว ตามลำดับ ในระดับปานกลาง มีความต้องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการประมงในระดับน้อย และมีความต้องการทำการปศุสัตว์น้อยที่สุด เกษตรกรมีความต้องการทำหัตกรรมในครัวเรือน และการแปรรูปผลผลิตการเกษตรในระดับน้อยที่สุด เกษตรกรมีความต้องการทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรที่ดีเหมาะสม (GAP) เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามลำดับ ในระดับมาก และต้องการทำการเกษตรแบบเกษตรธรรมชาติในระดับปานกลาง เกษตรกรมีความต้องการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน และอาชีพเสริมอื่นๆ (ค้าขาย) ในระดับน้อยที่สุด

2) วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ พบว่า วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยให้มีการเยี่ยมเยือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่บ้านหรือฟาร์มเกษตรกร เกษตรกรเดินทางไปพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำนักงาน และมีการติดต่อขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับในระดับปานกลาง วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม เกษตรกรต้องการให้มีการทัศนศึกษาหรือดูงานด้านการเกษตร และให้มีการฝึกอบรมหรือสัมมนาด้านการเกษตร ในระดับปานกลาง วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน เกษตรกรต้องการให้มีรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรในระดับปานกลาง และต้องการรายการวิทยุกระจายเสียง นิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตร สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และหอกระจายข่าวหมู่บ้าน ตามลำดับ ในระดับน้อย

1.3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร

1) ด้านกายภาพ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่า ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปรับปรุงดินโดยวิธีผสมผสาน ปลูกพืชคลุมดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ ในเรื่องความรู้ให้กรมพัฒนาที่ดินและหมอดินประจำตำบลเข้ามาส่งเสริม แนะนำให้คำปรึกษา ปัญหาหน้าดินตื้น ให้ไถกลบพืชปุ๋ยสด ร่วมด้วยการใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก กรณีมีน้ำท่วมขังให้ทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน และกรณีดินที่เป็นกรด ควรใช้ปูนควบคู่ไปกับการใช้น้ำชะล้าง ตามลำดับ ซึ่งมีระดับของการเห็นด้วยในระดับปานกลาง การจัดการน้ำ ปัญหาน้ำเค็มต้องแก้ไขความเป็นกรดของดินเสียก่อน หรือใช้น้ำจืดผลักดันน้ำเค็ม และควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด มีระดับการเห็นด้วยปานกลาง การจัดการสภาพแวดล้อม กรณีเกิดน้ำท่วม หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยระบายน้ำสู่แม่น้ำให้เร็วที่สุด เกิดพายุสมแรง ทำให้ผลผลิตเสียหาย ขอให้ภาครัฐชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น และความแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วง หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ระบายน้ำจากแม่น้ำ สร้างเขื่อนหรือสระเก็บน้ำ ตามลำดับระดับการเห็นด้วยปานกลาง

2) ด้านชีวภาพ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐจัดหาสนับสนุน ให้คำแนะนำพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม หน่วยงานภาครัฐแนะนำวิธีการป้องกันโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้น ให้หน่วยงานภาครัฐแนะนำพันธุ์ที่มีคุณภาพและมีการรับรองคุณภาพ และให้หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งพันธุ์ที่น่าเชื่อถือและราคาถูก ตามลำดับ มีระดับการเห็นด้วยปานกลาง

3) ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ให้ส่งเสริมหรือแนะนำวิธีการผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสินค้า ให้ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และส่งเสริมอาชีพเสริมอื่นๆ เพื่อเพิ่มรายได้ หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิต และให้มีการรวมกลุ่มผู้ผลิต เพื่อการต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต ควรสนับสนุนให้เปิกตลาดรองรับสินค้าทางการเกษตรภายในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมให้ใช้แรงงานในครัวเรือนและจัดหาเครื่องทุ่นแรงมาช่วยงานเกษตร ตามลำดับ ระดับการเห็นด้วยปานกลาง เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวก และให้หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อที่น่าเชื่อถือและเป็นธรรม มีระดับการเห็นด้วยน้อย

4) ด้านสังคม เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า จัดให้มีศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรภายในชุมชน เพื่อสะดวกในการศึกษาเรียนรู้ ส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมทางการเกษตร ควรคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มาจากความต้องการของสมาชิกภายในชุมชน และ

ควรมีการประชาสัมพันธ์ ชักจูง เกษตรกรภายในชุมชนให้มาร่วมกิจกรรม ตามลำดับ ระดับการเห็นด้วย ปานกลาง

5) ด้านการพัฒนาเกษตรกร เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับรุ่นลูกหรือรุ่นหลานของเกษตรกรเพื่อสืบทอดกิจกรรมต่อไป หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมหรือสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั่วไป การจัดสรรเวลาของเกษตรกรสำหรับทำกิจกรรมทางการเกษตร นอกเหนือจากการประกอบอาชีพอื่น และการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจจริงๆ และเกษตรกรมีความต้องการที่จะทำ ตามลำดับ มีระดับของการเห็นด้วยปานกลาง

6) ด้านบทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการพัฒนาตนเอง โดยเพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสร้างผู้ช่วยหรือตัวแทนภายในชุมชน เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเข้ามาแนะนำให้ความรู้บ่อยๆ และใกล้ชิดเกษตรกรมากขึ้น ตามลำดับ มีระดับของการเห็นด้วยปานกลาง

1.3.6 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง การวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัวแปรกับตัวแปรอิสระหลายตัว โดยได้ทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

จากสมมติฐานวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ บางประการของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม พบว่ามีปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ดังนี้

1) กิจกรรมการเกษตร มี 2 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน คือ

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11})มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

- อายุ (X_2) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

2) การทำหัตถกรรม มี 1 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11})มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

3) การแปรรูปผลิตผลการเกษตร มี 1 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{11})มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

4) รูปแบบการเกษตรธรรมชาติ มี 3 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม(X_{11}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร(X_4)มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

5) รูปแบบการเกษตรอินทรีย์ มี 3 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X11) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X10) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร(X_4)มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

6) รูปแบบการเกษตรดีที่เหมาะสม(GAP) มี 3 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร(X_5)มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

7) รูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ มี 3 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_9) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4)มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

8) รูปแบบการเกษตรผสมผสาน มี 2 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (X_4) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

9) วิธีการส่งเสริมการเกษตรรายบุคคล มี 2 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- อายุ (X_1) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

10) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม มี 4 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน ได้แก่

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม (X_{11}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อบุคคล (X_9) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- รายได้รวมนอกภาคการเกษตร(X_7) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

- ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (X_5) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

11) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน มี 1 ปัจจัยที่ยอมรับสมมติฐาน คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน(X_{10}) มีความสัมพันธ์ (เชิงลบ) ต่อ ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มอาชีพการเกษตร สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเกษตร มีสิ่งที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมของเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.77 ปี แสดงว่าเกษตรกรเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ระดับการศึกษาเกษตรกรเกือบหนึ่งในสามจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งสอดคล้องกับนาง จิตร เกื้อช่วย (2555: 35) ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรมรตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.36 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น ครอบครัวเกษตรกรเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพการเกษตร และส่วนใหญ่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร และมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.32 ราย มีแรงงานทำการเกษตรเฉลี่ย 2.07 ราย และเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการเกษตร แสดงว่า เกษตรกรอยู่ในวัยเข้าสู่ผู้สูงอายุ ควรหาผู้สืบทอดกิจกรรมการเกษตรรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป มีระดับการศึกษาต่ำแต่มีประสบการณ์สูงในการประกอบอาชีพการเกษตร มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และรับความรู้ทางการเกษตร ดังนั้น เกษตรกรน่าจะมีองค์ความรู้ทางการเกษตรสำหรับการประกอบอาชีพการเกษตรให้ประสบความสำเร็จ

2.2 ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมการเกษตร

เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.60 ไร่ มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 160,598.87 บาท ซึ่งพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรไม่มากนักทำให้การประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ยต่อปีไม่มากพอสำหรับการยังชีพเท่านั้น โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการปลูกข้าวเฉลี่ย 154,830.99 บาท รองลงมาไม้ดอกไม้ประดับเฉลี่ย 125,608.70 บาท และจากการปลูกผักเฉลี่ย 95,324.56 บาท ไม้ผลไม้ยืนต้นเฉลี่ย 70,765.06บาท รายได้ส่วนน้อยจากการปศุสัตว์เฉลี่ย 32,000 บาท และประมงเฉลี่ย 23,666.67 บาท แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการปลูกข้าวและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จากกิจกรรมที่เกษตรกรดำเนินการดังกล่าวจะต้องส่งเสริมในเรื่องการเพิ่มมูลค่าสินค้า การแปรรูป ช่องทางด้านการตลาด และส่งเสริมให้ประกอบอาชีพเสริมอื่นๆ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เพียงพอในการยังชีพและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.3 สภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี

เกษตรกรประมาณสองในสามใช้ประโยชน์ของที่ดินในการทำสวน รองลงมาใช้ทำนา ซึ่งสอดคล้องกับชัยนรงค์ ฟันวิลาศ (2546: 37 - 38) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม ของสมาชิกนิคมเกษตรกรรม พบว่า เกษตรกรใช้ประโยชน์ในที่ดินในการทำสวน รองลงมาใช้สำหรับทำไร่ ทำนา และส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สำหรับแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องสูบน้ำเป็นทุ่นแรง

เกษตรกรสองในสามจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อและเมื่อมีปัญหาทางการเกษตรจะปรึกษาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิตทางการ และเคยติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แสดงว่า สภาพการผลิตทางการเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี จะต้องส่งเสริมตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น ตลาดกลางรับซื้อผลผลิต หรือตลาดจำหน่ายผลผลิตในท้องถิ่นเอง เพื่อให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงขึ้น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับเกษตรกร

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการเกษตร

2.4.1 ด้านกายภาพ ดิน ผลการวิจัยพบว่า หน้าดินตื้นมีปัญหาน้อย และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเป็นกรด ดินไม่ระบายน้ำ มีปัญหาปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรไม่มีปัญหาเรื่องดินในระดับมาก อาจจะเพราะเกษตรกรมีการจัดการปรับปรุงบำรุงดินที่ดี สำหรับปัญหาที่พบระดับปานกลาง

2.4.2 ด้านชีวภาพ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมน้อย แต่มีปัญหาเรื่อง พันธุ์มีราคาแพง พันธุ์ไม่มีคุณภาพ และมีโรคระบาดในระดับปานกลาง ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร และมีการรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองราคา

2.4.3 ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรมีปัญหาปานกลางในเรื่อง ปัจจัยการผลิตราคาแพง หรือไม่มีจำหน่าย ขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

2.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรมีปัญหาด้านสังคมในระดับน้อย อาจจะเพราะเกษตรกรมีการรวมกลุ่ม ให้ความร่วมมือในการร่วมทำกิจกรรมทางการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ และมีการคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มาจากความต้องการของสมาชิกภายในชุมชน

2.4.5 ด้านตัวเกษตรกรเอง เกษตรกรมีปัญหาน้อยในเรื่องไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร สุขภาพไม่ดี เนื่องจากอายุมากหรือป่วย ไม่มีเวลาทำการเกษตร ไม่มีแรงจูงใจทำการเกษตร และขาดโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารการเกษตร อาจเพราะเกษตรกรมีการถ่ายทอดความรู้สู่รุ่นลูกรุ่นหลาน มีการจัดสรรเวลาในการทำการเกษตร เลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจจริงๆ และหน่วยงานภาครัฐส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

2.4.6 ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรมีปัญหากับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง ในเรื่อง การเข้ามาแนะนำให้คำปรึกษา ความใกล้ชิดกับเกษตรกร การสร้างผู้ช่วยหรือตัวแทนภายในชุมชน องค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และควรส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชน

2.5 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตร

สำหรับการรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร จากสื่อบุคคลเกษตรกรครึ่งหนึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากเพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนายชัยนรงค์ ฟันวิลาศ (2546: 43) ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรของสมาชิกนิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกนครพนม พบว่า วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาเยี่ยมเยือนที่ฟาร์ม นานๆ ครั้งจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนหรือบริษัท แสดงว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้นำท้องถิ่นต้องเข้าให้ถึงและใกล้ชิดเกษตรกรให้มากขึ้น และประชาสัมพันธ์ติดต่อเจ้าหน้าที่เอกชนหรือสถาบันการศึกษาให้เข้ามาร่วมกิจกรรมทางการเกษตร เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่างๆ สื่อมวลชน เกษตรกรหนึ่งในสามได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือประจำจากรายการวิทยุโทรทัศน์ และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากวีดีทัศน์ ดังนั้นควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านรายการวิทยุกระจายเสียงของท้องถิ่น หรือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน จัดให้มีห้องสมุดประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรได้หาข้อมูลทางการเกษตร สำหรับสื่อกิจกรรมพบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ หรือรปะจำจากการฝึกอบรม นานๆครั้งจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากการทัศนศึกษา และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากการเข้าชมนิทรรศการ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการนำเกษตรกรที่สนใจไปเยี่ยมชมทัศนศึกษา ดูงาน เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรในต่างพื้นที่ เพื่อนำมาปรับปรุงกิจกรรมในพื้นที่ตนเอง หรือนำเกษตรกรไปร่วมงานด้านการเกษตรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดขึ้น หรือที่หน่วยงานต่างๆ จัดเพื่อจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงและทันสมัย

2.6 ความต้องการในการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของเกษตรกร

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความมีความต้องการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น การปลูกผัก และการปลูกข้าว อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรส่วนน้อยที่ต้องการทำหัตกรรมในครัวเรือนและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สำหรับรูปแบบการเกษตรที่ต้องการ คือ การทำการเกษตรที่ดีเหมาะสม (GAP) เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ในระดับมาก โดยมีวิธีการส่งเสริมแบบให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไปเยี่ยมเยือนในฟาร์ม ให้มีการนำพาไปทัศนศึกษา และมีการเผยแพร่ผ่านรายการโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนายชัยนรงค์ ฟันวิลาศ (2546: 41-43) ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ของสมาชิกนิคมเกษตรกรรม

ทหารผ่านศึกนครพนม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมอาชีพในการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ในระดับมาก มีวิธีการส่งเสริมรายบุคคลให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาเยี่ยมเยือนที่บ้านหรือฟาร์ม แบบกลุ่มต้องการทัศนศึกษาดูงานการเกษตร แบบมวลชนต้องการชมรายการวิทยุโทรทัศน์ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องมีองค์ความรู้ และวิธีการดำเนินงานในเรื่องกิจกรรมการเกษตร รูปแบบการเกษตร และวิธีการส่งเสริม ที่เกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรมีความต้องการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านส่งเสริม แนะนำ ให้คำปรึกษา ประสบผลสำเร็จ และส่งเสริมได้ถูกทาง ตรงกับความต้องการที่จะทำการเกษตรของเกษตรกร และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

2.7 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการเกษตร

2.7.1 ด้านกายภาพ ผลการวิจัยเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด และแก้ไขปัญหาน้ำเค็มโดยการใช้น้ำจืดผลักดันน้ำเค็ม

2.7.2 ด้านชีวภาพ ผลการวิจัยเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ให้ภาครัฐแนะนำแหล่งพันธุ์ที่น่าเชื่อถือ ราคาถูก มีคุณภาพ และมีการรับรอง แนะนำวิธีการป้องกันกำจัดโรคที่อาจจะเกิดขึ้น

2.7.3 ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ให้หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งจำหน่ายปัจจัยการ โดยให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตเพื่อการต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต สนับสนุนให้เปิดตลาดรองรับสินค้าทางการเกษตรภายในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมให้ใช้แรงงานในครัวเรือน และจัดหาเครื่องทุ่นแรงมาช่วยงานเกษตร

2.7.4 ด้านสังคม เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ และมีการคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มาจากความต้องการของสมาชิกภายในชุมชน

2.7.5 ด้านพัฒนาเกษตรกร เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการถ่ายทอดความรู้สู่รุ่นลูกรุ่นหลาน มีการจัดสรรเวลาในการทำการเกษตร เลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจจริงๆ และหน่วยงานภาครัฐส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

2.7.6 บทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเข้าพื้นที่ในชุมชนบ่อยๆ และใกล้ชิดกับเกษตรกรให้มากขึ้น ให้สร้างตัวแทนภายในชุมชุมเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อประสานงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องมีการพัฒนาตนเอง เพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อยู่เสมอ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเกษตรที่มาจากความต้องการของชุมชน

2.8 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อกิจกรรม และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องการกับศึกษาของสุชญา เต็มงามธนา และคณะ (2561) พบว่า สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการทำนาแปลงใหญ่ในจังหวัดปทุมธานีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดประโยชน์ คือ ใช้เป็นฐานในการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ สภาพการผลิตทางการเกษตร และความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรจะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 การนำผลการวิจัยไปใช้

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรตามความสนใจและความถนัดด้านการเกษตร เช่น การปลูกไม้ยืนต้น การปลูกข้าว ปลูกผัก ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรีดำเนินการ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของเกษตรกร ออกเยี่ยมเยือนสมาชิกเพื่อให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง และนำสมาชิกไปทัศนศึกษานอกสถานที่อย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การวางแผนการผลิตในพื้นที่กับสมาชิกให้มากที่สุด

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรส่งเสริม สนับสนุน การทำหัตกรรมในครัวเรือน และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี มีการทำหัตกรรมในครัวเรือน และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรน้อยมาก

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรให้คำแนะนำในเรื่อง การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมมาปรับใช้ เช่น การเกษตรแบบครบวงจร การเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองการซื้อปัจจัยการผลิตและราคาจำหน่ายผลผลิต

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรในจังหวัดนนทบุรี ควรหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมก่อนเป็นอันดับแรก และส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ เช่น การทำการเกษตรแบบครบวงจร การเกษตรแบบแปลงใหญ่ การเกษตรแบบอินทรีย์ พร้อมทั้งหาตลาดรองรับ คาดว่าจะสามารถพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้นได้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) แนวทางการส่งเสริม ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ในเรื่องแนวทางการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

2) การเปรียบเทียบ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกับศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในจังหวัดเดียวกัน เพื่อให้ทราบว่ามีแนวทางการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่แตกต่างกันหรือไม่

3) ควรมีการศึกษาถึงความต้องการเทคโนโลยีด้านการเกษตรของเกษตรกรในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

4) ควรมีการศึกษาถึงทัศนคติของเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต่อการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

5) ควรมีการศึกษาในเรื่อง สภาพปัญหาการประกอบอาชีพภาคการเกษตรอื่นๆ เช่น การทำการเกษตรแบบครบวงจร การทำการเกษตรแบบอินทรีย์ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแบบทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม ลดต้นทุนการผลิต ลดระดับการระบาดของโรคแมลง และเป็นการเพิ่มรายได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล สมิติรัต. (2549). *การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวสวนในคลองบางกรวย นนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2445 - 2511* (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ

กัญญา หวันล่าโส๊ะ. (2557). แนวทางการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านไร่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5.* 5(พิเศษ), 1306

ชัยณรงค์ ฟ้นวิลาด. (2546). *ความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม ของสมาชิกนิคมเกษตรกรรม ทหารผ่านศึกนครพนม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.

ทองสุข สุวรรณนวล. (2557). *ความต้องการการส่งเสริมอาชีพทอผ้าซิ่นตีนจกของกลุ่มสตรี อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.*(ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย

บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2540).ส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปุรินทร์ นาคสิงห์ กังสดาล เชาว์วัฒนกุล ชลิตา บัณฑุวงศ และอังกูร หงส์คณานุเคราะห์. (2560). ชนบทที่เปลี่ยนผ่านและการปรับตัวในการด ารงชีพของเกษตรกร: กรณีศึกษา “ชุมชนเกษตรกรรม” ที่ จ.นครปฐม. *วิจัยสังคม,* 40 (2), 77-106.

ประจักษ์ เทพคุณ อภิญญา รัตนไชย และภาณุพันธุ์ ประภาติกุล.(2557). รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ ในจังหวัดนราธิวาส. *วารสารแก่นเกษตร.* 42 (ฉบับพิเศษ1): 571-577.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์.(2545). แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริม การเกษตรเพื่อการพัฒนา.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

_____. (2556). วิธีการในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร. ใน *ประมวล สาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา.* หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ และ สุรพล เศรษฐบุตร. (2553). แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร.ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร* (หน่วยที่ 3). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พรพมลิ คงฉิม. (2554*). การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้าที่ได้รับบริการจากบริษัทเอ็ม. เอช. อี- ดีแมก (ที) จำกัด.*(ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, นครนายก

พัสรินณ์ พันธุ์แน่น. (2561). การพัฒนาสวนเกษตรชุมชนเมืองกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: กรณีศึกษา ชุมชนพูนทรัพย์ เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. *ร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก,* 36 (3), 67-95.

ยงยุทธ ศรีเกี่ยวฟื่น. (2555). การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และการบริหารจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. *รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนากลุ่มเกษตรอินทรีย์และการจัดการเกษตรอินทรีย์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.* เชียงใหม่

วรรณภา สังเกต. (2552). *การบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพ : ศึกษากรณีกลุ่มขนมหวานบ้านชะอม อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา* (การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วราภรณ์ ประสาทกุล. (2540). การส่งเสริมอาชีพสำหรับประชาชนที่อาศัยในชุมชนแออัด (รายงานผลงานวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น:ขอนแก่น

วิลัยวรรณ์ แฝดสุระ. (2558). ด้านการเกษตร : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารการบริหารปกครอง*, 4 (1), 237-249

ศรีชล ฉายาพงษ์. (2553). *ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการตำรวจ ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 2 ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมนึก เดชโพธิ์. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมโดยองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตอำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่.*(ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย

สวนผักคนเมือง. (2561). *ประเภทของเกษตรในเมือง (TYPES OF URBAN AGRICULTURE)* สืบค้นจาก http://www.thaicityfarm.com/2018/03/27

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี. (2559). *ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี*. สืบค้นจาก http://www.nonthaburi.doae.go.th/page1.htm

_____. (2559). *อาชีพและรายได้ประชากร*. สืบค้นจาก http://www.nonthaburi.doae.go.th

สุชญา เต็มงามธนา ธานินทร์ คงศิลา และสาวิตรี รังสิภัทร. (256). การปรับตัวของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการท านาแปลงใหญ่ในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารการอาชีวะและเทคนิคศึกษา*. 8(16), 9-15.

อนิชวัง แก้วจำนงค์. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์= Human resource management. สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

อังคณา สุวรรณกูฏ. (2560). *เกษตรในเมือง – ความมั่นคงของคนเมือง*. สืบค้นจาก http://doa.go.th/pibai/pibai/n17/v_9-oct/ceaksong.html

อำนาจ บุตรรักษ์. (2551). *การส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. (ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

Bradfield, A. (1966). Guide to extension training. Rome: Food and Agricultural Organization.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers, 202-204.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

แบบสอบถามการวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

1. ข้อมูลทั้งหมด จากแบบสัมภาษณ์นี้ ใช้สำหรับการศึกษาวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ ให้กับเกษตรกร ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นใดทั้งสิ้น ข้อมูลที่ได้จากท่านผู้วิจัยจะใช้เพื่อศึกษาเท่านั้น
2. ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูล โดยอ่านแบบสอบถามและทำเครื่องหมายถูก **(✓)** หน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่าน หรือเติมข้อความในช่องว่าง (.....) ที่เป็นคำตอบของท่าน
3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย
   ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร
   ตอนที่ 2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร
   ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง
   ตอนที่ 4 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง
   ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง
4. ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาของท่านในเป็นอย่างสูงที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพทางกายภาพของเกษตรกร

1. เพศ ( ) 1 ชาย ( ) 2 หญิง A1
2. อายุ ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี (ถ้ามากกว่า 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี) A2
3. การศึกษา ท่านจบการศึกษาระดับใด A3
   ( ) 1 ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
   ( ) 2 ประถมศึกษาตอนต้น ( ) 7 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
   ( ) 3 ประถมศึกษาตอนปลาย ( ) 8 ปริญญาตรี
   ( ) 4 มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) 9 สูงกว่าปริญญาตรี
   ( ) 5 มัธยมศึกษาตอนปลาย ( ) 10 อื่นๆ ระบุ.....
4. ครอบครัวของท่านมีอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
   ( ) 4.1 เกษตรกรรม ( ) 4.2 รับจ้างทั่วไป A41 A42
   ( ) 4.3 พนักงานธุรกิจเอกชน ( ) 4.4 หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ A43 A44

( ) 4.5 อื่นๆ (โปรดระบุ) ……. A45

5. ครอบครัวของท่านได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร A5

( ) 1 ขึ้น ( ) 2 ไม่ขึ้น

6. สมาชิกในครอบครัวของท่าน จำนวน.....คน A6

( ) 6.1 ชาย.....คน ( ) 6.2 หญิง.....คน A61 A62

7. แรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำการเกษตร (รวมตัวท่านเอง) จำนวน.....คน A7

8. พื้นที่การทำการเกษตร จำนวน……ไร่……งาน A8

( ) 8.1 ของตนเอง จำนวน.....ไร่……..งาน A81

( ) 8.2 เช่า จำนวน.....ไร่……งาน A82

( ) 8.3 ผู้อื่นให้ทำ จำนวน.....ไร่……..งาน A83.

9. ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 9.1 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ( ) 9.2 ธกส. A91 A92

( ) 9.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ( ) 9.4 กองทุนหมู่บ้าน A93 A94

( ) 9.5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ( ) 9.6 กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ A95 A96

( ) 9.7 สหกรณ์การเกษตร ( ) 9.8 กลุ่มอื่นๆ (ระบุ)..... A97 A98

10. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรจากกิจกรรมใดบ้างรายในรอบปีที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 10.1 ข้าว มีรายได้.....บาทต่อปี A101

( ) 10.2 พืชผัก มีรายได้.....บาทต่อปี A102

( ) 10.3 ไม้ผลไม้ยืนต้น มีรายได้.....บาทต่อปี A103

( ) 10.4 ไม้ดอกไม้ประดับ มีรายได้.....บาทต่อปี A104

( ) 10.5 ปศุสัตว์ มีรายได้.....บาทต่อปี A105

( ) 10.6 ประมง มีรายได้.....บาทต่อปี A106

( ) 10.7 อื่นๆ..... มีรายได้.....บาทต่อปี A107

11. ท่านมีรายได้นอกภาคการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมาจากกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 11.1 เงินเดือน มีรายได้.....บาทต่อปี A111

( ) 11.2 รับจ้างทั่วไป มีรายได้.....บาทต่อปี A112

( ) 11.3 ค้าขาย มีรายได้.....บาทต่อปี A113

( ) 11.4 อื่นๆ..... มีรายได้.....บาทต่อปี A114

12. ปัจจุบันท่านมีหนี้สินในการทำการเกษตรหรือไม่

( ) 12.1 ไม่มีหนี้สิน ( ) 12.2 มีหนี้สินทั้งหมด จำนวน.....บาท A121 A122

13. แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร ท่านใช้เงินทุนจากที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 13.1 กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน	( ) 13.2 กู้ยืมจาก ธกส.	A131 A132
( ) 13.3 กู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตร	( ) 13.4 กู้ยืมจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	A133 A134
( ) 13.5 กู้ยืมจากกลุ่มเกษตรกร	( ) 13.6 กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์	A135 A136
( ) 13.7 กู้ยืมจากญาติพี่น้อง	( ) 13.8 ทุนส่วนตัว	A137 A138

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตการเกษตรของเกษตรกร

1. ท่านมีการจัดสรรการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1.1 ทำไร่	( ) 1.2 เลี้ยงสัตว์	B11 B12
( ) 1.3 ทำสวน	( ) 1.4 ปล่อยพื้นที่ว่างเปล่า	B13 B14
( ) 1.5 ทำนา	( ) 1.6 ให้เช่าพื้นที่	B15 B16
( ) 1.7 พืชผัก	( ) 1.8 อื่นๆ.....	B17 B18

2. ท่านใช้น้ำในการเกษตร จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 2.1 น้ำฝน	B21
( ) 2.2 แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ	B22
( ) 2.3 น้ำใต้ดิน เช่น น้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น	B23
( ) 2.4 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นมา เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น เขื่อน	B24
( ) 2.5 น้ำประปา	B25
( ) 2.6 อื่นๆ.....	B26

3. ท่านมีเครื่องมือทุ่นแรงการเกษตรอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 3.1 รถไถเดินตาม	( ) 3.2 เครื่องสูบน้ำ	B31 B32
( ) 3.3 เครื่องฉีดพ่นสารเคมี	( ) 3.4 รถฟาร์มแทรกเตอร์	B33 B34
( ) 3.5 เครื่องตัดหญ้า	( ) 3.6 รถอีแต๋น	B35 B36
( ) 3.7 อื่นๆ ระบุ.....		B37

4. ท่านนำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 4.1 ตลาดท้องถิ่น	( ) 4.2 สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร	B41 B42
( ) 4.3 จำหน่ายเอง	( ) 4.4 พ่อค้าคนกลางมารับซื้อ	B43 B44
( ) 4.5 แปรรูป	( ) 4.6 รวมกลุ่มขาย	B45 B46

( ) 4.7 บริษัทมารับซื้อ ( ) 4.8 อื่นๆ..... B47 B48

5. หากมีปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร ท่านปรึกษาใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 5.1 คนในครอบครัว ( ) 5.2 ญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน B51 B52

( ) 5.3 เจ้าหน้าส่งเสริมการเกษตร ( ) 5.4 พนักงานขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร B53 B54

( ) 5.5 ผู้นำท้องถิ่น ( ) 5.6 อื่นๆ (ระบุ)..... B55 B56

6. ท่านทำการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหรือไม่ B6

( ) 1 ไม่มีการแปรรูป ( ) 2 มีการแปรรูป (ระบุ).....

7. ท่านนำความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 7.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล B71

( ) 7.2 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรจังหวัด B72

( ) 7.3 หอกระจายข่าวหมู่บ้าน B73

( ) 7.4 ห้องสมุด B74

( ) 7.5 อินเตอร์เน็ต B75

( ) 7.6 ฟาร์มของเกษตรที่ประสบความสำเร็จ B76

( ) 7.7 สถาบันการศึกษา B77

( ) 7.8 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร B78

( ) 7.9 อื่นๆ (ระบุ)..... B79

8. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือไม่

( ) 1 ไม่เคย ( ) 2 เคย B8

ถ้าเคย ติดต่อมากน้อยเพียงใด

( ) 8.1 น้อย (1- 5 ครั้งต่อปี) B81

( ) 8.2 ปานกลาง (6-10 ครั้งต่อปี) B82

( ) 8.3 มาก (มากกว่า 10 ครั้งต่อปี) B83

9. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำการเกษตรจากแหล่งใดบ้าง

ประเภทของสื่อ	ความถี่ของการได้รับข่าวสาร			
	บ่อยๆ / ประจำ	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยได้รับ	
9.1 สื่อบุคคล				
9.1.1 เพื่อนบ้าน				B911
9.1.2 เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท				B912

ประเภทของสื่อ	ความถี่ของการได้รับข่าวสาร			
	บ่อยๆ / ประจำ	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยได้รับ	
9.1.3 ผู้นำท้องถิ่น				B913
9.1.4 เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร				B914
9.1.5 บุคคลจากสถาบันการศึกษา				B915
9.2 สื่อมวลชน				
9.2.1 วารสาร				B921
9.2.2 เอกสารเผยแพร่				B922
9.2.3 หนังสือพิมพ์				B923
9.2.4 วิทยุกระจายเสียง				B924
9.2.5 วิทยุโทรศัพน์				B925
9.2.6 อินเตอร์เน็ต				B926
9.2.7 วีดีทัศน์				B927
9.3 สื่อกิจกรรม				
9.3.1 การฝึกอบรม				B931
9.3.2 การสัมมนา				B932
9.3.3 การทัศนศึกษาดูงาน				B933
9.3.4 การเข้าชมนิทรรศการ				B934

ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องระดับของปัญหาที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.1 ปัญหาด้านกายภาพ						
1.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับดิน						
1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์						D1111
2) หน้าดินตื้น						D1112
3) ดินมีความเป็นกรด						D1113
4) ดินระบายน้ำไม่ดี						D1114
5) อื่นๆ (ระบุ).....						D1115
1.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ						
1) การขาดแหล่งน้ำ						D1121
2) คุณภาพน้ำไม่ดี						D1122
3) น้ำเค็ม						D1123
4) อื่นๆ (ระบุ).....						D1124
1.1.3 ปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ						
1) ความแห้งแล้ง/ฝนทิ้งช่วง						D1131
2) น้ำท่วม						D1132
3) พายุลมแรง						D1133
4) อื่นๆ ระบุ.....						D1134
1.1.4 ปัญหาอื่นๆ (ระบุ).....						D114
1.2 ปัญหาด้านชีวภาพ						
1.2.1 การขาดแคลนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม						D121
1.2.2 พันธุ์มีราคาแพง						D122
1.2.3 พันธุ์ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ						D123
1.2.4 โรคระบาด						D124
1.2.5 อื่นๆ (ระบุ).....						D125

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ						
1.3.1 การขาดแหล่งเงินทุน/สินเชื่อเพื่อการผลิต						D131
1.3.2 ปัจจัยการผลิตราคาแพง/ไม่มีจำหน่าย						D132
1.3.3 การขาดตลาดรองรับผลผลิต						D133
1.3.4 การขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร						D134
1.3.5 ผลผลิตไม่มีคุณภาพ						D135
1.3.6 การคมนาคมไม่สะดวก						D136
1.3.7 รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ						D137
1.3.8 ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ						D138
1.3.9 อื่นๆ (ระบุ).....						D139
1.4 ปัญหาด้านสังคม						
1.4.1 การขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร						D141
1.4.2 การขาดแหล่งความรู้ในการทำการเกษตร						D142
1.4.3 ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ						D143
1.4.4 การขาดผู้นำที่ดี						D144
1.4.5 อื่นๆ (ระบุ).....						D145
1.5 ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกรเอง						
1.5.1 การไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร						D151
1.5.2 สุขภาพไม่ดี เนื่องจากอายุมาก/ป่วย						D152
1.5.3 การไม่มีเวลาทำการเกษตร เนื่องจากประกอบอาชีพอื่น						D153
1.5.4 การไม่มีแรงจูงใจทำการเกษตร						D154
1.5.5 การขาดโอกาสได้รับการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม						D155
1.5.6 อื่นๆ (ระบุ).....						D156

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.6 ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร						
1.6.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มาเยี่ยมเยือนเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ						D161
1.6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเกษตรกร						D162
1.6.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่มีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร						D163
1.6.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ						D164
1.6.5 อื่นๆ (ระบุ).....						D165

ตอนที่ 4 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง

1. ประเภทของอาชีพการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ

ประเภทของกิจกรรมการเกษตร	ระดับความต้องการ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.1 กิจกรรมการเกษตรที่ต้องการจะทำ						
1.1.1 การปลูกข้าว						C111
1.1.2 การปลูกผัก						C112
1.1.3 การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น						C112
1.1.4 การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ						C114
1.1.5 การปศุสัตว์						C115
1.1.6 การประมง						C116
1.2 การทำหัตถกรรมในครัวเรือน						
1.2.1 (ระบุชนิด).....						C121
1.2.2 (ระบุชนิด).....						C122

ประเภทของกิจกรรมการเกษตร	ระดับความต้องการ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.3 การแปรรูปผลิตผลการเกษตร						C13
1.3.1 (ระบุชนิด)……						C131
1.3.2 (ระบุชนิด)……						C132
1.4 รูปแบบการเกษตรที่ต้องการ						
1.4.1 เกษตรธรรมชาติ ได้แก่ การทำการเกษตรโดยการไม่ไถพรวน ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี เน้นเฉพาะปุ๋ยพืชสด การกำจัดวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี เน้นการคลุมดิน						C141
1.4.2 เกษตรอินทรีย์ ได้แก่การทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก จุลินทรีย์ ควบคุมกำจัดวัชพืชโดยวิธีชีวภาพ กายภาพ และอินทรีย์เคมี						C142
1.4.3 เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ได้แก่ การทำการเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม						C143
1.4.4 เกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่ การแบ่งพื้นที่ทำการเกษตร เช่น สระเก็บน้ำ เลี้ยงปลา 10% ปลูกข้าว 30% ปลูกไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ สมุนไพร 30% เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรือน 10%						C144
1.4.5 แบบเกษตรผสมผสาน ได้แก่ การทำกิจกรรมการเกษตรหลายกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดความเสี่ยง ซึ่งอาจจะเป็นพืชกับพืช พืชกับสัตว์ สัตว์กับสัตว์ หรือการเลี้ยงสัตว์กับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ						C145
1.5 อุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่						
1.5.1 ระบุ.....						C151
1.5.2 ระบุ.....						C152

ประเภทของกิจกรรมการเกษตร	ระดับความต้องการ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.6 อาชีพเสริมอื่นๆ ได้แก่						
1.6.1 ระบุ.....						C161
1.6.2 ระบุ.....						C162

2. วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการ

วิธีการส่งเสริมการเกษตร	ระดับความต้องการ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2.1. วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล						
2.1.1 การเยี่ยมเยือนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่บ้านหรือฟาร์มเกษตรกร						C211
2.1.2 การเดินทางไปพบที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำนักงาน						C212
2.1.3 การติดต่อขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร						C213
2.1.4 อื่นๆ (ระบุ) ……						C214
2.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม						
2.2.1 การทัศนศึกษา/ดูงานด้านการเกษตร						C221
2.2.2 การฝึกอบรม/สัมมนาด้านการเกษตร						C222
2.2.3 อื่นๆ (ระบุ) ……						C223
2.3 วิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยผ่านสื่อมวลชน						
2.3.1 รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตร						C231
2.3.2 รายการวิทยุกระจายเสียงการเกษตร						C232
2.3.3 นิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตร						C233
2.3.4 สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ						C234
2.3.5 หอกระจายข่าวหมู่บ้าน						C235
2.3.6 อื่นๆ (ระบุ) ……						C236

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับของการเห็นด้วย					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2.1 ด้านกายภาพ						
2.1.1 การจัดการดิน						
1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปรับปรุงดินโดยวิธีผสมผสาน ปลูกพืชคลุมดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์						D2111
2) หน้าดินตื้น ไถกลบพืชปุ๋ยสด ร่วมด้วยการใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก						D2112
3) ดินที่เป็นกรด การใช้ปูนควบคู่ไปกับการใช้น้ำชะล้าง						D2113
4) น้ำท่วมขัง ทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน						D2114
5) ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน ให้กรมพัฒนาที่ดินและหมอดินประจำตำบล เข้ามาส่งเสริม แนะนำ ให้คำปรึกษา						D2115
2.1.2 การจัดการน้ำ						
1) หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้กรณีขาดแคลน						D2121
2) การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด						D2122
3) ปัญหาน้ำเค็มต้องแก้ไขความเป็นกรดของดินเสียก่อน หรือใช้น้ำจืดผลักดันน้ำเค็ม						D2123
2.1.3 การจัดการสภาพแวดล้อม						
1) ความแห้งแล้ง/ฝนทิ้งช่วง หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ระบายน้ำจากแม่น้ำ สร้างเขื่อน/สระเก็บน้ำ						D2131

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับของการเห็นด้วย					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2) กรณีเกิดน้ำท่วม หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยระบายน้ำสู่แม่น้ำให้เร็วที่สุด						D2132
3) กรณีเกิดพายุลมแรง ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ภาครัฐควรชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น						D2133
2.2 ด้านชีวภาพ						
2.2.1 หน่วยงานภาครัฐจัดหา สนับสนุน ให้คำแนะนำ พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่เหมาะสม						D221
2.2.2 หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งพันธุ์ที่น่าเชื่อถือและราคาถูก						D222
2.2.3 หน่วยงานภาครัฐแนะนำพันธุ์ที่มีคุณภาพและมีการรับรองคุณภาพ						D223
2.2.4 หน่วยงานภาครัฐแนะนำวิธีการป้องกันโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้น						D224
2.3 ด้านเศรษฐกิจ						
2.3.1 หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งเงินทุน/สินเชื่อที่น่าเชื่อถือและเป็นธรรม						D231
2.3.2 หน่วยงานภาครัฐแนะนำแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิต และให้มีการรวมกลุ่มผู้ผลิต เพื่อการต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต						D232
2.3.3 การสนับสนุนให้เปิดตลาดรองรับสินค้าทางการเกษตรภายในชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่ม						D233
2.3.4 การส่งเสริมให้ใช้แรงงานในครัวเรือนและจัดหาเครื่องทุ่นแรงมาช่วยงานเกษตร						D234
2.3.5 การส่งเสริม/แนะนำวิธีการผลิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสินค้า						D235

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับของการเห็นด้วย					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2.3.6 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวก						D236
2.3.7 การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และส่งเสริมอาชีพเสริมอื่น ๆ เพื่อเพิ่มรายได้						D237
2.4 ด้านสังคม						
2.4.1 การส่งเสริมชุมชนให้มีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมทางการเกษตร						D241
2.4.2 การจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรภายในชุมชน เพื่อสะดวกในการศึกษาเรียนรู้						D242
2.4.3 การประชาสัมพันธ์ ชักจูง เกษตรกรภายในชุมชนให้มาร่วมกิจกรรม						D243
2.4.4 การคัดเลือกผู้นำชุมชนที่มาจากความต้องการของสมาชิกภายในชุมชน						D244
2.5 การพัฒนาเกษตรกร						
2.5.1 การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับรุ่นลูก/หลานของเกษตรกรเพื่อสืบทอดกิจกรรมต่อไป						D251
2.5.2 การจัดสรรเวลาของเกษตรกรสำหรับทำกิจกรรมทางการเกษตร นอกเหนือจากการประกอบอาชีพอื่น						D252
2.5.3 การเลือกทำกิจกรรมที่สนใจจริง ๆ และเกษตรกรมีความต้องการที่จะทำ						D253
2.5.4 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริม/สนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ รู้จักทั่วไป						D254
2.6 บทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร						
2.6.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาแนะนำให้ความรู้บ่อย ๆ และใกล้ชิดเกษตรกรมากขึ้น						D261

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับของการเห็นด้วย					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2.6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสร้างผู้ช่วยหรือตัวแทนภายในชุมชน เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร						D262
2.6.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการพัฒนาตนเอง โดยเพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์						D263
2.6.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชน						D264

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวดวงเดือน บัวเขียว
วัน เดือน ปีเกิด	18 มกราคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)
	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ปี พ.ศ. 2544
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ